

תמצית דוחות כספיים

31.3.2008

3	דוח הדירקטוריון
75	סקירת הנהלה
80	הצהרת המנכ"ל
81	הצהרת החשבונאי הראשי
82	סקירת המבקרים
83	תמצית דוחות כספיים
87	ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים
107	נספחים

בישיבת הדירקטוריון, שהתקיימה ביום 30 במאי 2008, אושרו הדוחות הכספיים המאוחדים, הבלתי מבוקרים, של בנק דיסקונט לישראל בע"מ לשלושת החודשים הראשונים של השנה, שהסתיימו ביום 31 במרס 2008. הדוחות הכספיים ביניים נערכו לפי אותם כללי חשבונאות לפיהם נערכו הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2007, פרט לאמור בביאור 1 (ב) לתמצית הדוחות הכספיים. הדוחות הכספיים ביניים ליום 31 במרס 2008 נסקרו על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק. הסקירה האמורה היא בהיקף מצומצם, בהתאם לנהלים שנקבעו לצורך זה על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, ואינה מהווה ביקורת לפי תקני ביקורת מקובלים, ועל כן לא חיוו רואי החשבון המבקרים את דעתם עליהם.

נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים המאוחדים

רווחיות

לשלושת החודשים שהסתיימו			
ביום 31 במרס			
שינוי	2007	2008	
באחוזים	במיליוני ש"ח		
4.2	1,022	1,065	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
(3.1)	96	93	הפרשה לחובות מסופקים
5.0	926	972	רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
(14.0)	649	558	הכנסות תפעוליות ואחרות
7.0	531	568	מזה: עמלות תפעוליות
10.1	1,230	1,354	הוצאות תפעוליות ואחרות
(49.0)	345	176	רווח מפעולות רגילות לפני מסים
(75.8)	178	43	רווח מפעולות רגילות לאחר מסים
(82.9)	205	35	רווח נקי
(64.8)	264	93	רווח נקי בניטרול רכיבים מסויימים*
	0.21	0.04	הרווח הנקי למניה אחת בת 0.1 ש"ח ע.נ.
	10.7	1.5	תשואה נטו להון, ב-%
	13.9	4.1	תשואה נטו להון, ב-%, בניטרול רכיבים מסויימים*

* לפרטים בדבר הרכיבים שנוטרלו, ר' סעיף "התפתחות ההכנסות וההוצאות" להלן.

מאזן

שינוי באחוזים	31.12.07	31.3.07	31.3.08	
לעומת				
31.12.07	31.3.07	במיליוני ש"ח		
0.4	4.2	168,719	162,594	169,375
1.8	14.3	101,899	90,789	103,761
(1.5)	(7.4)	37,278	39,627	36,711
(2.3)	0.5	130,518	126,852	127,466
				אמצעים הוניים, לרבות
0.1	8.1	9,351	8,656	9,355
(0.1)	11.6	9,204	8,238	9,194
				זכויות בעלי מניות חיצוניים
				הון עצמי

יחסים פיננסיים

31.12.07	31.3.07	31.3.08	
באחוזים			
5.5	5.3	5.5	אמצעים הוניים ביחס לסך כל הנכסים
10.9	10.46	11.0	יחס הון לרכיבי סיכון
0.41	0.40	0.34	ההפרשה לחובות מסופקים ביחס לאשראי לציבור
60.4	55.8	61.3	אשראי לציבור ביחס לסך כל הנכסים
78.1	71.6	81.4	אשראי לציבור ביחס לפקדונות הציבור
77.4	78.0	75.3	פקדונות הציבור ביחס לסך כל הנכסים
50.8	52.8	41.2	הכנסות תפעוליות ביחס להוצאות התפעוליות
74.5	73.6	83.4	ההוצאות התפעוליות ביחס לסך כל ההכנסות

בהתבסס על נתוני המערכת הבנקאית ליום 31 בדצמבר 2007, כפי שפורסמו על ידי בנק ישראל, חלקה של קבוצת דיסקונט בחמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל היה כלהלן:

31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007	
באחוזים		
17.8	17.6	סך כל המאזן
15.5	16.0	אשראי לציבור
18.0	18.0	פקדונות הציבור
17.1	18.5	רווח מפעולות מימון
18.9	25.2	הפרשה לחובות מסופקים
16.9	17.5	הכנסות תפעוליות
21.0	20.9	הוצאות תפעוליות

נתח שוק

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

תוצאות פעולותיו של הבנק בפועל, עשויות להיות שונות באופן מהותי מאלה שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים מאקרו-כלכליים, שינויים במצב הגיאו-פוליטי, שינויים רגולטוריים ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי-התממשות הערכות ו/או לשינויים בתכניות העסקיות של הבנק.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים, כגון: "מאמין", "צופה", "מעריך", "מתכוון", "נערך ל...", "יכול ש...", "יתכן" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "רצון", "צפי", "כוונה", "צפייה", "הערכה", "תחזית" וכיו"ב. ביטויים צופי פני עתיד אלה, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים בין היתר הערכות לגבי מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובח"ל, שיעורי האינפלציה וכיו"ב, וכן ביחס להשפעת הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון ובתחומים אחרים שיש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע הנצוי בידעת הבנק והמבוסס בין היתר על פרסומים של גורמים שונים דוגמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון והכספים בארץ ובעולם.

מידע צופה פני עתיד

האמור משקף את נקודת המבט של הבנק והחברות הבנות שלו במועד עריכת הדוחות הכספיים בנוגע לאירועים עתידיים, המבוססת על הערכות שאינן ודאיות. מנתונים והערכות אלה נגזרות הערכות הבנק והחברות הבנות שלו והתכניות העסקיות שלהם. כאמור לעיל התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי ולהשליך על התממשות התכניות העסקיות או להביא לשינוי בתכניות אלה.

רווח ורווחיות

הרווח הנקי של קבוצת דיסקונט בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 הסתכם בסך של 35 מיליון ש"ח, לעומת 205 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 82.9%.

הירידה ברווח הנקי נבעה מהגורמים העיקריים הבאים: התאמות לשווי הוגן במכשירים פיננסיים נגזרים עקב אי הקבלה ברישומים החשבונאיים בין שוויים של נכסי הבסיס בגין עסקאות אלה לבין שוויים של המכשירים הנגזרים ששימשו לכיסוי נכסי הבסיס; ההוצאות ברבעון הראשון של שנת 2008 כוללות את מלוא הגידול בהוצאות לשכר בגין הפרשה להסכם השכר לשנת 2008 בבנק ובחברה מאוחדת וגידול במרכיב ההפרשה לפיצויים בהוצאות השכר שנבע, בעיקר, מהפסד שנרשם בקופה לפיצויים, כתוצאה מהשינויים בשוק ההון, לעומת רווח בתקופה המקבילה אשתקד. להערכת הבנק, אין בירידה האמורה כדי להצביע על שינוי המגמה החיובית בעסקי הליבה של הבנק. בהתאם, בשלב זה, אין בכוונת הבנק לשנות את יעדי תוכנית העבודה לשנת 2008.

התשואה להון העצמי בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 הגיעה לשיעור של 1.5%, על בסיס שנתי, לעומת 10.7% בתקופה המקבילה אשתקד, ושיעור של 14.7% בכל שנת 2007.

הרווח הנקי למניה אחת בת 0.1 ש"ח ע.נ. הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-0.04 ש"ח, לעומת 0.21 ש"ח בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2007. הגורמים העיקריים שהשפיעו על התוצאות העסקיות של הקבוצה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד:

- עליה בשיעור של 4.2% ברווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים.
- ירידה בהכנסות התפעוליות והאחרות, בשיעור של 14.0%, שהושפעה מירידה ברווחים מהשקעות במניות (שכללו בתקופה המקבילה אשתקד רווחים בסך של 52 מיליון ש"ח מחברה שמניותיה שימשו כבטוחה להלוואה שקיבל לווה מסוים), מירידה בשיעור של 70.6% בהכנסות אחרות (שהושפעה בעיקר מירידה בהכנסות מקופות גמל), שקוזזו בחלקן מעליה בעמלות תפעוליות, בשיעור של 7.0%.
- עליה בהוצאות התפעוליות והאחרות, בשיעור של 10.1%, שהושפעה מעליה בשיעור של 9.1% במשכורות והוצאות נלוות (בעיקר מהשפעת הפסדים בקופת הפיצויים שנרשמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008, לעומת רווחים מהקופה בתקופה המקבילה אשתקד), עליה בשיעור של 13.7% באחזקה ופחת בניינים וציוד ועליה בשיעור של 10.3% בהוצאות אחרות.
- חלקו של הבנק ברווחים מפעולות רגילות של חברות כלולות הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 בסך של 10 מיליון ש"ח לעומת 41 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 75.6%.

התפתחות ההכנסות וההוצאות

הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים. בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008, הסתכם הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים בסך של 1,065 מיליון ש"ח, לעומת סך של 1,022 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 4.2%.

פער הריבית כולל השפעת נגזרים (בגידור וב-ALM) הגיע בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 לשיעור של 1.68%, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. לפרטים אודות הרווח מפעולות מימון לפי מגזרי הצמדה, ר' "שיעורי הכנסה והוצאה מימוניים" בסקירת ההנהלה להלן.

הגורמים העיקריים אשר השפיעו על הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים בשלושת**החודשים הראשונים של שנת 2008, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד:**

- א. גידול ביתרה הממוצעת של הנכסים הפיננסיים המניבים בשיעור של כ-18.3%, מסך של 200,950 מיליון ש"ח לסך של 243,776 מיליון ש"ח, בעיקר בשל גידול בפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים.
- ב. התאמות לשווי הוגן במכשירים פיננסיים נגזרים, בעיקר במגזר הצמוד למדד, אשר יצרו פער שלילי של כ-120 מיליון ש"ח עקב אי הקבלה ברישומים החשבונאיים בין השיטה לחישוב שווים של נכסי הבסיס בגין עסקאות אלה, אשר נמדדים על בסיס צבירה, לבין השיטה לחישוב שווים של המכשירים הנגזרים ששימשו לכיסוי נכסי הבסיס, אשר נמדדים על בסיס השווי ההוגן. בניטרול התאמות אלה, מרווח הריבית במגזר הצמוד למדד היה מגיע ל-1% בתקופת הדוח, לעומת 1.8% בתקופה המקבילה אשתקד. זאת, לעומת תשואה שלילית בפועל של 1.12% ברבעון הראשון השנה ושיעור של 1.45% בתקופה המקבילה אשתקד.
- ג. גידול בתרומות ההון הפעיל, בכל מגזרי ההצמדה.
- ד. קיטון במימון אחר, נטו, (כעולה מסקירת ההנהלה להלן) בסך של 88 מיליון ש"ח, בעיקר בשל הפסד בגין אופציות, בשל הפרשי שער שליליים, נטו, שנרשמו בגין יתרות נכסים והתחייבויות כספיים בחברה מאוחדת בחו"ל ובשל קיטון בהכנסות ריבית בגין חובות בעייתיים, אשר קוזזו בשל עלייה ברווח, נטו, מפעילות בתיק איגרות החוב הזמין למכירה ובתיק למסחר.
- ה. פעולת חיסוי שהבנק מבצע במטרה לנטרל את התנודתיות בהפרשה למס הנובעת משינויים בערך ההשקעה בחברות מאוחדות בחו"ל, כתוצאה מפיחות או ייסוף של שערי החליפין, גרמה לעליה של 103 מיליון ש"ח ברווח מפעולות מימון בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008. השפעת פעולת חיסוי זו קוזזה במלואה כנגד סעיף המסים על ההכנסה. (פעולת החיסוי החלה ברבעון השני של שנת 2007 לאחר שהבנק מיצה את יתרת ההפסדים לצרכי מס שלא נרשמו בגינם מסים נדחים לקבל).

להלן יובאו נתונים על התפתחות הרווח המימוני, לפני הפרשה לחובות מסופקים, לפי מגזרי פעילות:

לשלושה החודשים שהסתיימו			
ביום 31 במרס			
שינוי	2007	2008	
ב-1%	מיליוני ש"ח		
8.0	287	310	קמעונאי - מגזר משקי בית
12.7	173	195	קמעונאי - מגזר עסקים קטנים
19.7	208	249	מגזר בנקאות עסקית
22.1	149	182	מגזר בנקאות מסחרית
24.3	70	87	מגזר בנקאות פרטית
(68.9)	135	42	מגזר פיננסי
4.2	1,022	1,065	סך-הכל

ההפרשה לחובות מסופקים. בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 הסתכמה ההפרשה לחובות מסופקים

בסך של 93 מיליון ש"ח, לעומת 96 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 3.1%. שיעורה השנתי של ההפרשה הכוללת לחובות מסופקים ביחס לאשראי לציבור הגיע בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 ל-0.34%, לעומת 0.40% בתקופה המקבילה אשתקד.

יתרת ההפרשה לחובות מסופקים, הכוללת הפרשה ספציפית, הפרשה כללית והפרשה נוספת, לא כולל בגין סיכון אשראי חוץ מאזני, הגיעה בתום שלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 לסך של 5,688 מיליון ש"ח ומהווה 5.20% מהאשראי לציבור, לעומת יתרת הפרשה בסך של 5,679 מיליון ש"ח, שהיוותה 5.89% מהאשראי לציבור, בתום התקופה המקבילה אשתקד.

ההפרשה הספציפית נטו הסתכמה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 בסך של 122 מיליון ש"ח, לעומת סך של 93 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של כ-31.2%. ההפרשה הספציפית נערכה בצורה שמרנית, לפי הערכת ההנהלה לגבי ההפסדים הצפויים בתיק האשראי, על בסיס בדיקה ומועקב של מצב החייבים ופעילותם העסקית, הערכת הסיכונים הקשורים במצבם הפיננסי, ובהתייחס למצב הבטחונות. שיעורה השנתי של ההפרשה הספציפית ביחס לאשראי לציבור (מאוחד) היה 0.44% בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008, לעומת 0.39% בתקופה המקבילה אשתקד. לפרטים בדבר מרכיבי ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים, ר' נספח ב' לתמצית הדוחות הכספיים.

להלן ההתפתחות הרבעונית של ההפרשה לחובות מסופקים (במיליוני ש"ח):

2007		2008		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון
93	162	110	94	122
3	(4)	(2)	(9)	*(29)
96	158	108	85	93
סך-הכל				
שיעור ההפרשה הספציפית מהאשראי לציבור:				
0.39%	0.65%	0.43%	0.34%	0.44%
0.56%	0.93%	0.58%	0.46%	0.65%

* מזה - סך של 13 מיליון ש"ח נובע מהפרשי שער שליליים שנרשמו בגין ההפרשה הכללית בחברה מאוחדת בחו"ל.
** על בסיס שנתי.

הרווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 הסתכם בסך של 972 מיליון ש"ח, לעומת סך של 926 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 5.0%. **ההכנסות התפעוליות והאחרות** הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 בסך של 558 מיליון ש"ח, לעומת סך של 649 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 14.0%. ההכנסות מפעילות בשוק ההון בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 הסתכמו בסך של 87 מיליון ש"ח, לעומת 144 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 39.6%. בכלל זה: נוכח מכירת פעילות קופות הגמל, לא נרשמו הכנסות מדמי ניהול והחזר הוצאות מקופות גמל בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008, לעומת הכנסות בסך של 50 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. (לפרטים בדבר מכירת פעילות קופות הגמל, ר' ביאור 6 ה' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007, עמ' 308-309). ההכנסות מדמי הפצה שנגבו ממנהלי קרנות נאמנות הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2008 בסך של 10 מיליון ש"ח, לעומת 12 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

העמלות התפעוליות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 בסך של 568 מיליון ש"ח, לעומת סך של 531 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 7.0%, הנובעת מעמלות שונות בבנק. (לפרטים בדבר חקיקה בנושא העמלות הבנקאיות, ר' ביאור 8 לתמצית הדוחות הכספיים).

הרווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 בהפסד בסך של 30 מיליון ש"ח, לעומת רווח בסך 50 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד הראשון של שנת 2008 נובע, בעיקר, מהפרשה לירידת ערך בגין קרן של קרנות גידור (לפרטים נוספים ר' להלן: "מגזר הניהול הפיננסי" בפרק "פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים"). הרווחים בתקופה המקבילה אשתקד כוללים, בין היתר, דיבידנד בסך של כ-52 מיליון ש"ח שקיבלו הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט מחברה שמניות שלה שימשו כבטוחה להלוואה שקיבל לווה מסוים. (לפרטים בדבר הוראה של המפקח על הבנקים לסווג את יתרת החוב של הלווה האמור כ"נייר ערך" במסגרת "התיק הזמין למכירה", ר' ביאור 3 ג' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007, עמ' 285).

ההכנסות האחרות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 בסך של 20 מיליון ש"ח, לעומת סך של 68 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 70.6%, בעיקר עקב ירידה בהכנסות מקופות גמל, כמפורט לעיל.

ההוצאות התפעוליות והאחרות, הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 בסך של 1,354 מיליון ש"ח, לעומת סך של 1,230 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 10.1%.

הוצאות משכורות והוצאות נלוות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 בסך של 859 מיליון ש"ח, לעומת סך של 787 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 9.1%.

העליה בהוצאות השכר בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008, לעומת התקופה המקבילה אשתקד, הושפעה בעיקר מגידול בהוצאות הפיזיות, שנבע, בעיקר, מהפסד שנרשם בקופת הפיזיות של הבנק בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008, לעומת רווח בתקופה המקבילה אשתקד.

בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008, הפסידה הקופה לפיזיות סך של 42 מיליון ש"ח, הפסד שהגדיל את הוצאות הפיזיות שרשם הבנק.

בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2007 נרשמו בקופת הפיזיות של הבנק רווחים בסך של 57 מיליון ש"ח, ששימשו לכיסוי הגידול בהתחייבות לפיזיות בגין שנים קודמות שנבע מהסכם השכר לשנת 2007.

הוצאות הרבעון הראשון של שנת 2008, כוללות את מלוא הגידול בהתחייבות בגין הפרשות נלוות לשכר, בסך של 116 מיליון ש"ח, בגין הפרשה להסכם השכר בבנק ובחברה מאוחדת לשנת 2008, לעומת 112 מיליון ש"ח שנכללו ברבעון המקביל אשתקד, בגין הפרשה להסכם השכר בבנק ובחברה מאוחדת לשנת 2007.

הוצאות משכורות והוצאות נלוות, בניטרול השפעת הפסדים/רווחים בקופת הפיזיות והשפעת שלושה רבעים מהסכם השכר על הפרשות לפיזיות, חופשה ומענק יובל, הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2008 בסך של 730 מיליון ש"ח, לעומת סך של 760 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 3.9%.

הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 בסך של 216 מיליון ש"ח, לעומת סך של 190 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 13.7%, בעיקר עקב גידול בהוצאות פחת בבנק, אשר נבע מהפחתה של עלויות תוכנה לשימוש עצמי שהושלם פיתוחה.

הוצאות אחרות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 בסך של 279 מיליון ש"ח, לעומת סך של 253 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 10.3%.

שיעור הכיסוי של ההוצאות התפעוליות והאחרות על ידי ההכנסות התפעוליות והאחרות הגיע בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 לשיעור של 41.2%, לעומת שיעור של 52.8% בתקופה המקבילה אשתקד, ולעומת שיעור של 50.8% בשנת 2007 כולה.

שיעור הכיסוי של ההוצאות התפעוליות והאחרות על ידי ההכנסות התפעוליות והאחרות, בניטרול רכיבים מסוימים, כמפורט להלן, היה מגיע בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 לשיעור של 44.2% לעומת שיעור של 57.1% בתקופה המקבילה אשתקד, ולעומת שיעור של 52.2% בשנת 2007 כולה.

סך ההוצאות התפעוליות ביחס לסך כל ההכנסות, עלה משיעור של 73.6% ברבעון הראשון של שנת 2007, לשיעור של 83.4% ברבעון הראשון של שנת 2008.

סך ההוצאות התפעוליות ביחס לסך כל ההכנסות, בניטרול רכיבים מסויימים שיפורטו להלן, עלה משיעור של 68.0% ברבעון הראשון של שנת 2007, לשיעור של 77.7% ברבעון הראשון של שנת 2008.

הרווח מפעולות רגילות לפני מסים הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 בסך של 176 מיליון ש"ח, לעומת סך של 345 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 49.0%.

ההפרשה למסים הסתכמה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 בסך של 133 מיליון ש"ח, לעומת סך של 167 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור ההפרשה למיסים ביחס לרווח מפעולות רגילות הגיע בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 ל-75.6%, לעומת 48.4% בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה בשיעור המס האפקטיבי נובעת בעיקרה מפעולות חיסוי שהבנק מבצע, כמפורט לעיל, והיא קוזזה במלואה כנגד הרווח מפעולות מימון.

הרווח מפעולות רגילות לאחר מסים הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 בסך של 43 מיליון ש"ח, לעומת סך של 178 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 75.8%.

חלקו של הבנק ברווחים נטו מפעולות רגילות של חברות כלולות בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008, הסתכם בסך של 10 מיליון ש"ח, לעומת 41 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 75.6%.

הרווח הנקי מפעולות רגילות הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 בסך של 38 מיליון ש"ח, לעומת סך של 202 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד נטו מפעולות בלתי רגילות לאחר מסים הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 בסך של 3 מיליון ש"ח, לעומת רווח בסך של 3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

שיעור הרווח מפעולות רגילות לפני הפרשה למסים ביחס להון העצמי, לרבות זכויות בעלי מניות חיצוניים, הגיע בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 לשיעור של 9.8%, על בסיס שנתי, לעומת שיעור של 21.2% בתקופה המקבילה אשתקד, ושיעור של 16.4% בשנת 2007 כולה.

שיעור הרווח מפעולות רגילות לאחר הפרשה למסים ביחס להון העצמי, לרבות זכויות בעלי מניות חיצוניים, הגיע לשיעור של 2.3% בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008, על בסיס שנתי, לעומת שיעור של 10.5% בתקופה המקבילה אשתקד, ושיעור של 9.6% בשנת 2007 כולה.

הרווח הנקי בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 הסתכם בסך של 35 מיליון ש"ח, לעומת 205 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 82.9%.

הרווח הנקי בניטרול רכיבים מסויימים, כמפורט להלן, היה מסתכם ברבעון הראשון של שנת 2008 בסך של 93 מיליון ש"ח, לעומת 264 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 64.8%.

להלן ניתוח ההשפעות של רכיבים מסויימים על הרווח הנקי (במיליוני ש"ח):

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס

2007	2008	
205	35	רווח נקי מדווח
55	56	השפעת שלושה רבעים מההפרשה בגין הסכם שכר על גידול בהתחייבויות בגין הפרשות נלוות לשכר
4	2	עלות ביצוע שיפורים ובדיקות באי די בי ניו יורק
264	93	רווח נקי בניטרול רכיבים מסויימים
13.9%	4.1%	תשואה על ההון בניטרול רכיבים מסויימים

התשואה להון העצמי בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 הגיעה לשיעור של 1.5% על בסיס שנתי, לעומת 10.7% בתקופה המקבילה אשתקד, ושיעור של 14.7% בכל שנת 2007.

התשואה להון העצמי בניטרול רכיבים מסוימים, כמפורט לעיל, הייתה מגיעה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 לשיעור של 4.1% לעומת 13.9% בתקופה המקבילה אשתקד, ושיעור של 10.7% בכל שנת 2007.

הרווח הנקי למניה אחת בת 0.1 ש"ח ע.ב. בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008, הסתכם ב-0.04 ש"ח, לעומת 0.21 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי למניה אחת בת 0.1 ש"ח ע.ב. בניטרול רכיבים מסוימים, כמפורט לעיל, היה מסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-0.09 ש"ח, לעומת 0.27 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סך כל המאזן ליום 31 במרס 2008 הסתכם בסך של 169,375 מיליון ש"ח, לעומת סך של 168,719 מיליון ש"ח בסוף השנה הקודמת, עליה בשיעור של 0.4%.

התפתחות הנכסים וההתחייבויות

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

שיעור השינוי	31 בדצמבר 2007	31 במרס 2008	
ב-1%	במיליוני ש"ח		
			נכסים
(15.3)	19,850	16,820	מזומנים ופקדונות בבנקים
(1.5)	37,278	36,711	ניירות ערך
1.8	101,899	103,761	אשראי לציבור
			התחייבויות
(2.3)	130,518	127,466	פקדונות הציבור
1.4	5,072	5,145	פקדונות מבנקים
10.9	7,437	8,245	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(0.1)	9,204	9,194	הון עצמי

האשראי לציבור ליום 31 במרס 2008 הסתכם בסך של 103,761 מיליון ש"ח, לעומת סך של 101,899 מיליון ש"ח בסוף השנה הקודמת, עליה בשיעור של 1.8%.

להלן נתונים על הרכב האשראי לציבור לפי מגזרי הצמדה:

31 בדצמבר 2007		31 במרס 2008		
שיעור השינוי	% מסך האשראי לציבור	במיליוני ש"ח	% מסך האשראי לציבור	במיליוני ש"ח
4.6	47.2	48,074	48.5	50,262
2.6	18.3	18,642	18.4	19,127
(2.3)	34.5	35,183	33.1	34,372
1.8	100.0	101,899	100.0	103,761
				סך-הכל

האשראי במגזר מטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ ירד בשיעור של 2.3%. במונחים דולריים גדל האשראי בסך של 526 מיליון דולר לעומת 31 בדצמבר 2007, עליה של 5.8%.

להלן נתונים על סיכון האשראי הכולל, שבאחריות הקבוצה, בגין חובות בעייתיים בניכוי ההפרשה לחובות מסופקים⁽¹⁾ (במיליוני ש"ח):

31 בדצמבר	31 במרס	
2007	*2007	2008
2,230	2,382	2,141
278	178	115
33	112	34
387	452	400
3,520	4,091	3,424
6,448	7,215	6,114
978	917	856
1	1	1
22	2	32
7,449	8,135	7,003

* סווג מחדש.

הערות:

- (1) לא כולל חובות בעייתיים שבגינם קיימים בטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים (הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 313).
- (2) אשראי שאורגן מחדש במהלך השנה השוטפת וכן אשראי שאורגן מחדש בשנים קודמות עם ויתור על הכנסות.
- (3) אשראי ללווים אשר לגביו קיימת החלטה של הנהלת התאגיד הבנקאי על ארגון מחדש, אך הארגון מחדש טרם בוצע בפועל.
- (4) מזה: חובות בסך של 844 מיליון ש"ח שנכללו לאחר שנערכה בגינם הפרשה ספציפית ואשראי לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור בסך 189 מיליון ש"ח (31.3.07: 901 מיליון ש"ח ו-207 מיליון ש"ח בהתאמה, 31.12.07: 893 מיליון ש"ח ו-188 מיליון ש"ח בהתאמה). כולל ארגון מחדש בגין שנים קודמות ללא ויתור על הכנסה.
- (5) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים, למעט בגין ערבויות שנתן לווה להבטחת חבות של צד שלישי.

הוראה בנושא: "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". ביום 31

בדצמבר 2007 פירסם המפקח על הבנקים הוראה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (להלן: "ההוראה"). ההוראה מתאימה את כללי הדיווח החלים על התאגידים הבנקאים בישראל בנושא זה לאלו החלים על בנקים בארצות הברית והיא מבוססת, בין היתר, על תקני חשבונאות בארה"ב ועל הוראות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב וה-SEC. העקרונות שבבסיס ההוראה, מהווים שינוי מרחיק לכת ביחס להוראות הנוכחיות בנושא סיווג חובות בעייתיים ומדידת הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות אלו. לפרטים נוספים אודות ההוראה והשינויים העיקריים שנכללו בה ביחס להוראות הקיימות, ר' ביאור 1 ג' לתמצית הדוחות הכספיים.

ההוראה תיושם בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי, החל מהדוחות ליום 1 בינואר 2010 ואילך. בעת יישום ההוראה לראשונה יידרשו התאגידים הבנקאיים לחזק חשבונאית את יתרות החובות הבעייתיים, העומדים באמות המידה שנקבעו בהוראה למחיקה חשבונאית, לבטל את כל ההכנסות הריבית שייצברו עד ליום 1 בינואר 2010 ולא ייגבו בפועל עד אותו מועד, בגין חובות פגומים שהוגדרו בהוראה וליצור הפרשות בהתאם לנדרש בהוראה. ההוראה לא תיושם למפרע בדוחות כספיים לתקופות קודמות. התאמות של יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ליום 1 בינואר 2010 בהתאם לדרישות ההוראה יכללו ישירות בסעיף העודפים בהון העצמי.

יישום ההוראה מחייב היערכות ושינויים מהותיים במערכות המידע הקיימות, שאינן מותאמות, בשלב זה, לדיווח על פי הכללים החדשים. כמו כן, הכללים החדשים דורשים מכל בנק לגבש מתודולוגיה בנושאים שונים. בכלל זה, לדוגמא, הערכת ההשפעה על יתרת האשראי במסלול הקבוצתי לא ניתנת לביצוע ללא זיהוי וקביעת המודלים והפרמטרים המובילים לבניית קבוצות הומוגניות בעלות מאפייני סיכון דומים ואיסוף נתונים מספקים לצורך חישוב אומדן שיעור הפסדי העבר בכל קבוצת חובות.

לאור האמור לעיל לא ניתן לכמת בשלב זה את ההשפעה הצפויה של יישום ההוראה בדוחות לשנת 2010 ואילך על תוצאות הפעילות של הבנק, לרבות ההשפעה של יישום ההוראה לראשונה על ההון העצמי ליום 1 בינואר 2010. עם זאת, צפוי כי יישום ההוראה ישפיע לרעה על תוצאות הפעילות של הבנק ועל מצבו הכספי. הנהלת הבנק נערכת ליישום ההוראה במסגרת פרויקט שמתנהל באחריות החטיבה העסקית של הבנק. צוות הפרוייקט כולל, בין היתר, נציגים של חלק מחברות הבת.

במסגרת הפרוייקט תרוענן פעילותם של צוותי העבודה שהוקמו בשעתו במספר תחומים (מתודולוגיה בפן ההפרשה הקבוצתי, מתודולוגיה בפן ההפרשה הפרטני, דיווח כספי, תפעול, נהלים והדרכה), תוך תיאום והתממשקות מול העבודה בתחומים החופפים בחלקם, אשר מתבצעת כבר בבנק בכל הקשור לבאזל II ודירוג אשראי.

המשימות הנדרשות לשם יישום ההוראה כוללות, בתמצית, אפיון תהליכי עבודה רלבנטיים שונים, אפיון השינויים הנדרשים במערכות המידע השונות בבנק, גזירת נתונים נדרשים לבניית תשתית נתונים לחישוב הפרשה קבוצתית ופרטנית, פיתוח מודל סטטיסטי לחישוב הפרשה קבוצתית, פיתוח מערכת, בסיסי נתונים וממשק משתמש לצורך הזנת תחזית תזרימי מזומנים וריבית להיוון, פיתוח מערכי דוחות תומכי החלטה בתהליך ההפרשה הפרטנית, ביצוע שינויים בתהליכי עבודה ארגונים על בסיס מסמך אפיון הדרישות, ניהול פרויקטלי שוטף ועוד. הבנק שוקל להיעזר בביצוע הפרוייקט בשירותיהן של חברות חיצוניות. לא ניתן להעריך בשלב זה את עלות ההיערכות ליישום ההוראה והטמעתה בבנק ובחברות הקבוצה.

להלן נתונים אודות התפתחות היתרות של האשראי לציבור לפי מגזרי פעילות:

שיעור השינוי %	31 בדצמבר 2007		31 במרס 2008		
	מסך % האשראי לציבור	במיליוני ש"ח	מסך % האשראי לציבור	במיליוני ש"ח	
2.7	24.6	25,113	24.9	25,800	קמעונאי – מגזר משקי בית
12.2	12.0	12,245	13.2	13,742	קמעונאי – מגזר עסקים קטנים
0.17	39.2	39,925	39.1	40,608	מגזר בנקאות עסקית
(6.0)	22.0	22,360	20.3	21,024	מגזר בנקאות מסחרית
14.7	2.2	2,256	2.5	2,587	מגזר בנקאות פרטית
1.8	100.0	101,899	100.0	103,761	סך-הכל

האשראי לממשלות הסתכם ב-1,414 מיליון ש"ח ליום 31 במרס 2008, לעומת סך של 374 מיליון ש"ח בסוף שנת 2007, עליה בשיעור של 278.1%.

היתרה ליום 31 בדצמבר 2007 כוללת הפקדת כספים בפקדון החשב הכללי, במסגרת זכיית הבנק במכרז עובדי הוראה. היתרה ליום 31 במרס 2008 כוללת הפקדת כספים בפקדון החשב הכללי, במסגרת זכיית הבנק במכרז עובדי המדינה. (ר' "בנקאות קמעונאית – מגזר משקי הבית" בפרק "פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים" להלן).

מזומנים ופקדונות בבנקים ליום 31 במרס 2008 הסתכמו בסך של 16,820 מיליון ש"ח, לעומת סך של 19,850 מיליון ש"ח בסוף השנה הקודמת, ירידה בשיעור של 15.3%.

ניירות ערך ליום 31 במרס 2008 הסתכמו בסך של 36,711 מיליון ש"ח, לעומת סך של 37,278 מיליון ש"ח בסוף השנה הקודמת, ירידה בשיעור של 1.5%.

להלן נתונים על הרכב ניירות ערך לפי בסיסי הצמדה:

שיעור השינוי ב-%	31 בדצמבר 2007		31 במרס 2008		
	% מסך ניירות הערך	במיליוני ש"ח	% מסך ניירות ערך	במיליוני ש"ח	
0.6	36.4	13,580	37.2	13,665	מטבע ישראלי לא צמוד
(4.4)	7.2	2,685	7.0	2,568	מטבע ישראלי צמוד מדד
					מטבע חוץ ומטבע ישראלי
(2.1)	51.6	19,240	51.3	18,828	צמוד למטבע חוץ
(6.9)	4.8	1,773	4.5	1,650	פריטים שאינם כספיים
(1.5)	100.0	37,278	100.0	36,711	סך-הכל

לפרטים בדבר המדיניות ביחס להרכב ההשקעות בתיק הנוסטרו, ר' להלן "מגזר הניהול הפיננסי" בפרק "פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים".

לפרטים בדבר השקעות הבנק בניירות ערך מגובי נכסים, ר' להלן "מגזר הניהול הפיננסי" בפרק "פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים" וביאור 2 לתמצית הדוחות הכספיים.

פקדונות הציבור ליום 31 במרס 2008, הסתכמו בסך של 127,466 מיליון ש"ח, לעומת סך של 130,518 מיליון ש"ח בסוף השנה הקודמת, ירידה בשיעור של 2.3%.

להלן נתונים על הרכב פקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה:

שיעור השינוי ב-%	31 בדצמבר 2007		31 במרס 2008		
	% מסך פקדונות הציבור	במיליוני ש"ח	% מסך פקדונות הציבור	במיליוני ש"ח	
2.8	42.2	55,066	44.4	56,585	מטבע ישראלי לא צמוד
(0.3)	8.9	11,578	9.0	11,543	מטבע ישראלי צמוד מדד
					מטבע חוץ ומטבע ישראלי
(7.1)	48.9	63,874	46.6	59,338	צמוד למטבע חוץ
(2.3)	100.0	130,518	100.0	127,466	סך-הכל

פקדונות הציבור במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ ירדו בשיעור של 7.1%. במונחים דולריים גדלו פקדונות הציבור בסך של 93 מיליון דולר לעומת 31 בדצמבר 2007, עליה של 0.6%.

להלן נתונים אודות התפתחות היתרות של פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות:

שיעור השינוי ב-%	31 בדצמבר 2007		31 במרס 2008		
	% מסך פקדונות הציבור	במיליוני ש"ח	% מסך פקדונות הציבור	במיליוני ש"ח	
(0.4)	40.7	53,151	41.5	52,942	קמעונאי – מגזר משקי בית
2.4	8.1	10,511	8.5	10,761	קמעונאי – מגזר עסקים קטנים
12.5	12.5	16,342	14.4	18,381	מגזר בנקאות עסקית
(11.9)	9.6	12,572	8.1	10,341	מגזר בנקאות מסחרית
(7.7)	29.1	37,942	27.5	35,041	מגזר בנקאות פרטית
(2.3)	100.0	130,518	100.0	127,466	סך-הכל

סך כל האשראי לציבור ביחס לפקדונות הציבור היווה ליום 31 במרס 2008 כ-81.4%, לעומת 78.1% בסוף השנה הקודמת.

האמצעים ההוניים מרכיבי ההון

האמצעים ההוניים של הבנק ליום 31 במרס 2008, לרבות זכויות בעלי מניות חיצוניים, הסתכמו בסך של 9,355 מיליון ש"ח, לעומת סך של 9,351 מיליון ש"ח בסוף השנה הקודמת.

ההון העצמי ליום 31 במרס 2008, הסתכם בסך של 9,194 מיליון ש"ח, לעומת סך של 9,204 מיליון ש"ח בסוף השנה הקודמת, ירידה בשיעור של 0.1%.

יחס ההון העצמי, לרבות זכויות בעלי מניות חיצוניים, לסך כל הנכסים ליום 31 במרס 2008, הגיע לשיעור של 5.5%, בדומה לסוף השנה הקודמת.

יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון ליום 31 במרס 2008, הגיע לשיעור של 7.96%, לעומת שיעור של 8.15% בסוף השנה הקודמת.

יחס ההון הראשוני המקורי לרכיבי סיכון, דהיינו היחס כאמור בניטרול הון ראשוני מורכב (ר' להלן) הגיע ביום 31 במרס 2008 לשיעור של 7.12%, לעומת 7.29% ביום 31 בדצמבר 2007.

יצוין כי דירקטוריון הבנק החליט, בקשר עם הנפקת שטרי ההון הנדחים, לאמץ מדיניות הלימות הון אשר על פיה ישמור הבנק על יחס הלימות הון ראשוני מקורי (ללא הון ראשוני מורכב) של 6.5% לפחות בכל עת.

יחס ההון לרכיבי סיכון, כפי שהוגדרו בהנחיות המפקח על הבנקים, ליום 31 במרס 2008, הגיע לשיעור של 11.0%, לעומת שיעור של 10.9% ביום 31 בדצמבר 2007.

הון ראשוני מורכב הינו שטרי הון המוכרים כחלק מההון הראשוני (ר' ביאור 14 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007, עמ' 329-327). ההון הראשוני המורכב של הבנק ליום 31 במרס 2008 הסתכם בסך של 1,047 מיליון ש"ח, לעומת סך של 1,044 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2007. היקף ההון הראשוני המורכב מוגבל ל-15% מההון הראשוני הכולל (סך ההון הראשוני כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311, כולל ההון הראשוני המורכב). ליום 31 במרס 2008, היווה ההון הראשוני המורכב 10.47% מההון הראשוני הכולל (31.12.2007: 10.49%). יתרת ההון הראשוני המורכב אותה נותר לבנק לגייס עד למיצוי המגבלה היתה ביום 31 במרס 2008 כ-534 מיליון ש"ח, לעומת כ-528 מיליון ש"ח בסוף השנה הקודמת. הבנק בוחן מהלך של הנפקה נוספת של הון ראשוני מורכב. יצוין כי גיוס הון ראשוני מורכב נוסף יחייב הגדלת ההון הרשום של הבנק.

הון משני. ההון המשני של הבנק ליום 31 במרס 2008 הסתכם ב-5,260 מיליון ש"ח, והוא כולל סך של 254 מיליון ש"ח בגין הפרשה כללית לחובות מסופקים. היקף כתבי ההתחייבות הנדחים מוגבל ל-50% מההון הראשוני שלא הוקצה כנגד סיכוני שוק. ליום 31 במרס 2008 עמד היחס האמור על שיעור של 50% (31.12.2007: 45.84%). בחודש

מרס 2008 הנפיקה דיסקונט מנפיקים כתבי התחייבות נדחים בהיקף כולל של כ-1,021 מיליון ש"ח (ר' להלן). נוכח המגבלה האמורה, כתבי התחייבות בסך של 361 מיליון ש"ח לא נכללו בהון המשני של הבנק ליום 31 במרס 2008. **מדיניות בדבר יחס ההון לרכיבי סיכון.** ביום 24 במרס 2008 החליט הדירקטוריון לקבוע כמדיניות כי הבנק יפעל לכך שיחס ההון לרכיבי סיכון בסוף שנת 2009 לא יפחת מ-12%. במסגרת המדיניות האמורה נקבע יעד ביניים ולפיו יפעל הבנק לכך שיחס ההון לרכיבי סיכון בסוף שנת 2008 יהיה בשיעור של 11.25%-11.5%. המדיניות האמורה, לפיה יפעל הבנק להרחבת שולי הביטחון של יחס הלימות ההון, מעבר ליחס ההון המזערי הקבוע כיום ברגולציה, נקבעה כחלק מההיערכות הכללית ליישום כללי באול II ובהתחשב ברגישות הון הבנק לשינויים בשער החליפין.

הנפקת כתבי התחייבות נדחים

פרסום תשקיף מדף (2008). ביום 27 בפברואר 2008 פרסמה דיסקונט מנפיקים תשקיף מדף להנפקה של עד 2 מיליארד ש"ח ע.נ. כתבי התחייבות נדחים (לכל אחת מהסדרות ד' עד יח') והנפקה בדרך של הרחבת סדרה של עד 2 מיליארד ש"ח ע.נ. כתבי התחייבות נדחים (לכל אחת מהסדרות ב', ד' ו-ה'). בתחילת חודש מרס 2008 הנפיקה דיסקונט מנפיקים 665 מיליון ש"ח ע.נ. כתבי התחייבות (סדרה ד') ו-356 מיליון ש"ח ע.נ. כתבי התחייבות נדחים (סדרה ח'), בהתאם לדוח הצעת מדף מיום 5 במרס 2008. ביום 27 בפברואר 2008 הודיעה דיסקונט מנפיקים, בהמשך לפרסום תשקיף המדף האמור, כי בהתאם להחלטת דירקטוריון דיסקונט מנפיקים, עם פרסום תשקיף המדף האמור, דיסקונט מנפיקים לא תנפיק כתבי התחייבות נדחים על פי תשקיף המדף מיום 28 בספטמבר 2006. **גיוס כתבי התחייבות בשנת 2008.** במהלך שנת 2008 כולה ייגרעו מההון המשני של הבנק המשמש בחישוב יחס ההון לרכיבי סיכון כתבי התחייבות שהונפקו בעבר בהיקף של כ-520 מיליון ש"ח. כאמור, בחודש מרס 2008 גייס הבנק כתבי התחייבות בסך של 1,021 מיליון ש"ח.

דירוג התחייבויות הבנק

Standard & Poor's, Ma'alot (לשעבר "מעלות" - החברה הישראלית לדירוג ניירות ערך בע"מ"; להלן: "מעלות") קבעה דירוג של "AA" לפקדונות שהופקדו בבנק ולכתבי ההתחייבות הנדחים שהנפיק הבנק, ישירות ובאמצעות דיסקונט מנפיקים בע"מ. מידורג בע"מ (להלן: "מידורג") קבעה דירוג של "Aa2" לפקדונות שהופקדו בבנק ולכתבי ההתחייבות הנדחים שהנפיק הבנק, ישירות ובאמצעות דיסקונט מנפיקים בע"מ. סוכנות הדירוג הבינלאומית S&P דירגה בעבר את הבנק, על סמך מידע גלוי, בדירוג "BBBpi" לטווח ארוך במטבע מקומי. בחודש פברואר 2008 הודיעה S&P על קביעת דירוג לבנק: "A-2" לטווח הקצר ו-"BBB" לטווח הארוך. בנוסף קבעה S&P תחזית "stable" (יציב) לבנק דיסקונט. הדירוג האמור נקבע לאחר ש-S&P קיימה בבנק תהליך דירוג. סוכנות הדירוג הבינלאומית Moody's דירגה את הבנק, על סמך מידע גלוי, בדירוג "A2" לגבי פקדונות לטווח ארוך, ו-"P1" לגבי פקדונות לטווח קצר. כמו כן דירגה Moody's את הבנק בדירוג "C-" בפרמטר החוסן הפיננסי. ביום 22 באפריל 2008 העלתה Moody's את דירוג הפקדונות של הבנק לטווח ארוך ל-"A-1", בעקבות העלאת דירוג המדינה. מעלות קבעה דירוג של "A" לשטרי ההון הנדחים (סדרה א'), המהווים הון ראשוני מורכב. מידורג קבעה דירוג "A1" לשטרי ההון הנדחים האמורים. מעלות ומידורג הדגישו כי דירוג זה התבסס, בין היתר, על החלטת דירקטוריון הבנק, שנתקבלה בקשר עם הנפקת שטרי ההון הנדחים, לפיה אימץ מדיניות הלימות הון אשר על פיה ישמור הבנק על יחס הלימות הון ראשוני מקורי (ללא הון ראשוני מורכב) של 6.5% לפחות בכל עת. מידורג הוסיפה והדגישה כי הדירוג שנקבע נסמך על יחס הלימות ההון הכולל אשר מציג הבנק. מעלות קבעה דירוג של "AA-" לכתבי ההתחייבות הנדחים (סדרה א'), שהנפיק בנק מרכנתיל דיסקונט. מידורג קבעה דירוג של "Aa2" לכתבי ההתחייבות הנדחים שהנפיק בנק דיסקונט למשכנתאות.

דיבידנדים

הבנק לא חילק דיבידנד לבעלי מניותיו בשנים האחרונות, למעט הדיבידנד על מניות הבכורה הצוברות של הבנק, בסכום של כ-24 אלף לירות סטרלינג לשנה (ר' ביאור 13 ב' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007, עמ' 317), אותו מחלק הבנק מדי שנה.

המגבלה העיקרית שהשפיעה על יכולת הבנק לחלק דיבידנד בשנים האחרונות הייתה מגבלת בסיס ההון. לפרטים בדבר מגבלה על חלוקת דיבידנד ממכירה עתידית של השליטה באי די בי ניו יורק, אם תהיה כזו, ר' בסעיף "הסכם העובדים" בפרק "השליטה בבנק" בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 194-192). לפרטים בדבר מגבלה שקבע נגיד בנק ישראל, בהיתר שנתן לקבוצת ברונפמן-שראן לרכישה והחזקה של אמצעי שליטה בבנק, ר' "היתר נגיד בנק ישראל לשליטה והחזקת אמצעי שליטה בבנק" בפרק "השליטה בבנק" בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 185) ובביאור 32 ב' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 (עמ' 394).

ביום 30 במאי 2007 הודיע הבנק לפיקוח על הבנקים, בהמשך לבקשת הבנק להכיר בשטרי ההון הנדחים שהוקצו בחודש מאי 2007 כהון ראשוני מורכב, כי אם תובא לדיון בדיקטוריון הבנק החלטה שעניינה חלוקת דיבידנדים, בתקופה שעד 31 בדצמבר 2009, תינתן למפקח על הבנקים הודעה על כך, לפחות 30 יום לפני קבלת ההחלטה. **חלוקת דיבידנד.** בהמשך לתוכנית האסטרטגית ועל רקע ההתקדמות משימות הרצון בהשגת יעדיה, ובכלל זה ברווחיות הבנק ובהלימות ההון שלו, החליטה הנהלת הבנק בחודש מרס 2008 כלהלן:

א. להמליץ לדירקטוריון על חלוקת דיבידנד בשנת 2008, בהיקף שיהווה תשואת דיבידנד של כ-3.0%. ההמלצה תגובש סופית במועד סמוך להנחתה על שולחן הדירקטוריון במהלך שנת 2008 כאשר השיעור שיוצע ייקבע, בין היתר, בשים לב לשמירה על הלימות הון ברמה נאותה וליכולת הבנק להמשיך בפיתוח מואץ של עסקיו והיא תובא מבעוד מועד לידיעת המפקח על הבנקים, כנדרש.

ב. להביא בפני הדירקטוריון, ברבעון הראשון של שנת 2009, הצעה למדיניות דיבידנד לשנים הבאות. האמור לעיל הינו בגדר מידע צופה פני עתיד, אשר מבוסס על הערכות הבנק למועד הדוחות. המידע עלול שלא להתממש במידה ותחול התמתנות ברמת הפעילות במשק כתוצאה מהרעה במצב הביטחוני, או כתוצאה ממשברים בשווקים בינלאומיים וכן במידה ויחולו התפתחויות שיפגעו בהלימות ההון של הבנק וברווחיותו.

מצב הנזילות וגיוס מקורות בנק כללי

במהלך החודשים ינואר פברואר 2008, הזרים בנק ישראל נזילות למערכת הבנקאית באמצעות מכריזי ההלוואות המונטריות אשר היקפם היה גדול יחסית. מכריזי הפקדונות המונטריים היו מצומצמים בהיקפם. בנוסף, הזרים בנק ישראל נזילות למערכת בהיקף קטן יחסית, בדרך של הקטנת מכריזי המק"מ ביחס לפדיונות.

ריבית בנק ישראל עלתה בחודש ינואר 2008 ב-0.25%, לרמה של 4.25%, אך בחודשים מרס ואפריל 2008 ירדה ריבית בנק ישראל בשיעור חד של 0.5% לחודש, לרמה נמוכה היסטורית של 3.25%. כל זאת בניסיון לבלום את היחלשות שער החליפין של השקל מול הדולר. במקביל, רכש בנק ישראל ביום 13 במרס 2008 מאות מיליוני דולרים בשוק המט"ח, והחל מה-24 במרס 2008 הפעיל בנק ישראל תוכנית להגדלת יתרות המט"ח על ידי רכישות מט"ח בהיקף של כ-25 מיליון דולר ביום במהלך המסחר. למדיניות זו השפעה בכיוון של הזרמת נזילות נוספת למערכת. במקביל להזרמות אלו ולעליית מחירי הסחורות בעולם, ולמרות הייסוף בשער החליפין של השקל מול הדולר, חלה לקראת סוף הרבעון הראשון של השנה עליה בקצב האינפלציה ובציפיות לאינפלציה.

להלן גורמי ההשפעה העיקריים על תיק הנכסים שבידי הציבור ברבעון הראשון של שנת 2008:

1. ייסוף חזק של כ-7.6% בשער החליפין של השקל מול הדולר.
2. ירידות חזקות בשוק המניות הישראלי ובשווקי המניות בעולם. מדד המעו"ף רשם ירידה של כ-18.1%.
3. ריבית בנק ישראל: ריבית בנק ישראל עלתה לרמה של 4.25% בחודש ינואר וירדה לרמה של 3.75% בחודש מרס.

4. היקף הגיוסים: קצב הגיוסים של הממשלה בשוק איגרות החוב המקומיות ברבעון הראשון של השנה היה דומה לזה של שנה שעברה, אך משקלן של איגרות החוב הצמודות למדד עלה באופן משמעותי. בשוק איגרות החוב הקונצרניות נמשכה ההאטה בקצב הגיוסים, אשר החלה במחצית השנייה של שנת 2007.
5. עליה בציפיות האינפלציה: אף כי עליית המדד ברבעון הראשון של שנת 2008 הייתה מתונה יחסית (0.1%) העליה במחירי הסחורות והעובדה שהמדד עלה למרות הייסוף החזק בשער הדולר, גרמו לעליה בציפיות האינפלציה בשוק ההון לרמה של 2.5%-3.0%.
- להלן השינויים אשר נרשמו בהרכב התיק במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2008:
1. ירידה במשקל המניות משיעור של 28.2% בסוף שנת 2007 ל-23.0% בסוף חודש מרס 2008. הירידה נרשמה הן במרכיב המניות בארץ והן במרכיב המניות בחו"ל.
 2. משקל הנכסים הלא-צמודים עלה מעט מרמה של 28.1% בסוף שנת 2007 לרמה של 28.2% בסוף חודש מרס 2008.
 3. עליה במשקל הנכסים הצמודים למדד משיעור של 30.1% בסוף שנת 2007 לשיעור של 35.1% בסוף חודש מרס 2008.
 4. ירידה במשקל הנכסים הצמודים למט"ח משיעור של 13.7% בסוף שנת 2007 לשיעור של 12.9% בסוף חודש מרס 2008.

הבנק שמר במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 על נכסים מזילים בהיקף גדול מסך ההתחייבויות המזילות.

להלן השינויים בהרכב הפקדונות של הבנק בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008:

המגזר הלא צמוד. היקף הפקדונות הלא צמודים של הציבור בבנק הגיע בסוף חודש מרס 2008 לסך של 47.3 מיליארד ש"ח, לעומת סך של 45.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2007, עליה בשיעור של 4.4%.

המגזר צמוד המדד. היקף הפקדונות הצמודים למדד של הציבור בבנק הגיע בסוף חודש מרס 2008 לסך של 10.1 מיליארד ש"ח, לעומת סך של 9.8 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2007, עליה בשיעור של 3.1%.

מגזר מט"ח וצמוד מט"ח. היקף הפקדונות במט"ח והצמודים למט"ח של הציבור בבנק הגיע בסוף חודש מרס 2008 לסך של 10.2 מיליארד דולר, לעומת סך של 9.7 מיליארד דולר בסוף שנת 2007, עליה בשיעור של 5.2%.

גיוס הון. ברבעון הראשון של שנת 2008 גייס הבנק הון משני בהיקף של כ-1,021 מיליון ש"ח.

בבנק

ברבעון הראשון של שנת 2008 חלה התמתנות בקצב הצמיחה, אם כי זו נותרה גבוהה והסתכמה ב-5.4%, לעומת 5.8% ברבעון הרביעי של שנת 2007. ברבעון הראשון של שנת 2008 נרשמה התמתנות בקצב גידול תמ"ג הסקטור העסקי, משיעור של 7.6% לשיעור של 6.1%. הגורמים שתורמו לשיעור הצמיחה המהיר ברבעון הראשון של שנת 2008 היו הצריכה הפרטית (14.1%) ייצוא הסחורות והשירותים (12.6%) וההשקעה בנכסים קבועים (9.6%). מנגד, גדל הייבוא (18.7%).

גם נתוני המדד המשולב של בנק ישראל לבחינת מצב המשק מצביעים על המשך ההתרחבות בפעילות הכלכלית במשק ברבעון הראשון של שנת 2008. המדד המשולב עלה ברבעון הראשון של שנת 2008 בממוצע בקצב שנתי של 8.1%, לעומת 7.7% ברבעון הראשון של שנת 2007 ו-9.7% ברבעון האחרון של אותה שנה.

הצמיחה המהירה בשנים האחרונות המשיכה ונתנה את אותותיה על שוק העבודה, ושיעור האבטלה המשיך וירד לרמה של 6.3% ברבעון הראשון של שנת 2008, לעומת 6.7% ברבעון הקודם. במקביל, נמשכה מגמת העליה בשכר. השכר הממוצע למשרת שכיר ישראלי עמד בחודש פברואר 2008 על 8,081 ש"ח, לעומת 7,760 ש"ח ו-7,962 ש"ח בסוף הרבעון הראשון והרבעון הרביעי של שנת 2007, בהתאמה.

התפתחויות עיקריות במשק הישראלי כללי

על פי נתוני מגמה, הייצור התעשייתי גדל בחודשים ינואר-מרס 2008 בקצב שנתי מהיר של 9%, בהמשך ל-10.7% ברבעון האחרון של שנת 2007. בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד, על פי נתונים מנוכי עונתיות גדל הייצור התעשייתי ב-8%. עליה זו נובעת מעליה בשיעורים של 9%-13% בכל קבוצות הענפים, למעט ענפי התעשייה המסורתית, שרשמו ירידה (1.3%).

על פי נתונים מנוכי עונתיות, ברבעון הראשון של שנת 2008 היה מספר הלינות במלונות התיירות (של ישראלים ותיירים) 5.3 מיליון, לעומת 5 מיליון ברבעון הראשון של שנת 2007 ובדומה לרבעון האחרון של שנת 2007. יצוין כי בעוד שבמספר לינות התיירים חלה עליה של 32.9%, ברבעון הראשון של שנת 2008 לעומת הרבעון המקביל אשתקד, הרי שמספר לינות הישראלים הצטמצם ב-8.3%.

ברבעון הראשון של שנת 2008 הסתכמו השקעות תושבי חוץ בישראל ב-1.9 מיליארד דולר. סכום זה נמוך ב-50% לעומת הרבעון הראשון של שנת 2007, ובכ-33% בהשוואה לרבעון הרביעי של שנת 2007. ההשקעות הישירות ירדו במעט לעומת הרבעון הרביעי של שנת 2007 ועמדו על 2 מיליארד דולר. לעומתן, ההשקעות בתיק ניירות ערך למסחר, אשר רשמו מימושים נטו בהיקף של 838 מיליון דולר ברבעון האחרון של שנת 2007, הסתכמו בכ-1.2 מיליארד דולר. במקביל, קטנו השקעות תושבי ישראל בחו"ל מ-3.7 מיליארד דולר ברבעון הרביעי של שנת 2007 ל-1.7 מיליארד דולר ברבעון הראשון של שנת 2008. זאת, בעיקר עקב מימושים נטו, בהיקף של 461 מיליון דולר בתיק ניירות ערך למסחר, לעומת השקעות נטו בהיקף של כ-2 מיליארד דולר ברבעון הקודם. בחודש פברואר 2008 העלתה סוכנות הדירוג הבינלאומית Fitch את דירוג החוב של ישראל מרמה של A- לרמה של A.

התפתחויות בכלכלת העולם

בחודשים הראשונים של שנת 2008, החלו מתפרסמים נתונים העשויים להעיד על גלישת המשבר הפיננסי והמיתון בשוק הנדל"ן בארה"ב לכלל הפעילות הריאלית, דבר שהתבטא בקיטון במספר המשרות, עליה בשיעור האבטלה וגידול מתון בצריכה הפרטית. על רקע החשש מכניסת המשק האמריקאי למיתון ולאור מחנק האשראי, ביצע הבנק המרכזי בארה"ב בחודשים ינואר-מרס שלוש הורדות ריבית, כך שבמצטבר ירדה הריבית ב-2% לרמה של 2.25%. בשווקים הפיננסיים העמיק משבר האשראי דבר שהתבטא, בין היתר, באובדן נזילות של בנק ההשקעות Bear Stearns, אחד מבנקי ההשקעות המובילים בארה"ב, שאירע בחודש מרס 2008. החשש מהתפשטות המשבר לבנקים נוספים הביא להתערבות ה-FED בהזרימו נזילות לבנק, דבר שאפשר את רכישתו על ידי בנק אחר. יתרה מכך, חולשת המשק האמריקאי והצפייה להמשך הפחתת הריבית הביאו להמשך היחלשות הדולר ביחס לרוב המטבעות העיקריים בעולם.

בגוש האירו התגברה האינפלציה השנתית לרמה של 3.5% בחודש מרס 2008 (12 חודשים לאחור) ובכך חרגה מהיעד הרשמי של הבנק המרכזי (ECB). לאור זאת, העדיף ה-ECB להותיר את הריבית ברמה של 4% ולהתערב במשבר האשראי באמצעות הזרמת כסף בלבד.

התפתחות שיערי חליפין ואינפלציה

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2008 יוסף השקל מול הדולר בשיעור של 7.6% ומול האירו ב-0.7%. הייסוף של השקל מול הדולר אפיין כמעט את כל התקופה. באמצע חודש מרס, כתוצאה מההתנהגות החרגה של שער החליפין של השקל, שהתבטאה בהיחלשות הדולר ביחס לשקל מעבר להיחלשותו ביחס למטבעות העיקריים בעולם (מתחילת שנת 2008 עד לאמצע חודש מרס חל ייסוף של 12.2% בשקל ביחס לדולר, זאת בהשוואה לייסוף של 7.1% של האירו ביחס לדולר) רכש בנק ישראל מטבע חוץ בהיקף של כ-600 מיליון דולר. כמו כן, הודיע בנק ישראל כי יגדיל את היקף יתרות מטבע החוץ שברשותו ב-10 מיליארד דולר תוך שנתיים באמצעות רכישה יומית בהיקף של 25 מיליון דולר. צעדים אלה תמכו בהתחזקות הדולר מול השקל בשיעור של 5.2% בין ה-19 במרס 2008 (היום שקדם להודעת בנק ישראל בדבר רכישת מט"ח על בסיס יומי) ועד סוף החודש.

מדד המחירים לצרכן עלה במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 בשיעור של 0.1% (לעומת ירידה של 0.2% ועליה ושל 1.1% ברבעון הראשון וברבעון האחרון של שנת 2007, בהתאמה). בחינת שינויי המחירים ברבעון הראשון על פי קבוצות צריכה ראשיות מצביעה על עליות בולטות בסעיפי הירקות והפירות (8.1%) ובסעיף המזון ללא פירות וירקות (4.2%) ומנגד, על ירידה חדה בסעיף ההלבשה וההנעלה (16.8%) וירידה מתונה בסעיף הדיוור (2.3%). האינפלציה השנתית (12 חודשים לאחור) הגיעה בחודש מרס 2008 ל-3.7%. שיעור זה גבוה ב-0.7% מהגבול העליון של יעד האינפלציה של הממשלה, אשר עומד על 1%-3% לשנה. עליית המדד בשנה החולפת הושפעה באופן בולט מהעליה החדה במחירי האנרגיה והסחורות בעולם, מחד, ומייסוף של השקל מול הדולר בשיעור של 14.5% מאידך. המדד ללא דיוור וללא ירקות ופירות עלה ב-12 החודשים החולפים ב-4.2% ומדד המחירים הסיטוניים של תפוקת התעשייה ליעדים מקומיים עלה במקביל בשיעור של 10.8%.

מדיניות פיסקלית. נתוני הביצוע של התקציב בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 מצביעים על עודף (ללא מתן אשראי) של 5.6 מיליארד ש"ח, לעומת עודף של 6.4 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. במקביל, גדלו הכנסות הממשלה ב-6.6% והסתכמו ב-62.3 מיליארד ש"ח. ההכנסות ממיסים ישירים ירדו ב-9.6% ולעומתן ההכנסות ממיסים עקיפים גדלו ב-12%, כך שגביית המיסים קטנה בשיעור מינורי של 0.8%. הוצאות הממשלה גדלו ב-7.1% לעומת התקופה המקבילה אשתקד והסתכמו ב-54.9 מיליארד ש"ח. ביחס לתחזית הנמצאת בבסיס התקציב, ברבעון הראשון של שנת 2008 היו הכנסות המדינה ממיסים גבוהות מהמתוכנן ואילו הוצאות המשרדים היו נמוכות מהמתוכנן. **מדיניות מוניטרית.** בחודש ינואר 2008 העלה בנק ישראל את הריבית מ-4% ל-4.25% על רקע הצמיחה המהירה במשק וסגירת פער התוצר, ועליית מחירי הסחורות והאנרגיה בעולם. בחודש מרס הוריד בנק ישראל את הריבית בחצי אחוז לרמה של 3.75% על רקע הצפיות להעמקת ההאטה בעולם והתמתנות הצמיחה והאינפלציה בישראל, הייסוף המתמשך של השקל והצפי להמשך הורדות הריבית בעולם בכלל ובארה"ב בפרט.

מדיניות פיסקלית ומוניטרית

הרבעון הראשון של שנת 2008 אופיין במגמה של מימושים וירידות חדות בשוקי העולם ובארץ ומדד המניית הכללי ירד ב-16.7%. בתקופה המקבילה אשתקד עלה המדד הכללי ב-10.1%. המסחר הער נמשך ומחזור המסחר היומי הממוצע עמד על 2.2 מיליארד ש"ח, לעומת מחזור ממוצע יומי של 2.1 מיליארד ש"ח בשנת 2007. הירידות במחירי המניות הקיפו את כל הענפים. ירידות חדות במיוחד, בשיעורים של כ-25%, נרשמו בחברות ההשקעה, הביטוח והנדל"ן. מניות הבנקים ירדו בשיעור של 18.7%. מדד "ת"א 25" ירד בשיעור של 18.1%, מדד "ת"א 100" ירד בשיעור של 19.6% ומדד ה"תל טק" ירד ב-28.4%. בתקופה המקבילה אשתקד, עלו מדד "ת"א 25" בשיעור של 7.7%, מדד "ת"א 100" בשיעור של 7.9% ומדד ה"תל טק" בשיעור של 8.4%. שווי השוק של המניות וההמירים עמד בסוף הרבעון הראשון של שנת 2008 על 775.6 מיליארד ש"ח, לעומת 904.7 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2007. על רקע ירידות השערים החדות בשווקים, נרשמו במהלך שלושת החודשים הראשונים של השנה פדיונות נטו בהיקף של כ-700 מיליון ש"ח בקרנות הנאמנות, לעומת גיוסים בהיקף של 11.5 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. פדיונות נרשמו בכל קרנות הנאמנות פרט לקרנות הכספיות (שקליות ומט"ח), אשר גייסו נטו 12.2 מיליארד ש"ח. הגיוס הער בקרנות אלה נובע מהעליה בתחומת הסיכון לנוכח הירידות בשווקים, אך במידה לא פחותה מהרפורמה שהנהיגה רשות ניירות ערך בתחילת השנה בכל הקשור לניהול הקרנות הכספיות.

במסחר באופציות על מדד "ת"א-25" נמשכה ברבעון הראשון של שנת 2008 הפעילות הערה, ומחזור המסחר היומי הממוצע עמד על 383 אלף חוזים, בדומה למחזור הממוצע בשנת 2007. המדד לתשואה כוללת של איגרות החוב על כל סוגיהן עלה במהלך שלושת החודשים הראשונים של השנה ב-1.5%, לעומת 1.8% בתקופה המקבילה אשתקד. באפיקים צמודי מדד המחירים לצרכן נרשמו עליות שערים של

שוק ההון

2.1%, בדומה לרבעון הראשון של שנת 2007. בשוק איגרות החוב הממשלתיות, עלה המדד הכללי ב-2.6%, מדד האיגרות הצמודות למדד המחירים לצרכן עלה ב-3.3% ומדד האיגרות הלא צמודות עלה ב-2.2%. מדד איגרות החוב הלא ממשלתיות נותר ללא שינוי, כאשר מדד איגרות החוב הצמודות למדד המחירים לצרכן עלה ב-1.3%. בבורסה של תל אביב גדלו מחזורי המסחר היומיים באיגרות חוב מ-3.3 מיליארד ש"ח בשנת 2007 ל-4.1 מיליארד ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2008, בהמשך למגמה של השנים האחרונות.

סוכנות הדירוג הבינלאומית מודיס העלתה בחודש אפריל את דירוג האשראי של ישראל במטבע חוץ ובמטבע מקומי מ-A2 ל-A1.

בנק ישראל הוריד את הריבית לחודש אפריל מ-3.75% ל-3.25% והותיר אותה ללא שינוי בחודש מאי. החלטת הריבית הושפעה מחד, מחריגת האינפלציה השנתית מגבולו העליון של היעד הרשמי של הממשלה, העומד על 3%-1% ועליית הצפיות לאינפלציה, ומאידך, מצפי להאטה בצמיחה העולמית וההערכה כי זו תמתן את העליה במחירי המזון והאנרגיה בעולם, כמו גם ההאטה הצפויה במשק הישראלי, אשר צפויה להביא להתמתנות באינפלציה המקומית. מסוף חודש מרס 2008 ועד ליום 23 במאי 2008 שב השקל והתחזק מול הדולר בשיעור של 6.2% לרמה של 3.33 ש"ח לדולר. מדד חודש אפריל 2008 עלה בשיעור של 1.5%. האינפלציה בארבעת החודשים הראשונים של השנה הסתכמה ב-1.6% והאינפלציה ב-12 החודשים החולפים עמדה על 4.7%, שיעור הגבוה במידה רבה מיעד האינפלציה. נתוני הביצוע של התקציב בחודש אפריל 2008 מצביעים על עודף (ללא מתן אשראי) של 55 מיליון ש"ח, כאשר מתחילת השנה הצטבר עודף של 5.66 מיליארד ש"ח.

פעילות הבנק כמתווך פיננסי כרוכה בטילת סיכונים שהעיקריים שבהם: סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכוני נזילות. לסיכונים אלה נלווים סיכונים תפעוליים וסיכונים משפטיים. מדיניות ניהול הסיכונים מכוונת להגדלת תוחלת הרווח כחלק מהאמצעים להשגת היעדים העסקיים שקבע הבנק לעצמו, תוך שמירה על רמת סיכון מאושרת ומבוקרת.

בבנק פועלת ועדת מנהלי סיכונים, בראשות מנהלת הסיכונים של הבנק. מנהלי הסיכונים אחראים לניהול הסיכונים, איש איש בתחומו.

הוועדה עוסקת בגיבוש מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק בתחומים השונים, בזיהוי תחומי סיכון חדשים ומוקדי סיכון ובייזום שינויים מתחייבים במדיניות ניהול הסיכונים. הוועדה משמשת גם כוועדת ההיגוי העליונה לנושא היערכות הבנק ליישום כללי באזל II.

על ניהול הסיכונים הכולל בבנק ובקבוצה אחראי האגף לניהול סיכונים בחטיבה הפיננסית, אשר כפוף למנהלת הסיכונים של הבנק.

במסגרת עבודת הדירקטוריון פועלת ועדת דירקטוריון לניהול סיכונים. במהלך השנה דנו דירקטוריון הבנק וועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון בנושאים שונים בתחום ניהול הסיכונים. דיווח על מצב החשיפות לסיכוני שוק ונזילות כלול במסמך החשיפות המוגש לדירקטוריון הבנק אחת לרבעון. מסמך זה מתייחס גם לסוגי סיכונים נוספים בבנק ובחברות הבנות העיקריות.

התפתחויות כלכליות עיקריות בחודשים אפריל-מאי 2008

החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם כללי

אמצעי פיקוח ומימוש המדיניות (1) ועדת מנהלי סיכונים

(2) התייחסות הדירקטוריון לסוגיות ניהול סיכונים השוק והנזילות

(3) מנגנוני הבנק המתייחסים לסוגיות ניהול סיכוני שוק והנזילות

בבנק קיים מדרג סמכות ואחריות בנושא ניהול הסיכונים. הפורום העליון בבנק לניהול סיכוני השוק הוא הוועדה לניהול נכסים והתחייבויות, הפועלת בראשות מנכ"ל הבנק ומתכנסת אחת לחודש. מדיניות ניהול סיכוני השוק והנזילות נדונה, מדווחת ומבוקרת במסגרת פעילות הוועדה, בכפוף למגבלות ולקווים המנחים שקבע הדירקטוריון. האחריות לניהול הסיכונים השוטף מוטלת על הפורום הפיננסי, הפועל בראשות ראש החטיבה הפיננסית ומתכנס מדי שבוע. מצב החשיפות של הבנק לסיכוני השוק נבחן ונדון בישיבות הפורום. בפורום זה מתקבלות החלטות באשר לחשיפות בהן יימצא הבנק בטווח הקצר, בכפוף להנחיות הוועדה לניהול נכסים והתחייבויות.

(4) הקמת אגף ניהול סיכונים

במסגרת היערכות הבנק לטיפול במכלול הסיכונים בבנק ובקבוצה, ובכלל זה ליישום הנחיות באזל II, ולאור החשיבות האסטרטגית שהבנק מייחס לנושא ניהול הסיכונים והממשל התאגידי, הוקם בבנק אגף ניהול סיכונים במסגרת החטיבה הפיננסית.

האגף פועל להטמעת תרבות ניהול סיכונים, לגיבוש מדיניות ומתודולוגיה וכן ליישום תהליכי ניהול סיכונים מתקדמים בבנק ובקבוצה. האגף עוסק בניהול סיכוני השוק, ניהול סיכוני האשראי וניהול הסיכונים התפעוליים, (למעט סיכונים משפטיים, סיכוני ציות ורגולציה אשר מטופלים במערך הייעוץ המשפטי וסיכוני דיווח כספי אשר מטופלים במערך החשבונות), ומרכז את הפעילויות הנדרשות לקראת יישום הנחיות באזל II ודרישות הפיקוח על הבנקים בנושא. במקביל הבנק נמצא בתהליך של הקמת פונקציות ארגוניות לניהול סיכונים בחטיבות השונות, אשר תתמוכנה בניהול הסיכונים החטיבתי במסגרת פעילותן העסקית. פונקציות אלה תקבלנה תמיכה מקצועית, מתודולוגית, וכלים ליישום המתודולוגיות מהאגף לניהול סיכונים.

(5) מנגנוני הבקרה הפנימיים למניעת סטיות ממדיניות החשיפה לסיכוני שוק ונזילות וניהולם

הבנק מפעיל מנגנוני בקרה למניעת סטיות ממדיניות ניהול סיכוני השוק והנזילות. נהלי הבנק מחייבים את נטלי הסיכון ואת גורמי הבקרה לדווח לראש החטיבה הפיננסית על אירועים חריגים, כדוגמת הפסד שעולה על סף שנקבע, חריגה ממגבלות וכו'.

האגף לניהול סיכונים בחטיבה הפיננסית מדווח מדי שבוע למנהלת הסיכונים ולפורומים השונים לניהול סיכוני השוק והנזילות על מצב החשיפה של הבנק לסיכוני השוק ועל העמידה במגבלות.

יחידת ה-Middle Office בחטיבה הפיננסית מבצעת בקרה כלכלית על פעילותו של חדר עסקות, כולל מדידה ודווח עצמאי של ההכנסות ובקרת העמידה במגבלות הסיכון שנקבעו.

כל חריגה מהמגבלות מדווחת מיידית למנהלת סיכוני השוק והנזילות, אשר קובעת את אופן הטיפול בחריגות ואת התגובות להתפתחויות חריגות בשווקים השונים. החריגות, במידה וישנן, מובאות גם לידיעת הדירקטוריון. בקר הסיכונים והמבקר הפנימי מקיימים מעקב עצמאי אחר תהליך ניהול הסיכונים כדי לאתר ולהתריע על כשלים בניהול וסטיות מהמדיניות שנקבעה, אם יתרחשו.

במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 לא נרשמו חריגות ביישום המדיניות שנקבעה (פרט למספר חריגות נקודתיות בהיקף זניח).

תיאור סיכוני השוק אליהם חשוף הבנק ומדיניות ניהולם

סיכון שוק הוא הסיכון לפגיעה בהון הבנק הנובע משינויים בשווקים הפיננסיים המשפיעים על ערך נכסי הבנק או התחייבויותיו: שיעורי הריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי ניירות ערך, מחירי מוצרים, התנודתיות של פרמטרים אלה ומדדים כלכליים אחרים.

ניהול סיכונים קבוצתי. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 339 נדרש הבנק לנהל את סיכוני השוק על בסיס קבוצתי. בשלב זה, ניהול סיכוני השוק בבנק מתבצע על בסיס בנק בלבד. התיאבון לסיכון ובכלל זה סיכוני השוק בפועל של החברות הבנות הבנקאיות נבחנים בתדירות רבעונית לפחות.

הדירקטוריונים של חברות הבת הבנקאיות קבעו אף הם מדיניות לגבי החשיפות המירביות לסיכונים שוק וחברות הבת מנהלות את סיכונים השוק שלהן בכפוף למדיניות זו. הבנק נוקט בצעדים הדרושים כדי למדוד ולהעריך את החשיפה הכוללת לסיכונים בקבוצה כולה. בחודשים האחרונים משקיע הבנק מאמץ מרוכז בנושא זה. בחודש דצמבר 2007 קבע הדירקטוריון את תיאבון סיכון השוק של הקבוצה כמכלול, במונחי VaR ובמונחי החשיפה לסיכון ריבית. בסקירה זו מוצגים סיכונים השוק והנזילות של הבנק בלבד.

(1) חשיפת בסיס

החשיפה לסיכון הבסיס מתבטאת בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים בשערי החליפין או במדד המחירים לצרכן, עקב ההפרש שבין שווי הנכסים לבין שווי ההתחייבויות, כולל השפעת העסקאות העתידיות והשפעתן של האופציות הגלומות על החשיפה בבסיס. החשיפה לסיכון בסיס נמדדת במגזרי ההצמדה השונים: המגזר הצמוד למדד המחירים והמגזר במטבע חוץ ובשקלים צמודים למטבע חוץ. תמהיל ההשקעה של ההון הפנוי במגזרי ההצמדה השונים נקבע באופן שוטף במסגרת המגבלות המוצגות להלן ועל בסיס תחזיות לגבי משתני השוק הרלבנטים.

להלן התפלגות השקעת ההון הפנוי ברמת הבנק (לא מאוחד) בפועל בהשוואה למגבלות שקבע הדירקטוריון (ללא פעילות מסחר):

רבעון ראשון 2008					
מגזר הפעילות	מגבלות	סוף רבעון	מקסימום ברבעון	מינימום ברבעון	ממוצע ברבעון
שקל לא צמוד	140%-(30%)	105%	118%	70%	99%
שקל צמוד מדד	120%-(40%)	(15%)	(26%)	1%	(14%)
מט"ח	50%-(50%)	10%	18%	7%	15%
					0%

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2008 לא נרשמו חריגות מהמגבלות. רגישות הבנק לשינויים בשער החליפין, רגישות הבנק לשינויים בשער חליפין מוצגת בטבלה שלהלן, המפרטת את ההשפעה על שינויים בשערי החליפין במטבעות העיקריים על ההון של הבנק ליום 31 במרס 2008.

רווח והפסד ⁽¹⁾ כתוצאה משינויים בשערי חליפין (במיליוני ש"ח)			
מגזר ⁽²⁾⁽³⁾	10%	5%	-5%
דולר	24	19	(20)
יורו	39	19	(19)
יין יפני	(2) ⁽¹⁾	(1)	1
			2

הערות:

- (1) השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי של הבנק כתוצאה מהתרחיש (כולל פעילויות המסחר).
- (2) בחינת שינויים יומיים מקסימליים במהלך 10 השנים האחרונות: יין - עליה של 14% בחודש אוקטובר 1998. תרחיש זה היה משפיע על הון הבנק בכ-1 מיליון ש"ח.
- (3) החישוב התיאורטי שנערך בהתייחס למטבעות ליש"ט ופר"ש הצביע על שינויים זניחים בשווי הכלכלי ולכן מטבעות אלה אינם מוצגים בטבלה.

(2) חשיפת הריבית

סיכון הריבית הוא הסיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו כתוצאה משינוי של שיעורי הריבית בשווקים. הסיכון נובע מהחשיפה לשינויים עתידיים בשיעורי הריבית והשפעתם האפשרית על הערך הנוכחי של הנכסים וההתחייבויות של הבנק. ניהול חשיפת הריבית מבוצע בנפרד בכל אחד ממגזרי ההצמדה.

המגבלות שקבע הדירקטוריון לגבי החשיפה לסיכונים ריבית במגזרי ההצמדה השונים מבטאות במונחי סכום השחיקה המקסימלית המותרת של ההון הכלכלי כתוצאה מתזוזה מקבילה של עקום התשואה ב-1% בכל אחד מהמגזרים.

להלן החשיפה בפועל של הבנק (לא מאוחד) לסיכונים ריבית בהשוואה למגבלות שקבע הדירקטוריון (ללא פעילויות המסחר; במיליוני ש"ח):

חשיפה בפועל		חשיפה בפועל – רבעון ראשון 2008				מגזר פעילות
ממוצע ממוצע 31 בדצמבר 2007	ברבעון	מינימום ברבעון	מקסימום ברבעון	סוף רבעון	מגבלות	
125	123	111	132	114	180	שקל לא צמוד
17	33	23	44	26	180	שקל צמוד מדד
6	5	*1	10	10	100	מט"ח
148	161	137	180	150	320	סך המגזרים

* התקבל בתרחיש של ירידת ריבית.

הבנק עמד במגבלות במהלך הרבעון הראשון של שנת 2008.

רגישות הון הבנק לשינויים בשיעורי הריבית. רגישות הון הבנק לשינויים בשיעורי הריבית מוצגת בטבלה שלהלן, המפרטת את ההשפעה של שינויים בשיעורי הריבית על ההון של הבנק ליום 31 במרס 2008. השפעה זו חושבה על פי השינוי הצפוי בשווי הכלכלי של הבנק בהינתן תרחישי ריבית שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.

רווח והפסד ⁽¹⁾ משינויים בעקום הריבית (במיליוני ש"ח)						
מגזר ⁽²⁾	השוק ⁽³⁾	עליה מקסימלית בגורמי				ירידה מקסימלית בגורמי השוק ⁽³⁾
		10%	5%	-5%	-10%	
שקל לא צמוד	(174)	(90)	(46)	48	98	225
שקל צמוד מדד	(8)	(6)	(3)	3	6	10
דולר	(3)	(2)	(1)	1	3	4
ליש"ט		2	1	(1)	(2)	

הערות:

(1) בשווי הכלכלי של הבנק.

(2) החישוב התיאורטי שנערך בהתייחס למטבעות יורו, פרנק שוויצרי ויין יפני הצביע על שינויים זניחים בשווי הכלכלי ולכן מטבעות אלה אינם מוצגים בטבלה.

(3) בתרחישי השינויים היומיים המקסימליים במהלך 10 השנים האחרונות.

(3) סיכונים אופציות

סיכונים אופציות מתייחסים לאפשרות להפסד הנובע משינויים בפרמטרים המשפיעים על שווין של אופציות, לרבות סטיות התקן.

דירקטוריון הבנק קבע הנחיות לפעילות המותרת באופציות, הן במונחי נפח כולל והן במונחי הפסד מקסימלי בתרחישי קיצון ובתרחיש מתון. התרחישים מתייחסים לשינויים סימולטניים בשיעור החליפין ובתנודתיות (Volatility) של נכסי הבסיס. כמו כן נקבעו בנהלי חדר עסקות מגבלות על השינויים המקסימליים בערכו של תיק האופציות, במונחים של מדדי רגישות (Greeks).

(4) הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים

דירקטוריון הבנק קבע את אופן הפעילות של הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים, היקפי הפעילות ומגוון המכשירים הפיננסיים שלבנק מותר לפעול בהם (בין אם עבור לקוחותיו ובין אם עבור עצמו). כמו כן נקבעו מסגרות פעילות במכשירים מובנים.

(5) סיכון הנזילות

נזילות מוגדרת כמצב בו מתקיימת יכולתו של הבנק לעמוד בהתחייבויותיו במצב עסקים סביר - לממן גידול בנכסים או לפרוע התחייבויות, מבלי להיקלע לקשיים ומבלי שייגרם לו הפסד. סיכון הנזילות הוא הסיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל התפתחות בלתי צפויה, וייאלץ לגייס מקורות באופן שיגרום לו הפסד מהותי. המדידה השוטפת של החשיפה לסיכונים נזילות מיועדת לספק למקבלי ההחלטות אינדיקטורים המתריעים על התגברות סיכון זה, וזאת תוך הותרת פרק זמן שיאפשר להם לנקוט בצעדים לטיפול בסיכון ומבלי שייגרמו הפסדים מהותיים. הבנק מנהל את סיכונים הנזילות שלו על פי מודל פנימי לאומדן סיכון הנזילות, אשר בוחן את השפעתם של תרחישים שונים לגבי התפתחויות בתחום הנכסים ובתחום ההתחייבויות על נזילותו של הבנק, כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 342.

מגבלת החשיפה לסיכונים נזילות. המגבלה שקבע הדירקטוריון היא שסך מקורות הנזילות לא יקטנו מהצורך האפשרי בנזילות (בתרחיש קיצוני). הבנק עמד במגבלות במהלך הרבעון הראשון של שנת 2008. במסגרת ההיערכות לקראת מצב קיצוני וכחלק מהדרישה בהוראת ניהול בנקאי תקין 342 גובשה בבנק תוכנית מגירה אשר מגדירה את האסטרטגיה לניהול משבר נזילות, את הצוות הניהולי האחראי לטיפול במשבר כזה, ואת התהליכים והצעדים שבהם ינקוט הבנק להתמודדות עם המשבר. בנוסף הוגדרו מספר אינדיקטורים המשמשים להתרעה על גידול חריג בסיכון הנזילות (KRIs).

מדידת סיכונים השוק

(1) הערך הנתון לסיכון (VAR) VALUE AT RISK

כללי. הבנק מנהל את החשיפה לסיכונים השוק באמצעים שונים, כמפורט לעיל, וכן על ידי מודול סטטיסטי - מודל ה-VaR. ה-VaR מהווה אינדיקטור מרכזי למידת חשיפתו של הבנק לסיכונים השוק. ניתוח של תוצאותיו ובחינת השתנותו על פני הזמן מאפשרים להנהלה לקבל מידע על רמת סיכון השוק הגלומה בכלל פעילויותיו של הבנק. ניהול החשיפה לסיכונים שוק נתמך במערכת מידע המבוססת על מודל פנימי, שמאפשרת מדידה שוטפת של החשיפה הכוללת של הבנק לסיכונים שוק באמצעות אומדן VaR. ה-VaR אומדן את הנזק המקסימלי הצפוי לבנק בשל התממשות סיכונים השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית מוגדרת. נזק זה מתבטא בשחיקה בערך הבנק (במונחי שווי הוגן).

ה-VaR מחושב על פי מודל פרמטרי המבוסס על התנהגות היסטורית של גורמי הסיכון השונים של השוק בתקופה הקודמת לחישוב (שנה) ובהנחה שהשינויים בפרמטרים מתפלגים נורמלית. החישוב על כלל הבנק מבוצע בתדירות שבועית ועל פעילות המסחר בתדירות יומית.

דירקטוריון הבנק קבע מגבלה לפיה ה-VaR של תיק הבנק (בשיטה פרמטרית, לאופק של 10 ימים וברמת מובהקות של 99%) לא יעלה על 3% מההון העצמי של הבנק.

החשיפה בפועל - רבעון ראשון 2008					אומדן סכום ה-VaR (במיליוני ש"ח, הבנק)
החשיפה בפועל	מקסימום ברבעון	ממוצע ברבעון	ממוצע ברבעון	בסוף הרבעון	
31 בדצמבר 2007	מינימום ברבעון				
98	65	94	83	78	

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2008 חלה ירידה באומדן ה-VaR.

ניתוח תוצאות ה-VaR מלמד כי הסיכון העיקרי נובע מחשיפות הריבית של הבנק, במגזר השקלי הצמוד למדד ובמגזר השקלי הלא צמוד. משקלו של ה-VaR ביחס להון העצמי של הבנק ליום 31 במרס 2008 עומד על 0.85%, לעומת 1.06% בסוף שנת 2007.

Back Testing. בהיות מודל ה-VaR מודל סטטיסטי, עולה הצורך לבחון את טיב החיזוי שהוא מספק. מקובל לבחון את איכות החיזוי של המודל על ידי מדידה בדיעבד (Back Testing). בבחינה זו מחושב מדי יום השינוי בפועל של השווי הכלכלי של הבנק. תקפותו של המודל נבחנת לפי מספר הפעמים בהן אירעו חריגות של ההפסד מאומדן ה-VaR. הבחינות שבוצעו עד כה מאשרות את תקפות המודל.

השווקים העולמיים והמקומיים נתונים מעת לעת לזעזועים הנובעים מאירועים קיצוניים. אירועים אלה עשויים להיות קשורים למשבר כללי או לזעזוע בשווקים הפיננסיים, ולהתבטא בשינויים מהותיים בריביות, שערי חליפין, או בתנודתיות גדולה במיוחד של גורמים אלה, החורגת מהתנהגות היסטורית נורמלית. על אף שה-VaR הינו אמצעי המדידה המתאים ביותר לאמידת החשיפה הכוללת לסיכונים השוק, אין הוא מספק מידע על הפסדים שעלולים להתרחש בתנאי שוק חריגים ומעבר לרמת המובהקות שנקבעה. מבחיני קיצון (Stress tests) מאפשרים לבחון את השפעתם האפשרית של אירועים קיצוניים מעין אלה.

בבנק פועל פורום Stress tests בראשות מנהלת סיכונים שוק ונזילות. בפורום זה נבחנים, לפחות אחת לרבעון, תוצאות תרחישי הקיצון שהוגדרו ומידת השפעתם על תיק הבנק וכן נקבעים תרחישי קיצון נוספים שאותם ראוי לבחון. המגבלה על ההפסד הכלכלי המירבי, במקרה של התממשות תרחישי קיצון שהוגדרו, קובעת כי הירידה בשווי הכלכלי של ההון העצמי לא תעלה על 12.5% מההון העצמי של הבנק. הבנק עומד במגבלה זו במהלך הרבעון הראשון של שנת 2008.

לפרטים נוספים בדבר החשיפה לסיכונים שוק ודרכי ניהולם - ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 47-59).

(2) ניתוח הפסדים בתרחישי קיצון (STRESS TESTS)

מדיניות הבנק במתן אשראי לציבור נועדה, בין היתר, להבטיח את איכותו של תיק האשראי ופיזור הסיכונים הגלומים בו. פיזור סיכונים אשראי מושג, בין היתר, על ידי פיזור תיק האשראי למספר רב של לוויים, בענפי משק שונים, במגזרי הצמדה שונים ובאיזורים גיאוגרפיים שונים.

מדיניות פיזור תיק האשראי למספר רב של לוויים מתמקדת בהרחבת תיק האשראי והפעילות מול לוויים בינוניים וקטנים לרבות הרחבת אשראי ללקוחות לא עסקיים במגזר הבנקאות הפרטית כמשקי בית, לקוחות אח"מ והמרכזים לבנקאות פרטית בינלאומית.

הבנק נותן אשראי ללקוחותיו כנגד בטחונות מסוגים שונים ובהם: נכסים מזילים, נכסים קבועים, שעבודים וערבויות לסוגיהם.

היקף ו/או איכות הבטחונות נגזרים מרמת הסיכון שהבנק נוטל על עצמו בעת העמדת אשראי תוך מתן דגש מיוחד לכושר ההחזר של הלקוחות. במקרים מסוימים בהם הנתונים מצדיקים זאת, הבנק מעמיד אשראי ללא בטחונות ו/או כנגד התניות מסוגים שונים.

מדיניות ניהול הבטחונות וקביעת שווים לבטחון של סוגי הבטחונות השונים נסמכת על עקרונות וכללים שנקבעו במסגרת נוהלי הבנק להקצאת אשראי.

הבטחונות מותאמים לסוגי האשראי שהם אמורים להבטיח תוך התייחסות לטווח הזמן, סוג ההצמדה, אופי האשראי ומטרתו.

קביעת שווים לבטחון של סוגי הבטחונות השונים נגזרת מאופיים, איכותם ומהירות יכולת המימוש שלהם, לרבות שינויים בערכם כתוצאה ממצבי האטה או מצמיחה בסביבתם העסקית של הלוויים.

סיכונים אשראי

באשראי לבניה הניתן בשיטת "ליווי פרויקטים" נוהג הבנק להסתמך כבטוחה, בין היתר, על סכום ההון העצמי ועל זכויות במקרקעין נשוא הפרויקט.

לעניין חשיפת הבנק לסיכונים אשראי במטבע חוץ, נערך הבנק למזעור סיכונים המובעים משינויים אפשריים בשער החליפין של השקל לעומת מטבע חוץ, בין היתר באמצעות בדיקות רגישות של לווים במטבע חוץ לשינויים בשערי המטבע. לגבי לווים המוגדרים כבעלי חשיפה גבוהה לשינויים בשערי מטבע חוץ, נקט הבנק, ככל שניתן, בצעדים להקטנת סיכונים החשיפה, בדרך של חיזוק הבטחונות ודרישה לביצוע עסקות חיסוי והגנה והחמרת הקריטריונים לאישור אשראי הנקוב במט"ח.

ניהול האשראי והמעקב אחר מצבם העסקי של הלווים נעשה בשלושה מישורי פעילות שונים: תהליכי אישור ובדיקה מקדמיים לפני קבלת החלטות אשראי; שימוש בכלי בקרה, ניתוח ודיווח שוטפים למעקב ואיתור סיכונים אשראי; ותהליכי בקרה ומעקב לאחר מתן האשראי (LOAN REVIEW).

סיכונים אשראי בענפי משק מסוימים. הבנק עורך באופן תקופתי בקרה ומעקב אחרי ההתפתחויות בענפי המשק השונים המאופיינים ברגישות רבה יחסית להשפעות של האטה כלכלית בשוק המקומי ובשוקים בחו"ל. תהליכי הבקרה מיושמים למרות השיפור המתמשך בכושר ההחזר של הלווים במרבית ענפי המשק.

סיכונים אשראי במכשירים פיננסיים נגזרים. לבקרת סיכונים האשראי במכשירים פיננסיים נגזרים מופעלות בבנק מערכות ממוחשבות למדידת החשיפה ברמת העסקה והלקוח. נקבעו כללים ונוהלי עבודה לקביעת רמת הבטחונות הנדרשת מול עסקאות אלה, לרבות דרכי הפעולה הנדרשות לסגירת החשיפות מול העסקה והלקוח.

באזל II

בהמשך להנחיות המפקח על הבנקים בדבר יישום הוראות באזל II במערכת הבנקאות בישראל, הגביר הבנק במהלך שנת 2007 את מהלך היערכותו לקראת יישום הגישה הסטנדרטית של ההוראות שהשלמתו מתוכננת עד סוף שנת 2009. במהלך שנת 2007 וכן בחודשים האחרונים, פרסם המפקח על הבנקים מסמכים רבים הכוללים הנחיות ודרישות בתחומי ניהול הסיכונים וכן הבהרות לסוגיות ספציפיות הקשורות ביישום ההוראות. ברבעון הראשון של שנת 2008 פרסם המפקח מספר הבהרות שעוסקות בין היתר בהגדרת התיק הקמעונאי, דרישת ההון בגין מסגרות אשראי, והתנאים להכרה בביטחונות.

הבנק בוחן את המשמעויות המשפטיות והעסקיות של דרישות אלה ואת החלופות השונות ליישומן. הבנק ממשיך בתהליך הקמת מערכת לחישוב הלימות הון וסיכונים אשראי, בכדי להיות מוכן באופן מלא ליישום דרישות באזל II עד סוף שנת 2009, כאשר במהלך שנת 2009 יוחל כבר במקביל בחישוב הלימות ההון גם בהתאם לדרישות באזל II. תוכנית היישום מופעלת בכל קבוצת דיסקונט, בארץ ובחו"ל.

במסגרת נדבך II הבנק מטפל בהכנה ובעדכון של מסמכי המדיניות של ניהול סיכונים, בדגש על תחום האשראי. במקביל, הבנק מבצע סקר מקיף לבדיקת הפערים בתהליכים ובנהלים הנהוגים בכל קבוצת דיסקונט, ביחס לנדרש במסמכי ה-BIS. סקר זה החל בחודש דצמבר 2007 והוא צפוי להסתיים במהלך שנת 2008. תוצאות הסקר תשמשנה בסיס להכנת תוכנית מקיפה לטיפול בצמצום וסגירת הפערים שיאותרו. כמו כן, הבנק נערך להמשך התאמת המבנה הארגוני על פי דרישות ניהול הסיכונים של באזל II וליבוש תהליך פנימי של הערכת נאותות ההון. הבנק סיים במועד שנקבע את ביצוע "סקר ההשפעה הכמותית על הלימות ההון" - IS, שנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים. הסקר סייע לבנק בקבלת אומדן ראשוני של ההשפעה הראשונית של יישום הנחיות באזל II על היקף נכסי הסיכון של קבוצת דיסקונט והוא יסייע גם בהמשך היערכות ליישום פרויקט באזל II. לפרטים נוספים ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 65-64).

סיכון תפעולי מוגדר בהוראות בנק ישראל כסיכון להפסד כתוצאה משיטות פגומות לעיבוד נתונים, טעויות אנוש והעדר תהליכי בידוק ובקרה נאותים.

סיכונים תפעוליים

עם פרסום הנחיות "באזל II" האיץ הבנק את התארגנותו הפנימית בתחום הסיכונים התפעוליים. הבנק פועל במטרה להגיע לאיתור ודיווח נרחבים של אירועי כשל ובכלל זה כאלה שבעטיים לא נגרם נזק כספי. זאת, במטרה לשפר את יכולת הערכת הסיכונים התפעוליים בכל תחומי הפעילות.

מיפוי סיכונים. הבנק נמצא בעיצומו של מיפוי חדש ונרחב, מושתת תהליכים עסקיים, של הסיכונים התפעוליים, בסיוע גורם חיצוני המתמחה בתחום. תוצרי המיפוי יעודכנו למערכת מידע חדשה לניהול סיכונים תפעוליים, אשר תוטמע בבנק בחודשים הקרובים.

ניהול הסיכונים התפעוליים. עד לאחרונה פעל מנהל סיכונים תפעוליים לכלל הבנק. לאחרונה נקבע כי כל ראש חטיבה או מערך בבנק יהיה אחראי לניהול הסיכונים התפעוליים שבתחומי אחריותו. האגף לניהול סיכונים, אשר כפוף למנהלת הסיכונים הראשית, מופקד על גיבוש המדיניות בנושא ניהול הסיכונים התפעוליים, כמו גם על יישום המדיניות ועל ניתוח הסיכונים התפעוליים בבנק ומסירת דיווח עליהם.

לפרטים נוספים ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 65-67).

לפרטים בדבר סיכונים משפטיים, סיכוני ציות וסיכוני רגולציה, ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 67-68).

לפרטים נוספים בדבר החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 46-71).

בקובץ שאלות ותשובות, שפרסם הפיקוח על הבנקים בחודש יולי 2005, דרש הפיקוח על הבנקים שתאגידים בנקאיים יאחדו את נתוני חברות הבת לפי המאפיינים הכמותיים שקבעה החברה האם. מתן נתונים כאמור מחייב ניהול מאגר נתונים כפול של רווחיות ומגזרים בחברות הבת והדבר כרוך בקשיים עצומים. בנק מרכנתיל דיסקונט השלים את היערכותו בעניין זה במהלך שנת 2007 ובהתאם, החל בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 הבנק מאחד את נתוני בנק מרכנתיל דיסקונט לפי המאפיינים הכמותיים שקבע הבנק. מספרי ההשוואה לתקופה של שלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2007 סווגו מחדש, בכדי לשקף את השינויים שחלו בהצגת הנתונים, כמפורט לעיל. בבנק מוקמות מערכת מידע ניהולי לניהול של מרכזי רווח לפי לקוחות, מוצרים וחתכים נוספים. מאחר והמערכת נמצאת בשלבי פיתוח וטרם הוטמעה במלואה בבנק ככלי בקרה ניהולי, מתבצעים מעת לעת שינויים מסוימים באופן קביעת האומדנים ובאופן ההעמסה של ההוצאות, כך שההשוואה בין תקופות עשויה להיפגם.

לפרטים נוספים ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 71-73) וביאור 31 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 (עמ' 387-390).

פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים

כללי

הבנק מציג שני מגזרים קמעונאיים: מגזר "משקי הבית" ומגזר "עסקים קטנים". במסגרת מגזרים אלה נכללים לקוחות החטיבה הקמעונאית של הבנק, למעט לקוחות המרכזים לבנקאות פרטית.

לפרטים נוספים אודות "המגזר הקמעונאי - כללי", ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 74-76).

המגזר הקמעונאי (RETAIL) - כללי

במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות החטיבה הקמעונאית של הבנק בזירת הלקוחות הפרטיים המוגדרים כפרטיים מקבלי משכורת, צמיחה ואח"מ (להוציא לקוחות המרכזים לבנקאות פרטית). כן כולל המגזר את לקוחות בנק מרכנתיל דיסקונט במגזר משקי הבית - לקוחות פרטיים של בנק מרכנתיל דיסקונט, שסממני פעילותם אופייניים לאלו של משקי בית, לרבות אשראי בהיקף שאינו עולה על 200 אלף ש"ח ופקדונות בהיקף שאינו עולה על 500 אלף ש"ח.

מגזר הבנקאות הקמעונאית - מגזר משקי הבית לקוחות המגזר

ביום 1 באפריל 2007 נמסר לבנק כי זכה במכרז של החשב הכללי למתן הלוואות, משיכת יתר ושירותים בנקאיים לעובדי המדינה (שירותים שניתנו עד אז על ידי בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ), לתקופה של 7 שנים שתחילתה ביום 1 בינואר 2008. ביום 10 במאי 2007 חתם הבנק על הסכם בעניין.

מכרז למתן שירותים לעובדי המדינה

במסגרת המכרז, העביר הבנק לפקדון מיוחד סך של 1.036 מיליארד ש"ח למשך 7 שנים, אשר מתוכו ניתנות הלוואות ומשיכות יתר לעובדי המדינה. בסוף התקופה תוחזר לבנק הקרן בתוספת הצמדה למדד. (החשב הכללי יהיה זכאי לריבית בגין הלוואות ומשיכות היתר שיינתנו מכספי הפקדון וכן לריבית על יתרת הפקדון). ההלוואות לעובדי המדינה הזכאים ניתנות בתנאים מסובסדים בריבית החשב הכללי (הריבית שנקבעה היא הנמוך מבין שני שליש מריבית הפריים או שני שליש מהסך המצטבר של האינפלציה הנומינלית בתוספת 2%) מתוך כספי הפקדון. כן התחייב הבנק להעמיד מסגרת אשראי בגובה של עד 7,000 ש"ח כמשיכת יתר (מתוך כספי הפקדון) באותם תנאים לכל עובד מדינה שפתח חשבון עו"ש בבנק והעביר אליו את משכורתו. הבנק יהיה רשאי להעמיד מסגרת אשראי מתוך כספי הבנק בהיקף גבוה מ-7,000 ש"ח, בריבית שלא תעלה על פריים +1.4%. במסגרת זכיתו במכרז ניתנה לבנק הזכות לגבות החזרי הלוואות שיתן באמצעות ניכוי משכר עובדי המדינה. העמלות אותן יהיה הבנק רשאי לגבות מוגבלות בהתאם לתנאי המכרז לסכומים הקבועים בנספח לו, כאשר חלק גדול מהשירותים הבנקאיים הקמעונאיים יינתנו בחינם. לגבי שירותים אחרים שלא פורטו בהסכם יגבה הבנק לכל היותר 70% מהעמלה הקבועה בתעריפון הבנק.

על פי תנאי המכרז תחילתה של הפעילות נשוא המכרז הינה החל מיום 1 בינואר 2008, ועד למועד זה, על הבנק להיערך באופן שיוכל לתת שירותים בנקאיים כאמור לעובדי המדינה, בהיקף, בתנאים ובאיכויות שהוגדרו במכרז. הבנק נערך כנדרש לתחילת הפעילות (ר' להלן).

להערכת הבנק, הזכיה האמורה במכרז תשמש פלטפורמה איכותית להגדלת חלקו של הבנק בבנקאות הקמעונאית. בעקבות הזכיה במכרז התפתחה תחרות בין הבנק לבין בנק "יהב" על מתן שירותים לעובדי המדינה, אשר באה לידי ביטוי, בין היתר, במסע פרסום של יהב לגיוס לקוחות חדשים ולשימור לקוחות קיימים מקרב עובדי המדינה, ובעתירות לבג"צ (ר' להלן).

היערכות הבנק. למרות כניסתו של המכרז לתוקף רק ביום 1 בינואר 2008, החליט הבנק כי גיוס עובדי המדינה יחל החל מיום 17 ביולי 2007. החל ממועד זה הבנק העניק את מלוא ההטבות המגיעות לעובדי המדינה בהתאם לתנאי המכרז, בין ללקוחות חדשים ובין ללקוחות ותיקים של הבנק מקרב עובדי המדינה, וכן שירותים והטבות חוץ בנקאיות שהותאמו במיוחד עבור עובדי המדינה.

בשנת 2008 מושם דגש על פעילות גיוס עובדי מדינה. במסגרת הפעילות הבנק ממשיך להפעיל 18 צוותי שטח ייעודיים (פעילות שהחלה בתחילת ספטמבר 2007, עם 25 צוותים). הצוותים פותחים חשבונות בשטח למבקשים להצטרף לבנק, בסיוע תפעולי של משרד אחורי ייחודי, שהוקם במיוחד למטרה זו. תהליך פתיחת החשבון באמצעות הצוותים מעניק חווית שירות ייחודית ללקוחות החדשים - בתום התהליך מקבל הלקוח לביתו, על ידי שליח, את מסמכי החשבון שפתח והמוצרים הבנקאיים שהזמין באותו מעמד, כגון: פנקסי שיקים וכרטיסי אשראי. בנוסף, מוצע ללקוחות החדשים שירות *z* להעברת פעילותם לבנק.

בנוסף, לרשות עובדי המדינה עומד אתר האינטרנט של הבנק לקבלת טיפול מהיר לאישור הלוואות. במסגרת האתר מוצג המידע אודות כל הלוואות הניתנות לעובדי מדינה, וניתנת האפשרות לשלוח טופס בקשה לקבלת הלוואות "לכל מטרה" באמצעות האתר.

על פי תנאי המכרז וכחלק מההיערכות להענקת שירות לעובדי המדינה, פתח הבנק סניפים באתרים בהם קיימים ריכוזים גדולים של עובדי מדינה. במהלך שנת 2007 נפתחו סניפים במתחמים: בניין האומה, בניין היוכל, בית חולים אסף הרופא ובית חולים ברזילי. ברבעון הראשון של שנת 2008 נפתחו סניפים נוספים, חלקם כסניפים עצמאיים וחלקם כשלוחות של סניפים גדולים של הבנק: בית החולים תל השומר, בית חולים נהריה, בית חולים רמב"ם בחיפה ושתי שלוחות במתקנים ביטחוניים. בנוסף, הבנק ביצע עיבוי של סניפים קיימים הקרובים לריכוז עובדי מדינה. ביום 24 בספטמבר 2007 התקבל היתר בנק ישראל לפתיחת 25 סניפים מיוחדים במסגרת היערכות הבנק ליישום תנאי המכרז. ההיתר ניתן לתקופות קצרות והוארך מעת לעת, לאחרונה עד 31 בדצמבר 2008.

יצוין כי במסגרת המכרז, לא כל אוכלוסיות עובדי הסקטור הציבורי הוגדרו על ידי החשב הכללי כזכאים לתנאים ולהטבות. בעקבות הזכיה במכרז, ופניות שנעשו מטעם ארגונים שונים בסקטור הציבורי, חתם הבנק הסדרים מיוחדים עם ארגונים שאינם נכללים באוכלוסיית הזכאים לתנאי עובדי מדינה, ובנה לעובדיהם הסדר הטבות דומה. עד ליום 31 במרס 2008 נפתחו כ-16,875 חשבונות חדשים של עובדי מדינה. למועד סמוך לפרסום הדוחות הכספיים קיימים בבנק כ-35,175 חשבונות של עובדי מדינה, מהם כ-22,125 חשבונות חדשים שנפתחו מתחילת הפעילות בקרב עובדי המדינה.

נוכח העובדה שמבצע השיווק ללקוחות מקרב עובדי המדינה החל רק בחודשים האחרונים של שנת 2007, לא היתה בשלב זה למבצע השפעה מהותית על פעילות הבנק בכלל, ועל מגזר משקי הבית בפרט.

עתירה לבג"צ. ביום 25 ביולי 2007, הגיש בנק יהב עתירה לבג"צ נגד שר האוצר, החשב הכללי במשרד האוצר, המפקח על הבנקים ובנק דיסקונט. בעתירה עתר בנק יהב למתן צווים על תנאי כלהלן:

- א. צו המופנה לשר האוצר ולחשב הכללי לביטול הדרישה שנשלחה לבנק יהב לפינוי ממשרדי הממשלה.
- ב. צו המופנה לשר האוצר, לחשב הכללי ולמפקח על הבנקים - מדוע לא יורו לבנק דיסקונט להימנע מהפעלת צוותים למתן שירותים בנקאיים מחוץ לסניפי הבנק, דהיינו במקומות העבודה של עובדי המדינה. לחילופין, מבקש בנק יהב להוציא צו המורה ליתן לו הזדמנות שווה והוגנת להפעיל צוותים דומים לאלה שיושרה בנק דיסקונט להפעיל.
- ג. צו כנגד הוראת האוצר להפסקת ההסדר על פיו ניתנה לבנק יהב אפשרות לגבות החזרי הלוואות וכספים לחסכון באמצעות ניכוי משכר עובדי המדינה.

כמו כן עתר בנק יהב להוציא בדחיפות צו ביניים שימנע מתן אישור הפעלת צוותים מטעם בנק דיסקונט למתן שירותים בנקאיים מחוץ לסניפי דיסקונט, עד להכרעה סופית בעתירה, אלא אם כן יינתן גם לבנק יהב להפעיל צוותים מטעמו באותה מתכונת. טענתו העיקרית של בנק יהב היתה שהחשב הכללי נותן לבנק דיסקונט זכויות עודפות, שאינן מתחייבות מן המכרז. עוד טען בנק יהב בעתירתו כי בכך מתערב החשב הכללי, שלא כדיון, בתחרות במגזר הבנקאי, וכי הצלחה בתחרות עם בנק דיסקונט על מגזר עובדי המדינה "הינה בפשו".

ביום 11 בספטמבר 2007 החליט בית המשפט לדחות את העתירה. במסגרת ההחלטה הצהיר הבנק כי הוא פעל ויפעל על פי חוק ובהתאם להוראות המכרז, מבלי לפגוע בזכותו של בנק יהב לפנות למפקח על הבנקים בעניין זה. **עתירה נוספת לבג"צ.** ביום 13 בפברואר 2008 הגיש בנק יהב עתירה נוספת לבג"צ נגד שר האוצר, החשב הכללי במשרד האוצר ובנק דיסקונט. במסגרת העתירה התבקש בית המשפט להוציא צווים אשר נועדו לאפשר לבנק יהב להמשיך ולנכות הלוואות, שיינתנו על ידו ישירות, מתלושי השכר של עובדי המדינה.

במסגרת העתירה טען בנק יהב כי הקריטריונים החדשים שנקבעו על ידי החשב הכללי לניכוי ישירות מתלושי השכר של עובדי המדינה, הינם קריטריונים המפלים לטובה את בנק דיסקונט, ומהווים התערבות פסולה של החשב הכללי לטובת בנק דיסקונט בתחרות בין הבנקים.

ביום 22 במאי 2008 החליט בית המשפט לדחות את העתירה. נוכח הסכמת שר האוצר והחשב הכללי, החליט בית המשפט כי בנק יהב יהיה רשאי לבצע ניכויים ממשכורתם של עובדי המדינה בגין חסכוניות וכן בגין הלוואות שאותן נטלו ממנו עד ליום 31 במרס 2008, אשר ניתנו לזמן קצוב ומועד פירעונם הסופי ידוע, ללא עמלות כלשהן ("במרווח אפס") וכפוף לאישורם של העובדים.

בהחלטתו דחה בג"צ את טענות בנק יהב לפיהן החשב הכללי מפלה אותו לרעה לעומת הבנק ללא הצדקה. בג"צ קבע כי קיים שוני מהותי בין הבנק לבין בנק יהב, הנובע מזכיותו של הבנק במכרז ומההתחייבויות שנטל על עצמו עקב כך, שוני המצדיק את הזכות שניתנה לבנק לנכות סכומים ממשכורותיהם של עובדי המדינה.

לפרטים נוספים אודות מכרז עובדי המדינה, ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 80-82).

מכרז עובדי הוראה

ביום 11 ביולי 2007 נמסר לבנק כי זכה במכרז של החשב הכללי למתן הלוואות מסובסדות למורים והלוואות מותנות לסטודנטים להוראה. ההלוואות תועמדה באחריות הבנק. ביום 26 בספטמבר 2007 חתם הבנק על הסכם בעניין. תקופת ההתקשרות הינה ל-5 שנים החל מיום 1 בנובמבר 2007. תחילת מיום 1 בנובמבר 2007 דיסקונט הינו הבנק היחיד אשר מעמיד הלוואות מכספי המדינה למורים המקבלים משכורת ממשרד החינוך ולסטודנטים להוראה. הבנק החליט להרחיב את פעילותו גם לעובדי הוראה אחרים, המקבלים את משכורתם מגופים אחרים, ולהציע להם תנאים מועדפים. בעקבות הזכיה במכרז החלה להתפתח תחרות בין הבנק לבין בנק "מסד" והבנק הבינלאומי הראשון, ולהערכת הבנק תחרות זו עשויה להתגבר. לפרטים נוספים אודות מכרז עובדי הוראה, ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 82-83).

התפתחויות במגזר

מבצע לשיווק משכנתאות. לפרטים בדבר מבצע לשיווק משכנתאות, ר' להלן "פעילות המשכנתאות - הלוואות לדירור", בפרק "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסויימים".

פתיחת סניפים חדשים. ברבעון הראשון של שנת 2008 נפתחו שני סניפי דיסקונט ביתי, שהצטרפו לחמשת הסניפים הקיימים מסוג זה. כן נפתחו במהלך הרבעון 3 נקודות דיסקונט מהיר, שהצטרפו ל-25 הנקודות הקיימות.

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

ההפסד של המגזר הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-8 מיליון ש"ח, לעומת רווח של 48 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בניטרול השפעת רכיבים מסויימים, כמפורט להלן, היה הרווח של המגזר לתקופה מסתכם ב-16 מיליון ש"ח, לעומת 72 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 77.7%.

ההפרשה לחובות מסופקים במגזר הסתכמה ב-26 מיליון ש"ח בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008, לעומת 29 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 10.3%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר משקי הבית (במיליוני ש"ח):

פעילות בינלאומית	פעילות מקומית					
	בנקאות ופינוסים	סך-הכל	משכנתאות	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופינוסים
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2008						
רווח מפעולות מימון						
לפני הפרשה לחובות מסופקים						
655	1	654	42	4	54	554
- מחיצוניים						
- בינמיגזרי						
310	1	309	27	4	40	238
הכנסות תפעוליות ואחרות						
350	-	350	12	46	184	108
סך-הכל הכנסות						
660	1	659	39	50	224	346
הפרשה לחובות מסופקים						
26	-	26	-	-	3	23
רווח (הפסד) נקי						
(8)	-	(8)	6	(2)	30	(42)
רווח (הפסד) נקי, בניטרול						
16	-	16	6	1	31	(22)
27,059	223	26,836	11,612	6	7,171	8,047
55,634	103	55,531	1,884	-	-	53,647
* נוטרלו הרכיבים הבאים: השפעת שלושה רבעים מההפרשה בגין הסכם שכר לשנת 2008 על גידול בהתחייבות בגין הפרשות נלוות לשכר בבנק ובחברה מאוחדת.						

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2007						
רווח (הפסד) מפעולות מימון						
לפני הפרשה לחובות מסופקים						
- מחיצוניים	65	1	64	38	1	51
- בינמיגזרי	222	-	222	(9)	2	(14)
סך-הכל רווח מפעולות מימון	287	1	286	29	3	37
הכנסות תפעוליות ואחרות	392	-	392	11	81	178
סך-הכל הכנסות	679	1	678	40	84	215
הפרשה לחובות מסופקים	29	-	29	3	-	9
רווח נקי	48	-	48	5	18	23
רווח נקי, בניטרול						
רכיבים מסוימים*	72	-	72	5	21	25
יתרה ממוצעת של נכסים	20,275	170	20,104	9,636	8	4,301
יתרה ממוצעת של התחייבויות	55,161	97	55,064	2,421	-	-

* נוטרלו הרכיבים הבאים: השפעת שלושה רבעים מההפרשה בגין הסכם שכר לשנת 2007 על גידול בהתחייבות בגין הפרשות נלוות לשכר בבנק ובחברה מאוחדת.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות אשר חלות על מערכת הבנקאות בישראל, מצד גורמי פיקוח שונים, ובכלל זה: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, הממונה על ההגבלים העסקיים, רשות ניירות ערך ועוד. להלן יתוארו בקצרה מגבלות עיקריות שחלות על המגזר.

עמלות. בראשית חודש יולי 2007 פורסם תיקון לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) בנושא עמלות הבנקים. התיקון מקנה לנגיד בנק ישראל ולמפקח על הבנקים סמכויות פיקוח נרחבות על מחירי השירותים הבנקאיים, וכן סמכות לקבוע את רשימת השירותים שבגינם יוכלו בנקים לגבות עמלות ואת אופן חישובן ("התעריפונים"). בעקבות אישור החוק, פרסם נגיד בנק ישראל ביום 8 בינואר 2008, את כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות), התשס"ח-2008, וכן הוכנסו תיקונים בהוראות ניהול בנקאי תקין שעסקו בעמלות.

בתוספת לכללים פורסמו תעריפון העמלות המלא (החל על לקוחות שמקבלים שירות בנקאי מלא) ותעריפונים מצומצמים (אשר יחולו על מגזרי לקוחות שמקבלים שירותים בנקאיים חלקיים). התעריפונים האמורים חלים על שני פלחי לקוחות: יחידים, ותאגידים שמחזור הכנסותיהם השנתי אינו עולה על מליון ש"ח (להלן: "עסקים קטנים").

השינויים העיקריים שבאו לידי ביטוי בכללים ובתעריפונים שצורפו אליהם הינם:

- מספר העמלות הכוללות בתעריפונים החדשים הופחת משמעותית בהשוואה למספרן כיום (בשיעור של כ-66%) והובהר כי לא ניתן יהיה לגבות עמלות ממגזרי הלקוחות עליהם חלה ההוראה, שאין כלולות בתעריפונים החדשים;
- יחיד יהיה פטור מתשלום דמי ניהול קבועים בגין חשבון עובר ושב, למעט תשלום בגין פעולות המבוצעות בחשבונו על ידי פקיד או באמצעות ערוצים ישירים, כמפורט להלן;
- ניתן יהיה לגבות עמלה בגין הקצאת מסגרת אשראי מלקוח יחיד, רק אם הלקוח לא ניצל כלל את מסגרת האשראי שהוקצתה לו. לקוח שניצל את מסגרת האשראי, בחלקה או במלואה, יחוייב בריבית או בעמלת הקצאת אשראי, הגבוה מביניהן;
- נאסר לגבות עמלה בגין טיפול באשראי מעסקים קטנים ומלקוחות יחידים, בגין הלוואות בהיקף שאינו עולה על 50,000 ש"ח. כמו כן, נאסר לגבות עמלה זו בעת חידוש מסגרת אשראי שאינו כרוך בשינוי או בהגדלת בטחונות. במקרה של הגדלת מסגרת אשראי, ניתן יהיה לגבות עמלה רק בגין תוספת האשראי;
- נערכה הבחנה בין עמלות שייגבו בגין שירותים בחשבון עובר ושב, אשר ניתנים על ידי פקיד (וכללים רשימה סגורה של 8 סוגי פעולות), לבין עמלות שייגבו בגין שירותים כאמור, אשר ניתנים באמצעות ערוצים ישירים (וכללים רשימה סגורה של 10 סוגי פעולות).

על התאגידים הבנקאיים הוטל להודיע ללקוחותיהם על תעריפי השירותים נשוא התעריפונים, עד ליום 5 באפריל 2008. לבקשת התאגידים הבנקאיים, פנה נגיד בנק ישראל לוועדת הכלכלה של הכנסת וביקש את אישורה לדחות את מועד התחילה לתקופה של שלושה חודשים, עד ליום 5 ביולי 2008. ועדת הכלכלה של הכנסת אישרה ארכה עד ליום 1 ביולי 2008.

הבנק הכין תעריפון בהתאם למתכונת שנקבעה בכללים האמורים והגיש אותה לבנק ישראל. חברות בנות נוספות בקבוצה עשו כן אף הן. נוכח הרפורמה המקיפה בתחום זה והעובדה שטרם התחיל השימוש בפועל בתעריפון החדש, קיים קושי ממשי להעריך את ההשלכות של הכללים החדשים על הכנסות הקבוצה בעתיד. להערכת הבנק, לאחר השלמת המהלך תיפגענה הכנסות הקבוצה מעמלות תפעוליות בסכום המוערך, בהערכה ראשונית, בעשרות מיליוני ש"ח לשנה.

לפרטים נוספים בנושא זה, ר' "חקיקה והסדרים בנושא העמלות הבנקאיות" בפרק "חקיקה ופיקוח" בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 198-196).

לפרטים בדבר השלכות הרפורמה בשוק ההון, ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 132-131) וביאור 33 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 (עמ' 397-402). לפרטים בדבר ההשלכות האפשריות של ההוראה החדשה בנושא "מידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסד אשראי", ר' ביאור 1 לתמצית הדוחות הכספיים.

מגזר משקי הבית בבנק מרכנתיל דיסקונט

במסגרת יישום מדיניות בנק מרכנתיל דיסקונט, הרואה במגזר משקי הבית יעד מרכזי בהתפתחותו העסקית, הוחלט על פתיחת עד 8 סניפים נוספים במהלך שנת 2008, באזורים בעלי פוטנציאל גבוה למתן שירותי בנקאות למגזר משקי הבית, מהם סניף אחד באזור עכו (שמרבית לקוחותיו מתגוררים ביישובים בהם קיים רוב לאוכלוסיה הלא יהודית). במהלך הרבעון הראשון של שנת 2008 לא נפתחו סניפים חדשים. לפרטים נוספים אודות "מגזר הבנקאות הקמעונאית - מגזר משקי הבית", ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 76-89).

מגזר הבנקאות הקמעונאית - מגזר עסקים קטנים לקוחות המגזר

במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות החטיבה הקמעונאית של הבנק ושל בנק מרכנתיל דיסקונט המוגדרים כחברות קטנות ועסקים קטנים עם חבות של עד 10 מיליון ש"ח.

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

הרווח הנקי של המגזר הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-29 מיליון ש"ח, לעומת רווח של 30 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 3.3%. בניטרול השפעת רכיבים מסויימים, כמפורט להלן, היה הרווח של המגזר לתקופה מסתכם ב-39 מיליון ש"ח, ללא שינוי לעומת התקופה המקבילה אשתקד. **ההפרשה לחובות מסופקים** במגזר הסתכמה ב-35 מיליון ש"ח בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008, לעומת 32 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 9.4%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר עסקים קטנים (במיליוני ש"ח):

פעילות מקומית					
בנקאות ופיננסים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	בנייה ונדל"ן	משכנתאות	סך-הכל
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2008					
רווח מפעולות מימון					
לפני הפרשה לחובות מסופקים					
300	-	-	38	11	349
(127)	-	-	(22)	(5)	(154)
173	-	-	16	6	195
81	2	8	4	-	95
254	2	8	20	6	290
31	-	-	3	1	35
20	-	-	8	1	29
רווח נקי					
רווח נקי, בניטרול					
30	-	-	8	1	39
11,547	-	3	1,416	1,320	14,286
10,165	-	-	704	132	11,001

* נוטרלו הרכיבים הבאים: השפעת שלושה רבעים מההפרשה בגין הסכם שכר לשנת 2008 על גידול בהתחייבות בגין הפרשות נלוות לשכר בבנק ובחברה מאוחדת.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר עסקים קטנים (במיליוני ש"ח) (המשך):

פעילות מקומית					
בנקאות ופיננסים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	בנייה ונדל"ן	משכנתאות	סך-הכל
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2007					
רווח מפעולות מימון					
לפני הפרשה לחובות מסופקים					
194	-	1	19	9	223
- מחיצוניים					
(45)	-	-	(4)	(1)	(50)
- בינמיזרי					
149	-	1	15	8	173
סך-הכל רווח מפעולות מימון					
72	3	9	4	2	90
הכנסות תפעוליות ואחרות					
221	3	10	19	10	263
סך-הכל הכנסות					
28	-	-	2	2	32
הפרשה לחובות מסופקים					
16	-	3	8	3	30
רווח נקי					
רווח נקי, בניטרול					
24	-	3	9	3	39
רכיבים מסוימים*					
10,106	-	4	1,614	1,473	13,197
יתרה ממוצעת של נכסים					
8,828	-	-	491	244	9,563
יתרה ממוצעת של התחייבויות					

* נוטרול הרכיבים הבאים: השפעת שלושה רבעים מההפרשה בגין הסכם שכר לשנת 2007 על גידול בהתחייבות בגין הפרשות נלוות לשכר בבנק ובחברה מאוחדת.

לפרטים בדבר השלכות הרפורמה בשוק ההון, ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 131-132) וביאור 33 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 (עמ' 397-402).

לפרטים בדבר החקיקה בנושא העמלות הבנקאיות והשלכותיה, ר' ביאור 8 לתמצית הדוחות הכספיים. לפרטים בדבר ההשלכות האפשריות של ההוראה החדשה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסד אשראי", ר' ביאור 1 לתמצית הדוחות הכספיים. לפרטים נוספים אודות "מגזר הבנקאות הקמעונאית - מגזר עסקים קטנים", ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 92-89).

מגזר זה כולל בעיקר חברות בעלות מחזור מכירות שנתי העולה על 150 מיליון ש"ח ו/או חבות כוללת העולה על סך של 50 מיליון ש"ח, שהן לקוחות הבנק ובנק מרכזית דיסקונט.

הרווח הנקי של המגזר הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-72 מיליון ש"ח, לעומת 90 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 20.0%.

ההכנסות של המגזר בתקופה המקבילה אשתקד כללו דיבינד בסך של 52 מיליון ש"ח שהתקבל בגין מניות ששימשו כבטוחה להלוואה שקיבל לווה מסוים (ר' ביאור 3 ג' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007, עמ' 285). בניטרול השפעת רכיבים מסוימים, כמפורט להלן, היה הרווח של המגזר לתקופה מסתכם ב-80 מיליון ש"ח, לעומת 97 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 17.5%.

ההפרשה לחובות מסופקים במגזר הסתכמה ב-8 מיליון ש"ח בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008, לעומת 13 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 38.5%.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

המגזר העסקי לקוחות המגזר

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות המגזר העסקי (במיליוני ש"ח):

פעילות מקומית				פעילות בינלאומית			
בנקאות שוק	בנייה	סך-הכל	בנקאות ופיננסים	בנקאות ופיננסים	בנייה	סך-הכל	סך-הכל
ונדל"ן	ונדל"ן	ונדל"ן	ונדל"ן	ונדל"ן	ונדל"ן	ונדל"ן	ונדל"ן
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2008							
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים							
-	מחיצוניים	3	1	201	205	7	6
-	בינמיגזרי	122	-	(142)	(20)	51	-
סך-הכל	רווח מפעולות מימון	125	1	59	185	58	6
הכנסות	תפעוליות ואחרות	39	7	4	50	4	1
סך-הכל	הכנסות	164	8	63	235	62	7
הפרשה	לחובות מסופקים	(10)	-	16	6	2	-
רווח	(הפסד) נקי	33	(1)	16	48	21	3
רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים*		39	-	17	56	21	3
יתרה ממוצעת של נכסים		23,508	-	10,114	33,622	5,842	1,047
יתרה ממוצעת של התחייבויות		11,113	3	2,568	13,684	5,210	3

* נוטרלו הרכיבים הבאים: השפעת שלושה רבעים מההפרשה בגין הסכם שכר לשנת 2008 על גידול בהתחייבות בגין הפרשות נלוות לשכר בבנק ובחברה מאוחדת ועלות ביצוע שיפורים ובדיקות באי די בי ניו יורק.

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2007							
רווח (הפסד) מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים							
-	מחיצוניים	175	(1)	83	257	10	5
-	בינמיגזרי	(52)	-	(29)	(81)	17	-
סך-הכל	רווח (הפסד)	123	(1)	54	176	27	5
מפעולות מימון		59	11	4	74	1	1
הכנסות	תפעוליות ואחרות	182	10	58	250	28	6
סך-הכל	הכנסות	14	-	(4)	10	2	1
הפרשה	לחובות מסופקים	50	4	29	83	5	2
רווח נקי		55	4	31	90	5	2
רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים*		21,544	28	8,825	30,396	5,461	865
יתרה ממוצעת של נכסים		11,351	3	2,028	13,382	4,240	9
יתרה ממוצעת של התחייבויות		17,631	4,249	9	17,631	4,249	9

* נוטרלו הרכיבים הבאים: השפעת שלושה רבעים מההפרשה בגין הסכם שכר לשנת 2007 על גידול בהתחייבות בגין הפרשות נלוות לשכר בבנק ובחברה מאוחדת ועלות ביצוע שיפורים ובדיקות באי די בי ניו יורק.

התפתחויות בסקטור העסקי בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008

ברבעון הראשון של שנת 2008 נמשכה ההתרחבות בפעילות הכלכלית, תוך התמתנות בקצב הגידול בהשוואה לשנת 2007.

על פי סקר החברות של בנק ישראל ההאטה בקצב הגידול, ברבעון הראשון של שנת 2008 לעומת הרבעון הרביעי של שנת 2007, נרשמה במרבית ענפי המשק, למעט ענף המלונאות וענף המסחר. ההתרחבות נמשכה על רקע המשך גידול בביקושים המקומיים למוצרי צריכה והשקעה וגידול בביקושים בשוקי חו"ל.

נתוני המגמה המקרו כלכליים שפורסמו על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לרבעון הראשון של שנת 2008 משקפים את המשך העליה בתוצר המקומי הגולמי, בתוצר העסקי, וביצוא הסחורות והשירותים, תוך התמתנות מזערית בלבד בקצב הגידול בהשוואה לרבעון האחרון של שנת 2007.

להלן כיווני ההתפתחות העיקריים:

- התוצר המקומי הגולמי עלה בשיעור שנתי של 5.4%, לעומת 5.8% ברבעון האחרון של שנת 2007;
- התוצר העסקי עלה בשיעור שנתי של 6.1%, לעומת 7.6% ברבעון האחרון של שנת 2007;
- ייצוא הסחורות והשירותים עלה בשיעור שנתי של 12.6%, לעומת 14.7% ברבעון האחרון של שנת 2007, למרות הייסוף המתמשך בשער החליפין של השקל מול הדולר ומטבעות נוספים.
- נתוני המגמה של צריכה פרטית והשקעות בנכסים קבועים משקפים מגמת האצה בקצב הגידול בהשוואה לרבעון האחרון של שנת 2007:
- ההוצאה לצריכה פרטית לנפש עלתה בשיעור שנתי של 12.2%, לעומת 1% ברבעון האחרון של שנת 2007;
- ההשקעה בנכסים קבועים עלתה בשיעור שנתי של 9.6%, לעומת ירידה של 11.8% ברבעון האחרון של שנת 2007, וזאת למרות צפי לירידה בפעילות הריאלית של החברות במהלך שנה זו.
- על פי סקר חברות של בנק ישראל לרבעון הראשון של שנת 2008, מרבית חברות הייצוא דיווחו על ירידה בשולי הרווח התפעולי כתוצאה מהתמתנות קצב גידול הביקושים, הייסוף המתמשך בשער החליפין של השקל מול הדולר, עליה במחירי האנרגיה ותשומות שקליות שונות, בעיקר שכר עבודה.

התפתחויות בשוק האשראי החוץ-בנקאי

ברבעון הראשון של שנת 2008 נבלמה מגמת החלפת האשראי הבנקאי באשראי חוץ בנקאי, כתוצאה מירידה ניכרת בהיקף הנפקות אגרות החוב הקונצרניות, במקביל לגידול באשראי הבנקאי, שעל פי הערכת הבנק גדל בשיעור של 2.4%, בהשוואה לחודש דצמבר 2007.

- במחצית השניה של שנת 2007 גייס המגזר העסקי איגרות חוב קונצרניות בהיקף של כ-29 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-48 מיליארד ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2007, ירידה בשיעור של כ-40%.
- ברבעון הראשון של שנת 2008 נמשכה החולשה בשוק איגרות החוב, כאשר היקף הגיוס קטן ל-10.7 מיליארד ש"ח.
- במהלך הרבעון הראשון של שנת 2008 גדלה התחרות בין המערכת הבנקאית והגופים המוסדיים, בעיקר חברות ביטוח וקרנות פנסיה, שהקימו, בשנים האחרונות, יחידות חוץ בנקאיות למימון אשראי עסקי.
- כתוצאה מגידול באשראי הבנקאי, ברבעון הראשון של 2008, בקצב דומה לזה של החוץ בנקאי, נבלמה מגמת הירידה בחלקם של הבנקים המסחריים באשראי העסקי הכולל שהסתמנה בשנים האחרונות.

התפתחויות צפויות בביקוש לאשראי בנקאי

- בשנת 2008 צפויה, להערכת הבנק, האטה בקצב גידול האשראי לסקטור העסקי, על רקע צפי בנק ישראל להתמתנות בקצב גידול התוצר העסקי לשיעור שנתי של כ-3.6%, בהשוואה לכ-6.1% בשנת 2007. עם זאת, להערכת הבנק, צפויה האצה בקצב הגידול של האשראי הבנקאי ללקוחות המגזר, כתוצאה מהסטה ביקושים מהשוק החוץ בנקאי ומשוקי חו"ל למערכת הבנקאית המקומית, כתוצאה מההתפתחויות הבאות:
- המשך ירידה בהיקף הנפקות איגרות החוב על ידי החברות, בהשוואה לשנת 2007, בשל המשבר בשוק ההון והגברת הסלקטיביות מצד גופים מוסדיים ברכישת מוצרים פיננסיים;

- ירידה צפויה בהיקף גיוסי ההון מצד החברות על רקע חולשה בשוק הראשוני וירידה במחירי ניירות ערך;
- מחזור פרעונות איגרות חוב שמועד פירעונן הינו בשנים 2008-2009, באמצעות קבלת אשראי בנקאי;
- ניצול הזדמנויות לביצוע רכישה חוזרת של איגרות חוב שהונפקו ונסחרות בתשואות גבוהות;
- משבר ה-Subprime יצר מצוקת נזילות בבנקים בחו"ל ועל כן חברות ישראליות הפועלות בחו"ל יתקשו בגיוס מקורות האשראי הנדרשים. בעיקר צפויה להיפגע יכולת גיוס המקורות בתחום מימון עסקאות גדולות לרכישות ומיזוגים, דבר שיגדיל את הביקוש למקורות אשראי מהמערכת המקומית;
- הקיטון הניכר בזמינות מקורות מימון בנקאי בחו"ל הביא לעליית עלויות האשראי בחו"ל וצפוי להביא לעליה מקבילה בעלויות האשראי בשוק המקומי.

התפתחויות צפויות בשוקי המגזר

- בשנת 2008 צפוי המשך הגידול בהיקף הפעילות של הסקטור העסקי, אם כי בקצב מתון יותר בהשוואה לשנת 2007, שיושפע בעיקר מהתפתחויות הבאות:
- בייצוא סחורות ושירותים צפויה התמתנות בקצב הצמיחה כתוצאה מירידה בביקושים של השווקים המפותחים ובעיקר ארה"ב אליהן מופנה חלק חשוב מהייצוא הישראלי, בפרט של ענפי הטכנולוגיה העלית. הירידה בביקושים בצד הייסוץ המתמשך בשער החליפין של השקל צפוי להביא לירידה בקצב גידול הייצוא ולירידה בשולי הרווח התפעולי של היצואנים;
 - משבר ה-Subprime גורם לירידת היצע מקורות המימון, להאטה בהיקף הפעילות הריאלי של החברות הגלובליות ולצמצום בתקציבי ההשקעה שלהן, דבר האמור להשליך על הירידה בביקושים למוצרי חברות ישראליות המשמשים להשקעה;
 - קצב הגידול של הצריכה הפרטית צפוי לרדת כתוצאה מצמצום כוח העבודה, בעיקר בענפים עתירי ייצוא, על רקע ההאטה והירידה ברווחיות, התגברות הלחצים האינפלציוניים (עליית מחירי הסחורות והאנרגיה) וירידה במדד אומן הצרכנים כתוצאה מפגיעה ב"אפקט העושר" על רקע הירידה בשוק ההון וההסלמה הביטחונית. האמור לעיל בדבר התפתחויות צפויות בשוקי המגזר ובביקוש לאשראי בנקאי הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד. המידע עשוי שלא להתממש במידה ותחול התמתנות ניכרת בקצב הגידול בביקושים המקומיים והיציוניים כתוצאה מהאטה ניכרת בפעילות בשווקים הגלובליים, שינויים בשערי הריבית בעולם ובמשק המקומי, העמקת החולשה בשוק ההון, הרעה במצב הביטחוני מדיני, והתפתחויות אחרות בתנאים המקרו כלכליים, שאינן בשליטת הבנק.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

- הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות אשר חלות על מערכת הבנקאות בישראל, מצד גורמי פיקוח שונים, ובכלל זה: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר, הממונה על ההגבלים העסקיים, רשות ניירות ערך ועוד. להלן יתוארו בקצרה מגבלות עיקריות שחלות על המגזר.
- מגבלות לווה בודד, קבוצת לווים וחבות כל שש קבוצות הלווים הגדולות.** הבנק קבע מדיניות פנימית לפיה סך החבות לקבוצת לווים לא תעלה על שיעור של 25% מהון הבנק. ליום 31 בדצמבר 2007 חושבה מגבלת קבוצת לווים לפי שיעור של 30% מהון הבנק ומגבלת סך החבות של ששת הלווים וקבוצות הלווים הגדולות לפי שיעור של 135% מהון הבנק, וזאת בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313.
- החל מיום 1 באפריל 2008 הבנק עבר לחישוב מגבלת קבוצות לווים לפי שיעור של 25% מהון הבנק ומגבלת סך החביות של ששת הלווים וקבוצות הלווים הגדולות לפי שיעור של 150% מהון הבנק, וזאת על פי אישורו של המפקח על הבנקים.
- לפרטים בדבר ההשלכות האפשריות של ההוראה החדשה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסד אשראי", ר' ביאור 1 לתמצית הדוחות הכספיים.
- לפרטים נוספים אודות "המגזר העסקי", ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 93-101).

מגזר הבנקאות
המסחרית
לקוחות המגזר

היקף הפעילות של
המגזר והרווח הנקי שלו

מגזר זה כולל בעיקר חברות בעלות מחזור מכירות שנתי הגבוה מ-30 מיליון ש"ח ו/או חבות כוללת בסך של 10-50 מיליון ש"ח, שהן לקוחות הבנק ובנק מרכזתיל דיסקונט.

הרווח הנקי של המגזר הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-23 מיליון ש"ח. בתקופה המקבילה אשתקד לא נרשם רווח במגזר זה. בניטרול השפעת רכיבים מסויימים, כמפורט להלן, היה הרווח של המגזר לתקופה מסתכם ב-28 מיליון ש"ח לעומת 7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 300%. **ההפרשה לחובות מסופקים** במגזר הסתכמה ב-31 מיליון ש"ח בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008, לעומת 20 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 55.0%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר הבנקאות המסחרית (במיליוני ש"ח):

פעילות מקומית					פעילות בינלאומית				
בנקאות כרטיסי שוק	בנייה	סך	בנקאות בנייה	סך	בנקאות בנייה	סך	בנקאות בנייה	סך	סך
ופינוסים אשראי	הון ונדל"ן	משכנתאות הכל	ופינוסים ונדל"ן	הכל	ופינוסים ונדל"ן	הכל	ופינוסים ונדל"ן	הכל	הכל
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2008									
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים									
374	-	-	9	1	384	39	4	43	427
(303)	-	-	5	(1)	(299)	35	19	54	(245)
סך-הכל רווח מפעולות מימון									
71	-	-	14	-	85	74	23	97	182
27	-	5	4	-	36	4	3	7	43
סך-הכל הכנסות									
98	-	5	18	-	121	78	26	104	225
27	-	-	1	(2)	26	3	2	5	31
רווח (הפסד) נקי									
(16)	-	1	9	2	(4)	21	6	27	23
רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסוימים*									
(12)	-	1	9	2	-	22	6	28	28
יתרה ממוצעת של נכסים									
8,752	15	1	1,979	94	10,841	5,410	3,870	9,280	20,121
יתרה ממוצעת של התחייבויות									
4,858	3,743	-	472	-	9,073	6,717	861	7,578	16,651

* נוטרלו הרכיבים הבאים: השפעת שלושה רבעים מההפרשה בגין הסכם שכר לשנת 2008 על גידול בהתחייבות בגין הפרשות נלוות לשכר בבנק ובחברה מאוחדת עלות ביצוע שיפורים ובדיקות באי די בי ניו יורק.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר הבנקאות המסחרית (במיליוני ש"ח) (המשך):

פעילות מקומית											פעילות בינלאומית			
בנקאות כרטיסי שוק בנייה				בנקאות בנייה				בנקאות בנייה				סך		
וּפִינַנְסִים אִשְׂרָאִי הַהוֹן וְנִדְל"ן				וּפִינַנְסִים אִשְׂרָאִי הַהוֹן וְנִדְל"ן				וּפִינַנְסִים אִשְׂרָאִי הַהוֹן וְנִדְל"ן				סך		
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2007														
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים														
- מחיצוניים				148	-	-	17	3	168	41	10	51	219	
- בינמיזרי				(89)	-	-	-	(3)	(92)	7	15	22	(70)	
סך-הכל רווח מפעולות מימון														
59				-	-	17	-	-	76	48	25	73	149	
הכנסות תפעוליות ואחרות														
22				-	6	4	-	-	32	10	2	12	44	
סך-הכל הכנסות														
81				-	6	21	-	-	108	58	27	85	193	
הפרשה לחובות מסופקים														
18				-	-	(1)	-	-	17	2	1	3	20	
רווח (הפסד) נקי														
(9)				-	1	12	-	-	4	(6)	2	(4)	-	
רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסוימים*														
(4)				-	1	12	-	-	9	(5)	3	(2)	7	
8,667				14	1	1,883	100	10,665	6,350	4,184	10,534	21,199		
יתרה ממוצעת של נכסים														
יתרה ממוצעת של התחייבויות														
4,793				3,256	-	48	-	-	8,097	6,379	411	6,790	14,887	

* נוטרלו הרכיבים הבאים: השפעת שלושה רבעים מההפרשה בגין הסכם שכר לשנת 2007 על גידול בהתחייבויות בגין הפרשות נלוות לשכר בבנק ובחברה מאוחדת ועלות ביצוע שיפורים ובדיקות באי די בי ניו יורק.

לפרטים בדבר ההשלכות האפשריות של ההוראה החדשה בנושא "מידדה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסד אשראי", ר' ביאור 1 לתמצית הדוחות הכספיים.
לפרטים נוספים אודות "מגזר הבנקאות המסחרית", ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 104-101).

במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות החטיבה הקמעונאית של הבנק (יחידים ותאגידיים) המנהלים את חשבונותיהם באחריות המרכזים לבנקאות פרטית. לקוחות אלה הינם, בדרך כלל, לקוחות ישראליים בעלי פסיבה של 2 מיליון ש"ח ומעלה ולקוחות תושבי חוץ. כן כולל המגזר לקוחות בעלי עושר פיננסי בינוני וגבוה בבנק מרכנתיל דיסקונט, כל פעילות חברת הבת בזנבה ופעילות לקוחות הבנקאות הפרטית באי די בי ניו יורק.

מגזר הבנקאות

הפרטית

(PRIVATE BANKING)

לקוחות המגזר

היקף הפעילות של

המגזר והרווח הנקי שלו

הרווח הנקי של המגזר הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-13 מיליון ש"ח, לעומת רווח של 1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 1,200%. בניטרול השפעת רכיבים מסוימים, כמפורט להלן, היה הרווח של המגזר לתקופה מסתכם ב-15 מיליון ש"ח, לעומת 4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 275%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר הבנקאות הפרטית (במיליוני ש"ח):

פעילות מקומית				פעילות בינלאומית		
בנקאות ופיננסים	שוק ההון	סך הכל	בנקאות ופיננסים	שוק ההון	סך הכל	סך הכל
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2008						
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים						
559	-	559	173	-	173	732
(533)	-	(533)	(109)	-	(109)	(642)
- מחיצוניים						
- בינמיגזרי						
סך-הכל רווח מפעולות מימון						
26	-	26	64	-	64	90
7	10	17	(1)	14	13	30
הכנסות תפעוליות ואחרות						
33	10	43	63	14	77	120
סך-הכל הכנסות						
-	-	-	2	-	2	2
הפרשה לחובות מסופקים						
2	-	-	11	2	13	15
רווח נקי						
3	-	3	12	2	14	17
רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים*						
1,599	5	1,604	2,848	-	2,848	4,452
יתרה ממוצעת של נכסים						
19,183	-	19,183	18,648	-	18,648	37,831
יתרה ממוצעת של התחייבויות						

* נוטרלו הרכיבים הבאים: השפעת שלושה רבעים מההפרשה בגין הסכם שכר לשנת 2008 על גידול בהתחייבות בגין הפרשות נלוות לשכר בבנק ובחברה מאוחדת ועלות ביצוע שיפורים ובדיקות באי די בי ניו יורק.

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2007						
רווח (הפסד) מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים						
(10)	-	(10)	79	-	79	69
35	-	35	(34)	-	(34)	1
סך-הכל רווח מפעולות מימון						
25	-	25	45	-	45	70
הכנסות תפעוליות ואחרות						
9	11	20	6	7	13	33
סך-הכל הכנסות						
34	11	45	51	7	58	103
הפרשה לחובות מסופקים						
-	-	-	1	-	1	1
רווח (הפסד) נקי						
3	2	5	(4)	-	(4)	1
רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסוימים*						
5	2	7	(3)	-	(3)	4
יתרה ממוצעת של נכסים						
1,251	7	1,258	2,003	-	2,003	3,261
יתרה ממוצעת של התחייבויות						
18,283	-	18,283	17,216	-	17,216	35,499

* נוטרלו הרכיבים הבאים: השפעת שלושה רבעים מההפרשה בגין הסכם שכר לשנת 2007 על גידול בהתחייבות בגין הפרשות נלוות לשכר בבנק ובחברה מאוחדת ועלות ביצוע שיפורים ובדיקות באי די בי ניו יורק.

לפרטים בדבר החקיקה בנושא העמלות הבנקאיות והשלכותיה, ר' ביאור 8 לתמצית הדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים אודות "מגזר הבנקאות הפרטית", ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 109-104).

מגזר הניהול הפיננסי

הגדרת המגזר

מגזר זה כולל פעילויות המאופיינות כפעילות בנקאית שאינה נעשית מול לקוחות הקבוצה (פרט לחדר עסקות), אשר כוללות בעיקר את פעילות הנוסטרו של הבנק, של בנק מרכזית דיסקונט ושל אי די בי ניו יורק בניירות ערך ועם בנקים אחרים, ניהול החשיפות של סיכוני שוק ונזילות, ופעילות חדר עסקות, לרבות בנגזרים פיננסיים. כמו כן, כולל המגזר את חלקו של הבנק ברווחי הבנק הבינלאומי וברווחי חברות כלולות שהן תאגידי עזר. כן כולל המגזר את תת מגזר חברות ריאליות, אשר כולל את פעילות קבוצת דיסקונט בהשקעות ריאליות. עיקר פעילות תת מגזר זה הינה השקעות המבוצעות על ידי חברת הבת דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות ועל ידי הבנק במישרין.

התפתחויות במגזר

ניירות ערך מגובי נכסים. תיק ניירות הערך של הבנק ליום 31 במרס 2008 כולל השקעה באגרות חוב מגובות משכנתא בסכום של כ-2.4 מיליארד דולר ארה"ב, אשר מוחזקות בידי אי די בי ניו יורק. כ-99% מתיק אגרות החוב מגובות המשכנתא, מורכב מאגרות חוב של סוכנויות פדרליות שונות (Ginnie Mae, Fannie Mae, Freddie Mac) בדירוג AAA בארה"ב, ואינו כולל חשיפה לשוק ה-Subprime. צייון כי שווי התיק האמור, ביכוי מימושים, לא נפגע בתקופה שמיום 31 במרס 2008 ועד למועד סמוך לפרסום הדוח (15 במאי 2008). לפרטים נוספים, ר' ביאור 2 לתמצית הדוחות הכספיים.

המדיניות בדבר הרכב תיק הנוסטרו. בשנת 2007 החליט הבנק לגוון את השקעות הנוסטרו ולהסיט בהדרגה חלק מהשקעתו באגרות חוב ממשלתיות לאגרות חוב קונצרניות במטבע חוץ ולהשקעות באמצעות ניהול חיצוני. בין היתר השקיע הבנק סך של כ-100 מיליון דולר בקרן של קרנות גידור. האירועים בשווקים הפיננסיים, החל מחודש יוני 2007, השפיעו גם על הישגיהן של קרנות הגידור, בייחוד אלה שנחשפו לאשראי. השפעת המשבר הגיעה לשיאה במהלך הרבעון הראשון של שנת 2008. לאחרונה, עקב ביצועי הקרן ובקשות משקיעים לפדות את אחזקתם, החלה הקרן בתהליך מובנה של סגירת הקרן. בגין ההשקעה האמורה נרשמה בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 הפרשה לירידת ערך, בסך של כ-44 מיליון ש"ח, כמחציתה בגין ירידת שער החליפין של הדולר (ר' ביאור 25 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007, עמ' 381). בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2008, נרשמה הפרשה נוספת לירידת ערך, בסך של 42 מיליון ש"ח. חלקה הגדול בגין ירידת שער החליפין של הדולר.

אגרות חוב קונצרניות. תיק ניירות ערך של הבנק ליום 31 במרס 2008 כולל השקעה באגרות חוב קונצרניות בסכום של כ-662 מיליון דולר ארה"ב, אשר מוחזקות בידי אי די בי ניו יורק. לפרטים נוספים, ר' ביאור 2 לתמצית הדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים ר' ביאור 2 לתמצית הדוחות הכספיים.

היקף הפעילות של

המגזר והרווח הנקי שלו

ההפסד של המגזר, ללא הפעילות של תת מגזר החברות הריאליות, הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-98 מיליון ש"ח, לעומת רווח בסך של 30 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בניטרול השפעת רכיבים מסויימים, כמפורט להלן, היה ההפסד של המגזר לתקופה מסתכם ב-90 מיליון ש"ח, לעומת רווח של 38 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סך כל ההכנסות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 בסך של 31 מיליון ש"ח, לעומת 150 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, והן כוללות שלושה מרכיבים עיקריים:

1. הפסד מפעילות הנוסטרו בארץ (בעיקר מנגזרים פיננסיים) בסך של 97 מיליון ש"ח, (הכולל הפסד מהפרשה לירידת ערך ההשקעה בקרן של קרנות גידור, ר' להלן), נטו לאחר קיזוז רווח של 54 מיליון ש"ח ממכירה של ניירות ערך ומהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר. זאת לעומת רווחים מפעילות נוסטרו בסך של 124 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, מהם 13 מיליון ש"ח ממכירה של ניירות ערך ומהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר הניהול הפיננסי (במיליוני ש"ח):

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תת המגזר

היקף הפעילות של תת המגזר והרווח הנקי שלו

ההפסד של תת המגזר הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-19 מיליון ש"ח, לעומת רווח של 6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות תת מגזר החברות הריאליות (במיליוני ש"ח):

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		
2007	2008	
(1)	(11)	הפסד מפעולות מימון
-	7	הכנסות תפעוליות ואחרות
(1)	(4)	סך-הכל הכנסות
8	(14)	חלקו של הבנק ברווחי חברות כלולות
6	(19)	רווח (הפסד) נקי
6	(19)	רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסוימים*

דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ שותפה במספר קרנות השקעה פרטיות וקרנות הון סיכון. יתרת ההשקעה של דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ בקרנות האמורות עמדה ביום 31 במרס 2008 על 210.3 מיליון דולר. יתרת ההתחייבויות העתידיות של דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ להשקעה בקרנות אלה הסתכמה ביום 31 במרס 2008 ב-239.6 מיליון דולר.

בנוסף להשקעה בקרנות באמצעות דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ, השקיע הבנק במישרין בקרן נוספת. עד ליום 31 במרס 2008 השקיע הבנק כ-18.6 מיליון דולר בקרן האמורה. יתרת ההתחייבויות העתידיות של הבנק להשקעה בקרן זו הסתכמה ביום 31 במרס 2008 בכ-4.2 מיליון דולר.

כמו כן, בנק מרכנתיל דיסקונט התקשר בהסכמים להשקעה בחמש קרנות הון סיכון. השקעת בנק מרכנתיל דיסקונט בקרנות אלה עמדה ביום 31 במרס 2008 על כ-3.6 מיליון דולר. סך ההתחייבויות העתידיות המקסימליות הנוספות של בנק מרכנתיל דיסקונט להשקעה בקרנות אלה הסתכמה ביום 31 במרס 2008 ב-0.7 מיליון דולר.

השקעות הקבוצה בקרנות השקעה פרטיות ובקרנות הון סיכון

השקעה בחברת מניף. דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ מחזיקה כ-19.6% מהון המניות של חברת מניף. דירקטוריון דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ אישר העמדה של ערבויות לפרוייקטים עד סך של 17.3 מיליון דולר. ליום 31 במרס 2008 הועמדו בפועל ערבויות בסך של כ-40.7 מיליון ש"ח.

בחודש יולי 2007 חתמה דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ על הסכם לרכישת השליטה בחברת מניף, תמורת סכום שאינו מהותי. במסגרת ההסכם התחייבה דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ להעמיד ערבויות נוספות לטובת פרוייקטים של בניה, במקום אלו אשר הועמדו בפועל על ידי המוכר (מסגרת נוספת של כ-17.3 מיליון דולר, מתוכה הועמד בפועל סך של 33 מיליון ש"ח). השלמת העסקה מותנית, בין היתר, בקבלת אישור בנק ישראל.

בעקבות הקשיים שהתעוררו בהגעה להסכמות בעניין תוספת להסכם בעלי המניות וכן לאור התפתחויות עסקיות מסויימות במניף, מנהלת דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ משא ומתן עם המוכר לתיקון ההסכם לרכישת זכויותיו במניף.

השקעה בפעילות בחו"ל. בחודש ספטמבר 2007 נחתמו הסכמים לביצוע השקעה בשתי חברות בבעלות מאיר חברה למכונות ומשאיות בע"מ (להלן: "קבוצת מאיר") על פיהם התחייבה דיסקונט שוקי הון והשקעות בע"מ להשקיע סכום של עד 40 מיליון יורו בחברת מאיר (קשר) נדל"ן בע"מ (להלן: "מאיר נדל"ן") וסכום של עד 30 מיליון יורו בחברת מאיר אירופה בע"מ (להלן: "מאיר אירופה").

התפתחויות במגזר

ההתחייבות האמורה של הבנק כפופה לכך שקבוצת מאיר תתחייב, במקביל, להשקיע סכום של עד 160 מיליון יורו במאיר נדל"ן וסכום של עד 120 מיליון יורו במאיר אירופה. עד ליום 31 במרס 2008 השקיעה דיסקונט לישראל שוקי הון והשקעות בע"מ סך של כ-8.6 מיליון יורו בשתי החברות מקבוצת מאיר. לפרטים נוספים אודות ההשקעה בפעילות בחו"ל, ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 116).

השקעה ב-KFS. ביום 30 בדצמבר 2007 התקשרו דיסקונט לישראל שוקי הון והשקעות בע"מ, חברת ("KFS") Kardan Financial Services B.V. וחברת Kardan N.A ("קרדן") בהסכם השקעה לפיו תרכוש דיסקונט לישראל שוקי הון והשקעות בע"מ על דרך של הקצאה, מניות המהוות במועד הקצאתן 11.01% מהון המניות המונפק והנפרע של KFS (ו-11% מהון המניות המונפק והנפרע של KFS בהנחת דילול מלא), תמורת סך של כ-55.6 מיליון יורו. עסקת ההשקעה הושלמה ביום 31 בדצמבר 2007. דיסקונט לישראל שוקי הון והשקעות בע"מ בוחנת את ייחוס עודף עלות הרכישה על חלקה בשווי המאזני של KFS (סך של כ-205 מיליון ש"ח). בנוסף, הבנק העמיד ל-KFS מסגרת אשראי בהיקף של עד 225 מיליון יורו. האשראי יינתן לשיעור, לתקופות שונות ובכפוף לעמידה בתנאים מסויימים, כפי שנקבעו בהסכם בין הצדדים. הבנק בוחן את האפשרות לשינויים מסויימים בהסכם בעלי המניות. לפרטים נוספים אודות ההשקעה ב-KFS, ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 117). לפרטים נוספים אודות תת מגזר החברות הריאליות, ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 118-112).

פעילות הבנק בתחום כרטיסי האשראי מתבצעת הן באמצעות כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "כאל"), חברת כרטיסי אשראי, המוחזקת על ידי הבנק בשיעור של 71.8%, והן בהנפקת כרטיסי אשראי של כאל ללקוחות הבנק כמנפיקים משותפים, כחלק מסל השירותים והמוצרים המוצע על ידי הבנק. הכנסות הבנק מהפעילות בכרטיסי אשראי כללית, בראש ובראשונה, עמלות שונות הקשורות לפעילות כאל בכרטיסי אשראי (הן כמנפיקה של כרטיסי אשראי והן כסולקת של כרטיסי אשראי), וכן את הכנסות המימון מאשראי בעסקאות המבוצעות בכרטיסי אשראי חוץ בנקאיים. בנוסף, לבנק הכנסות הנובעות מתשלומים המועברים לו בגין כרטיסי אשראי שהונפקו על ידי כאל ביוזמת הבנק, עבור לקוחותיו.

פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסויימים הפעילות בתחום כרטיסי אשראי

רווחי כאל הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-52 מיליון ש"ח לעומת 43 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 21%. פעילות החברה מתמקדת בשני אפיקים עיקריים: הנפקה וסליקה. במסגרת אפיק ההנפקה פועלת החברה להעמיד אשראי ללקוחותיה.

מידע כללי על הפעילות

להלן יובאו נתונים כמותיים על פעילות כאל:

מספר כרטיסים תקפים⁽³⁾

31.12.2007			31.3.2008		
סך הכל	כרטיסים לא פעילים	כרטיסים פעילים ⁽⁴⁾	סך הכל	כרטיסים לא פעילים	כרטיסים פעילים ⁽⁴⁾
(באלפים)					
957	148	809	962	148	814
449	141	308	478	160	318
1,406	289	1,117	1,440	308	1,132

מחזור עסקאות⁽⁵⁾

בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007		בשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2008	
(במיליוני ש"ח)			
30,918	7,415	7,789	כרטיסים בנקאיים
7,705	1,826	1,961	כרטיסים חוץ-בנקאיים
38,623	9,241	9,750	סך-הכל

הערות:

- (1) "כרטיס בנקאי" - כרטיס אשראי המונפק במשותף עם הבנקים שבהסדר.
 (2) "כרטיס חוץ-בנקאי" - כרטיס אשראי המונפק על ידי כאל, שלא במשותף עם הבנקים.
 (3) "כרטיס תקף" - כרטיס אשראי בתוקף, שאינו חסום.
 (4) "כרטיס פעיל" - כרטיס אשראי שביצע לפחות פעולה אחת ברבעון האחרון.
 (5) "מחזור עסקאות" - כולל עסקאות שבוצעו באמצעות הכרטיס וחייבים בגין עסקאות בתשלום נדחה, בניכוי הזיכויים בהם זוכו הבנקים או זוכו לקוחותיהם בגין השימוש בכרטיס האשראי במשך אותה תקופה ועמלות שנגבו עבור הבנקים או עבור כאל. מחזור העסקאות אינו כולל משיכת מזומנים ממכשירי בנק אוטומטיים בישראל.

**היקף הפעילות
והרווח הנקי**

הרווח הנקי מהפעילות הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-30 מיליון ש"ח, לעומת 23 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 30.4%. הרווח הנקי בניטרול רכיבים מסויימים, כמפורט להלן, היה מסתכם בסך של 31 מיליון ש"ח בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008, לעומת סך של 25 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 24.0%.

ההפרשה לחובות מסופקים הסתכמה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-3 מיליון ש"ח, לעומת 9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 66.7%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות פעילות תחום כרטיסי האשראי (במיליוני ש"ח):

סך הכל	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	משקי בית
שלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2008			
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים			
54	-	-	54
-	-	-	-
(14)	-	-	(14)
סך הכל רווח מפעולות מימון			
40	-	-	40
הכנסות תפעוליות ואחרות			
186	-	2	184
סך-הכל הכנסות			
226	-	2	224
הפרשה לחובות מסופקים			
3	-	-	3
רווח נקי			
30	-	-	30
רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים*			
31	-	-	31
יתרה ממוצעת של נכסים			
7,186	15	-	7,171
יתרה ממוצעת של התחייבויות			
3,743	3,743	-	-

* נוטרלו הרכיבים הבאים: השפעת שלושה רבעים מההפרשה בגין הסכם שכר לשנת 2008 על גידול בהתחייבות בגין הפרשות נלוות לשכר בבנק ובחברה מאוחדת והוצאות לעידוד פרישה מוקדמת.

שלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2007			
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים			
51	-	-	51
-	-	-	-
(14)	-	-	(14)
סך-הכל רווח מפעולות מימון			
37	-	-	37
הכנסות תפעוליות ואחרות			
181	-	3	178
סך-הכל הכנסות			
218	-	3	215
הפרשה לחובות מסופקים			
9	-	-	9
רווח נקי			
23	-	-	23
רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים*			
25	-	-	25
יתרה ממוצעת של נכסים			
4,315	14	-	4,301
יתרה ממוצעת של התחייבויות			
3,256	3,256	-	-

* נוטרלו הרכיבים הבאים: השפעת שלושה רבעים מההפרשה בגין הסכם שכר לשנת 2007 על גידול בהתחייבות בגין הפרשות נלוות לשכר בבנק ובחברה מאוחדת ועלות ביצוע שיפורים ובדיקות באי די בי ניו יורק.

חקיקה תקינה והסדרה

הסדרת הפיקוח על הסליקה בכרטיסי אשראי. בהמשך לדוח הועדה הבינמשרדית בראשות החשב הכללי במשרד האוצר מחודש פברואר 2007, והצעת חוק פרטית שהוגשה בעקבותיו, פרסם משרד האוצר בחודש אפריל 2008 תזכיר חוק שעיקריו:

- הטלת החובה לקבל רישיון מנגיד בנק ישראל לצורך ביצוע סליקה של כרטיסי חיוב;
- המפקח על הבנקים יוסמך לקבוע שסולק - יחד עם חברות בת וחברה אם שלו - שסולקו לפחות 20% מסכום העסקאות או ממספר העסקאות בישראל בשנה קלנדרית, הם "סולק גדול", ולכפות על סולק גדול להתקשר עם מנפיקים בהסכם סליקה צולבת לסליקת כרטיסיהם;

- המפקח על הבנקים יוסמך לקבוע שמנפיק - יחד עם חברות בת וחברה אם שלו - שהנפיקו לפחות 10% מספר הכרטיסים בישראל בשנה קלנדרית, הם "מנפיק גדול", ולכפות על מנפיק גדול להתקשר עם סולקים בהסכם סליקה צולבת לסליקת כרטיסיו;

- העמלה הצולבת תיחשב עמלה בת פיקוח לפי חוק הבנקאות (שירות ללקוח);

- על מי שקיבל רישיון סליקה יוחלו הוראות שונות מפקודת הבנקאות.

להערכת כאל והבנק, לא ניתן בשלב מוקדם זה להעריך את השפעת החוק, אם יתקבל, על הפעילות בתחום כרטיסי האשראי.

עמלות. בהתאם לתיקון חוק הבנקאות (שירות ללקוח) פרסם בנק ישראל תעריפון עמלות, המצמצם במידה ניכרת את רשימת העמלות אותן רשאית כאל לגבות מלקוחותיה. בהתאם לאמור ערכה כאל תעריפון עמלות מתוקן והעבירה אותו לאישורו של בנק ישראל. לפרטים נוספים אודות החקיקה בעניין העמלות, ר' ביאור 8 לתמצית הדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים אודות חקיקה הנוגעת לפעילות כרטיסי אשראי, ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 123).

התפתחויות במגזר

הנפקת חברת ויזה הבינלאומית. בשנת 2007 החליטה חברת ויזה הבינלאומית על שינוי מבני ועל הנפקת מניותיה לציבור. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2008 בוצעה ההנפקה לציבור בבורסה בארה"ב. כאל חברה בארגון ויזה אירופה, שנותר ארגון ללא כוונות רווח. ויזה אירופה תקבל חלק מתמורת ההנפקה של חברת ויזה הבינלאומית. כאל קיבלה מידע לא סופי, לפיו ויזה אירופה עשויה לחלק את תמורת ההנפקה האמורה לחברים בה, אולם בשלב זה לא ניתן להעריך מה יהיה סכום התמורה שיתקבל, אם בכלל.

העברת בעלות בדיינרס העולמית. בחודש אפריל 2008 הודיע סיטיבנק כי נחתמה עסקה למכירת מניות דיינרס הבינלאומית לידי חברת כרטיסי אשראי Discover Financial Services (להלן: "דיסקבר"). הרכישה תגדיל את הנתח של חברת דיסקבר בשוק כרטיסי האשראי העולמי והאמריקאי. דיסקבר הינה חברת כרטיסי אשראי בעלת מותג ידוע ומוביל בשוק הפיננסי בארצות הברית. סיטיבנק צופה כי סגירת העסקה תתקיים תוך 90 יום מחתימת ההסכם. להערכת כאל, לעסקה זו לא צפויה להיות השפעה על פעילות דיינרס (קלוב) ישראל בע"מ.

שינוי מבני בכאל. ביום 1 בינואר 2008 עברה הפעילות העסקית של סליקת בתי עסק העוסקים בסחר אלקטרוני לידי חברת כרטיסי אשראי לישראל (נכסים) בע"מ. העברת הפעילות נעשתה מתוך כוונה להמשיך ולפתח פעילות זו בעתיד.

הסכם הנפקה משותפת בין כאל לבין הבנק. נכון למועד אישור הדוחות הכספיים מנהלים כאל והבנק משא ומתן על שינוי תנאי ההסכם ביניהן.

לפרטים נוספים אודות הפעילות בתחום כרטיסי אשראי, ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 130-118).

פעילות בשוק ההון

הפעילות בשוק ההון כוללת פעילות בתחום ניירות ערך (למעט נוסטרו), ניהול תיקים, קרנות נאמנות ומוצרים פנסיוניים. הפעילות כוללת את פעילות אגף ניירות ערך של הבנק, את פעילותה של חברת הבת המתמחה תכלית בית השקעות ואת הפעילות בשוק ההון של בנק מרכנתיל דיסקונט. עד ליום 30 ביוני 2007 כללה הפעילות את פעילות ניהול קופות הגמל.

מגמות אירועים והתפתחויות בסביבה המקרו כלכלית

שוק קרנות הנאמנות. שוק קרנות הנאמנות ירד במהלך הרבעון הראשון של שנת 2008 בכ-700 מיליון ש"ח, מרמת שווי שוק של כ-120.6 מיליארד ש"ח בחודש דצמבר 2007 לרמה של כ-119.9 מיליארד ש"ח בחודש מרס 2008. במהלך הרבעון נרשמו פידיונות בכל סוגי הקרנות, פרט לקרנות הכספיות.

נכסי קרנות הנאמנות הכספיות עלו בתקופה זו בכ-12.2 מיליארד ש"ח, נכסי הקרנות המנייתיות ירדו בכ-2.2 מיליארד ש"ח, נכסי הקרנות המדדיות ירדו בכ-6.8 מיליארד ש"ח, נכסי הקרנות הלא צמודות ירדו

בכ-1.8 מיליארד ש"ח, נכסי קרנות הנאמנות המשקיעות בחו"ל ירדו בכ-2.1 מיליארד ש"ח ונכסי שאר הקרנות ירדו בכ-30 מיליון ש"ח.

שוק קופות הגמל. שוק קופות הגמל ספג ברבעון הראשון של שנת 2008 תשואות שליליות בשיעור ממוצע של כ-4.6%. ירידות אלה נבעו מירידות השערים החדות במדדים השונים של הבורסה לניירות ערך. הירידות הבולטות ברבעון הראשון של שנת 2008 נרשמו במדד נדל"ן 15, שירד בשיעור של כ-33%. מדד הטל תק ירד בשיעור של כ-30%, מדד המעוף ירד בשיעור של כ-18%, מדד ת"א 100 ירד בשיעור של כ-19.5%, מדד היתר ירד בשיעור של כ-16.5% ומדד תל טק 15 ירד בשיעור של כ-30.5%. בחודש פברואר 2008 המניות היוו כ-18% מתיק קופות הגמל לעומת כ-22% בתקופה המקבילה אשתקד.

לפי הנתונים שמפרסם אגף שוק ההון במשרד האוצר, בקופות גמל מסוג "קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים" היתה ברבעון הראשון של שנת 2008 צבירה נטו שלילית בהיקף של 1,286.6 מיליון ש"ח. זאת, לעומת צבירה נטו שלילית של כ-2,633.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. היקף קופות הגמל בסוף הרבעון הראשון של שנת 2008 הסתכם בכ-263,363 מיליון ש"ח לעומת כ-262,666 מיליון ש"ח בסוף התקופה המקבילה אשתקד.

החלטות הממשלה לעניין מערכת הבנקאות ושינויים במבנה שוק ההון. ביום 14 בנובמבר 2004 קיבלה הממשלה את המלצות דוח "ועדת בכר", אשר נועדו לבסס מבנה תחרותי בשוק ההון, לצמצם את הריכוזיות בו ולמזער את ניגודי העניינים בו.

בהמשך להמלצות ועדת בכר התפרסמו ביום 10 באוגוסט 2005 שלושה חוקים מקיפים אשר מתייחסים לשוק ההון ולפעילות הבנקים בתחום זה. בביאור 33 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 הובאה סקירה תמציתית של השינויים העיקריים בחקיקה, לרבות תיקון שהוכנס בחוק הייעוץ הפנסיוני בסוף שנת 2007, תיקון שהוכנס בחוק קופות הגמל בראשית שנת 2008 וצו הרחבה המחיל על כלל העובדים והמעבידים את ההסכם בין ההסתדרות הכללית החדשה לבין לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים, שעניינו הנהגת פנסיה חובה לכל עובד, החל מיום 1 בינואר 2008.

נוכח מכירת פעילות קופות הגמל, לא נרשמו הכנסות מדמי ניהול והחזר הוצאות מקופות גמל בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008, לעומת הכנסות בסך של 50 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. (לפרטים בדבר מכירת פעילות קופות הגמל, ר' ביאור 6 ה' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007, עמ' 309-308). ההכנסות מדמי הפצה שנגבו ממנהלי קרנות נאמנות הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2008 בסך של 10 מיליון ש"ח, לעומת 12 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

לפרטים נוספים בדבר המגבלות אשר הוטלו על תאגידים בנקאיים בהתאם לחקיקה שהתקבלה בעקבות המלצות ועדת בכר, ר' ביאור 33 לדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 397-402). לפרטים בדבר התיקונים בתחום החיסכון הפנסיוני, ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 132-131). לפרטים בדבר תקנות ניירות ערך (השקעות משותפות בנאמנות) שנכנסו לתוקף בסוף שנת 2007, ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 203). במקביל, רשות ניירות ערך ומשרד האוצר מקדמים בימים אלה תיקון מקיף בחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994, שיאפשר הצעת יחידות של קרנות חוץ בישראל. לפרטים אודות הנחיות בדבר בירור צרכים והנחיות לקוח מיועץ ותקנות בדבר תיעוד שיחת ייעוץ השקעות ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 203).

בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 לא נרשם רווח מהפעילות. זאת, לעומת רווח של 28 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בניטרול השפעת רכיבים מסויימים, כמפורט להלן, היה הרווח של הפעילות לתקופה מסתכם ברבעון ב-4 מיליון ש"ח, לעומת 31 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 87.1%. הירידה ברווח הושפעה, בעיקר, מאובדן הכנסות כתוצאה ממכירת פעילות קופות הגמל, במחצית השנייה של שנת 2007.

מגבלות חקיקה תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הפעילות בשוק ההון

היקף הפעילות והרווח הנקי

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות הפעילות בשוק ההון (במיליוני ש"ח):

פעילות בינלאומית		פעילות מקומית					
בנקאות סך-הכל	בנקאות פרטית	סך-הכל	בנקאות פרטית	בנקאות מסחרית	מגזר עסקי	עסקים קטנים	משקי בית
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2008							
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים							
5	-	5	-	-	1	-	4
-	-	-	-	-	-	-	-
5	-	5	-	-	1	0	4
90	14	76	10	5	7	8	46
95	14	81	10	5	8	8	50
-	2	(2)	-	1	(1)	-	(2)
רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים*							
4	2	2	-	1	-	-	1
15	-	15	5	1	-	3	6
3	-	3	-	-	3	-	-

* נוטרלו הרכיבים הבאים: השפעת שלושה רבעים מההפרשה בגין הסכם שכר לשנת 2008 על גידול בהתחייבות בגין הפרשות נלוות לשכר בבנק ובחברה מאוחדת והוצאות לעידוד פרישה מוקדמת.

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2007							
רווח (הפסד) מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים							
1	-	1	-	-	(1)	1	1
2	-	2	-	-	-	-	2
3	-	3	-	-	(1)	1	3
125	7	118	11	6	11	9	81
128	7	121	11	6	10	10	84
28	-	28	2	1	4	3	18
רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים*							
31	-	31	2	1	4	3	21
48	-	48	7	1	28	4	8
3	-	3	-	-	3	-	-

* נוטרלו הרכיבים הבאים: השפעת שלושה רבעים מההפרשה בגין הסכם שכר לשנת 2008 על גידול בהתחייבות בגין הפרשות נלוות לשכר בבנק ובחברה מאוחדת והוצאות לעידוד פרישה מוקדמת.

הבנק מספק ללקוחותיו מגוון שירותי ייעוץ השקעות, מסחר ותפעול בניירות ערך בארץ ובחו"ל, וזאת ללקוחות פרטיים, לקוחות מוסדיים ולפעילים בשוק ההון. הבנק מציע מגוון שירותים הכולל: פעילות במניות בארץ ובחו"ל, איגרות חוב (כולל איגרות חוב להמרה), מק"מ, אופציות, מט"ח, פקדונות מובנים, תעודות סל, נגזרים בארץ ובחו"ל, הנפקות והשאלות, וכן מתן ייעוץ השקעות מקצועי ואובייקטיבי, בניירות ערך ובנכסים פיננסיים.

שירותים בשוק ההון

הבנק התקשר בהסכמי הפצה עם מרבית החברות המנהלות קרנות נאמנות בארץ לצורך הפצת קרנות הנאמנות שלהן ללקוחותיו, בתמורה לעמלות הפצה בגין החזקת הלקוחות ביחידות בקרנות נאמנות, בהתאם לתקנות בעניין זה. בנוסף, הבנק נמצא בשלבי היערכות ראשוניים לחתימה על הסכמי הפצה עם מנהלי קרנות נאמנות זרים, לכשיתאפשר להם על פי החוק להציע בישראל יחידות של קרנות נאמנות שבניהולם.

לקוחות הבנק מנהלים תיקי השקעות באמצעות מנהלי תיקים שונים הפועלים באמצעות הבנק, ובכלל זה באמצעות חברת הבת תכלית בית השקעות.

החל מחודש מרס 2008 מספק הבנק שירותי ייעוץ פיננסי. לשם כך התקשר הבנק בהסכמי הפצה עם מרבית הגופים בשוק הפנסיוני לצורך הפצת קרנות השתלמות, קופות גמל וקרנות הפנסיה שבניהולם ללקוחות (לפרטים נוספים ר' להלן).

להלן נתונים אודות היקפי הפעילות בתחומים השונים

ניירות ערך. ביום 31 במרס 2008 עמדה יתרת ניירות ערך המוחזקים עבור לקוחות הבנק על סך של כ-93.3 מיליארד ש"ח, כולל סך של 10.5 מיליארד ש"ח ניירות ערך לא סחירים, לעומת סך של 102.3 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2007, אשר כולל סך של 10 מיליארד ש"ח ניירות ערך לא סחירים, ירידה של 8.8%. (לפרטים בדבר הכנסות מפעילות בניירות ערך, ר' ביאור 24 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007, עמ' 381).

ניהול תיקי השקעות. ביום 31 במרס 2008 ניהלה תכלית 1,596 תיקי השקעות בשווי כספי כולל של כ-2,215 מיליון ש"ח, לעומת 1,623 תיקי השקעות בשווי כספי כולל של כ-2,375 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2007. הנתונים דלעיל מצביעים על ירידה של 1.7% במספר התיקים שבניהול, ועל ירידה של כ-6.7% בהיקף הכספי של התיקים שבניהול.

בנוסף, בנק מרכנתיל דיסקונט מנהל באמצעות חברה בת שלו תיקי השקעות עבור לקוחותיו. ביום 31 במרס 2008 נוהלו תיקי לקוחות כאמור בשווי כספי כולל של כ-1,325 מיליון ש"ח, ירידה בשיעור של כ-0.25% לעומת 31 בדצמבר 2007. לפרטים בדבר הגבלות על חברות ניהול תיקים ועל בעלות ושליטה של תאגידים בנקאיים בהן, בהתאם לחקיקה שנחקקה בעקבות המלצות ועדת בכר, ר' ביאור 33 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 (עמ' 398).

תעודות סל. תכלית הרחיבה את פעילותה בתחום תעודות הסל, בו היא משתפת פעולה עם חברות מקבוצת מיידל דייויס. החברות האמורות הנפיקו עד היום כ-45 תעודות סל, כאשר סך הפוזיציה של בתעודות סל הסתכמה ביום 31 במרס 2008 ב-7,544 מיליון ש"ח, לעומת 7,227 מיליון ש"ח בסוף שנת 2007, עליה של 4.3%.

התפתחויות בפעילות

מכירת פעילויות בתחום שוק ההון. בחודש יוני 2007 הושלמה העסקה למכירת פעילות קופות הגמל. במקביל להשלמת העסקה נחתמו בין הבנק לבין חברות בנות של כלל חברה לביטוח בע"מ הסכמי הפצה, תפעול ושירותים לעמיתים. לפרטים נוספים, ר' ביאור 6 ה' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 (עמ' 309-308).

בחודש יולי 2007 הושלמה העסקה למכירת פעילות קה"ל. במועד ההשלמה נחתמו הסכמים בין הבנק לבין קהל - קרן השתלמות לעובדים בע"מ ומגדל גמל פלטינום בע"מ, לפיהם יפיץ הבנק את קרנות ההשתלמות הנמכרות וקופות גמל אחרות שבניהולן, בתמורה לעמלת הפצה כקבוע בתקנות, ויתן שירותים לעמיתי קרנות ההשתלמות הנמכרות. לפרטים נוספים ר' בביאור 19 ג' 20 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 (עמ' 356).

היערכות לייעוץ פנסיוני. במהלך הרבעון הסתיים מהלך העברת השליטה בקופת הגמל של העובדים לועד העובדים של הבנק. בהתאם, בחודש פברואר 2008 קיבל הבנק רישיון למתן ייעוץ פנסיוני ובחודש מרס 2008 החל הבנק במתן השירות ללקוחות. שירותי הייעוץ הפנסיוני מוצעים הן ללקוחות הבנק והן למי שאינם ללקוחותיו. הבנק נערך היערכות מקיפה למתן השירות, אשר כוללת, בין היתר, גיוס והכשרת כוח אדם מקצועי לתחום הייעוץ הפנסיוני, בניית מערכות מיחשוביות שיתמכו בייעוץ ובהפצה של המוצרים הפנסיוניים וחתימת הסכמי הפצה עם יצרנים של מוצרים פנסיוניים, והכל מתוך תפיסה שתחום הייעוץ הפנסיוני הינו בעל חשיבות אסטרטגית ועסקית לקבוצת דיסקונט. כחלק ממערך התמיכה בשירותי הייעוץ הפנסיוני הוקם במערכות הבנק מודול ייעודי לניהול הקשר מול לקוחות

פוטנציאלים לייעוץ פנסיוני, החל מיצירת הקשר הראשוני עם הלקוח (ביוזמתו או ביוזמת הבנק) ועד להגעתו בפועל לפגישת ייעוץ עם היועץ הפנסיוני בסניף. כן פותח מודול דוחות, לבקרה וניטור הביצועים ברמת היועץ/ הסניף/ המרחב וכלל הבנק.

כאמור לעיל, הבנק התקשר בהסכמי הפצה עם מרבית הגופים בשוק הפנסיוני לצורך הפצת קרנות השתלמות, קופות גמל וקרנות פנסיה שבניהולם. הבנק מחויב להתקשר עם כל יצרני המוצרים הפנסיוניים (מסוג קופות גמל וקרנות פנסיה שאינן מוצרי ביטוח, וכן קרנות השתלמות) החפצים בכך, בהסכם הפצה להפצת המוצרים שבניהולם, בתמורה לתשלום עמלת הפצה בשיעור ובתנאי תשלום זהים עבור שירות זהה. שיעור עמלת ההפצה נקבע בתקנות והיא משולמת בגין הנכסים הפנסיוניים (שאינם מוצרי ביטוח) של לקוחות שקיבלו ייעוץ מהבנק, ביחס למוצרים אשר לבנק הסכמי הפצה עם החברות המנהלות אותם.

הודעה על כוונה לדרוש קנס אזרחי בעקבות ביקורת שנערכה בחברת תכלית. במכתב מיום 30 במרס 2008 הודיעה רשות ניירות ערך לתכלית בית השקעות בע"מ (להלן: "תכלית"), כי בעקבות ביקורת שבוצעה על ידה בתכלית בחודש אוגוסט 2007, בכוונתה להטיל על תכלית קנס אזרחי בסך של 90,000 ש"ח, בשל שלוש הפרות לאורה של סעיף 26(א) לחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995. תכלית הגישה טענותיה בכתב לעניין דרישות הקנס. טרם ניתנה החלטה בנושא זה. בנוסף, תכלית נדרשה לפעול לתיקון הליקויים וההפרות שנמצאו בביקורת ולמסור לרשות דיווחים על הפעולות שננקטו על ידה לתיקון הליקויים.

בקשת נתונים על ידי רשות ניירות ערך בנוגע לפעילות ייעוץ ההשקעות בבנק. בסוף הרבעון הראשון של שנת 2008 פנתה רשות ניירות ערך לבנק בדרישה לקבלת מסמכים ונתונים הנוגעים לפעילות ייעוץ ההשקעות בבנק, וכן מסמכים ונתונים הנוגעים לעסקאות בקרנות נאמנות כספיות ובתעודת סל, שבוצעו עבור לקוחות הבנק. למיטב ידיעת הבנק הפניות האמורות נערכו במסגרת ביקורת רוחב שעורכת רשות ניירות ערך בנוגע לפעילות ייעוץ ההשקעות בבנקים.

היערכות לייעוץ פנסיוני. בחודש דצמבר 2007 הושלם הליך מכירת השליטה (51%) בפעילות קופות הגמל של בנק מרכנתיל דיסקונט (לפרטים נוספים ר' בדוח השנתי לשנת 2007, עמ' 138-139). במקביל להשלמת המכירה של השליטה בפעילות קופות הגמל, נערך בנק מרכנתיל דיסקונט לקראת כניסתו לפעילות בתחום זה. בנק מרכנתיל דיסקונט פנה לממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר בבקשה לקבלת רישיון למתן ייעוץ פנסיוני. קבלת הרישיון צפויה בימים אלה. לפרטים נוספים אודות הפעילות בשוק ההון, ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 139-130).

שינויים בפעילות בנק מרכנתיל דיסקונט בתחום שוק ההון

בפעילות זו נכללים לקוחות החטיבות השונות בבנק אשר סיווגם הענפי הינו בתחומי הבניה והנדל"ן. כן כוללת הפעילות את פעילות מגזר בניה ונדל"ן בבנק מרכנתיל דיסקונט, את מגזר הלוואות לרכישת או לבניית נכס מסחרי בבנק דיסקונט למשכנתאות ואת מגזר לווי פיננסי לפרוייקטי בניה בבנק דיסקונט למשכנתאות.

פעילות בניה ונדל"ן

ברבעון הראשון של שנת 2008 הסתמנה יציבות בפעילות ענף הנדל"ן לעומת הרבעון הרביעי של שנת 2007. היקף ההשקעות בבניה למגורים עלה בשיעור שנתי של 5.8%, לעומת עליה של 2% ברבעון הרביעי של שנת 2007. היקף ההשקעה בבניה שלא למגורים ועבודות בניה אחרות ירד בשיעור שנתי של 5.2%, לעומת ירידה של 18.8% ברבעון הרביעי של שנת 2007.

התפתחויות בשווקים של הפעילות

במהלך הרבעון הראשון של 2008 חלו במגזרי הפעילות השונים ההתפתחויות הבאות:

בניה למגורים. ברבעון הראשון של שנת 2008 חלה עליה בשיעור של 3.8% במספר יחידות הדיור החדשות

שנמכרו ביוזמה פרטית בהשוואה לרבעון הראשון של שנת 2007. מנתוני המגמה, שפורסמו על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עולה כי מספר יחידות הדיור החדשות שנמכרו ברבעון במונחים שנתיים ירד ב-6% לעומת הרבעון הרביעי של שנת 2007.

- כ-76% מיחידות הדיור שנמכרו היו באזור תל אביב והמרכז, בהם נרשמה עליה של כ-32% בהשוואה לרבעון הראשון של שנת 2007, כאשר בפריפריה נמשכה הירידה בהיקף המכירות.

- מלאי הדירות החדשות ביוזמה הפרטית, בתום הרבעון הראשון של שנת 2008, היה נמוך ב-33% בהשוואה לסוף חודש מרס 2007.

- למרות שהגידול בביקושים לא נתמך בעליה מקבילה מצד ההיצע, הסתמנה יציבות ברמת מחירי הדירות בהשוואה לעליות ניכרות שאפיינו את שנת 2007.

נדל"ן מניב משרדים. נמשך הגידול בביקוש למשרדים באזורי ביקוש בתל אביב ובמרכז, בעיקר מצד גופים מוסדיים וחברות היי טק, שלוה בעליית מחירים וירידה בתשואות.

נדל"ן מניב מסחרי. ניכרת התייצבות במחירים ובביקושים לנכסים מסחריים איכותיים, בעיקר קניונים ומרכזי קניות פתוחים, מצד גופים מוסדיים, על רקע רוויה בשטחים באזורי הביקוש.

פעילות נדל"ן בחו"ל. ניכרת התמתנות בפעילות ההשקעות של החברות הישראליות בנדל"ן זרמי ומניב, בעיקר במרכז ובמזרח אירופה ודרום מזרח אסיה, בעיקר עקב קשיי מימון מקומיים.

התפתחויות במקורות המימון של המגזר

החל מהמחצית השנייה של שנת 2007 חלה ירידה ניכרת בהיקף הנפקות איגרות חוב קונצרניות שגויסו על ידי החברות במגזר. עיקר הנפקות שכן התבצעו כללו אגרות חוב מדורגות שהונפקו על ידי חברות גדולות וחסונות פיננסית, כאשר שוק הנפקות לחברות קטנות ובינוניות, בתחום הנדל"ן, הצטמצם כמעט לחלוטין.

החל מהמחצית השנייה של שנת 2007 נרשמו ירידות שיערי חדות במניות מגזר הנדל"ן בישראל, ארה"ב ואירופה, שלוו בירידת המכפילים וירידה בשווי השוק בהשוואה ל-NAV.

באיגרות החוב הקונצרניות שהונפקו חל גידול בתשואות כתוצאה מגידול פרופיל הסיכון בסביבת הנדל"ן בחו"ל. משבר ה-Subprime יצר מצוקת נזילות בקרב הבנקים בחו"ל, שבאה לידי ביטוי בסלקטיביות בהעמדת מימון, אשר ניתן בעיקר לגופים גדולים ויציבים, ובהקטנת שיעורי המימון לפרויקטים של נדל"ן מניב וזרמי בהשוואה לשיעורים המקובלים בעבר. המשמעות עבור החברות הינה ירידה בשיעור המינוף ועליה בהון העצמי הנדרש לפרויקטים חדשים תוך קיטון התשואה להון.

הגידול בהיקף ההון העצמי הנדרש מומן בחלקו באמצעות אשראי בנקאי, דבר שגרם לעליה מסוימת במחיר האשראי בחו"ל ובשוק המקומי.

התפתחויות צפויות בשווקי המגזר

בשנת 2008 צפוי המשך הגידול בתוצר ענף הבניה והנדל"ן המקומי תוך התמתנות בקצב הגידול בהשוואה לשנת 2007. המגזרים שיובילו את הצמיחה הינם מגזרי הנדל"ן המניב (בתחום המשרדים והמסחר) ומגזר התשתיות הלאומיות, כאשר בענף הבניה למגזרים צפויים התייצבות בהיקף הפעילות.

להלן ההתפתחויות הצפויות במגזרים השונים:

בניה למגורים. יציבות בהיקף ההשקעות ובמחירים כתוצאה מהאטה בביקושים מצד משפרי דיור (ירידה במדד אמון הצרכנים) ומגבלות היצע הפועלות במגזר (מחסור בעובדים, עליה במחירי תשומות הבניה, ירידה בזמינות מקורות האשראי).

נדל"ן מניב - משרדים. המשך גידול בביקושים מצד משקיעים מוסדיים וחברות היי טק למשרדים באזורי ביקוש שילוה בעליית מחירים כתוצאה ממחסור במשרדים באזורים אלה.

נדל"ן מניב - מסחרי. התייצבות בביקושים ובמחירים באזורי ביקוש כתוצאה מרוויה מורגשת בשוק ורגישות גבוהה יחסית של המגזר להאטה בביקושים המקומיים.

תשתיות. גידול בהיקף ההשקעות בפרויקטים בתחום התשתיות הלאומיות, על רקע ריבוי פרויקטים לגביהם נסגרו הסכמי מימון בין היזמים והגופים המממנים.

מימון פעילות בחו"ל. התמתנות בגידול היקף ההשקעות של חברות ישראליות בנדל"ן יזמי ומניב באירופה ובארה"ב בעיקר עקב האטה בהיצע המימון הזמין בחו"ל. מאידך, ייתכן המשך גידול ההשקעות בדרום מזרח אסיה. מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד. המידע עשוי שלא להתממש במידה ויחול קיטון ברמת הביקושים המקומיים כתוצאה מהרעה במצב הביטחוני-מדיני, קיטון בזמינות מקורות האשראי לסקטור העסקי מצד בנקים מובילים בארה"ב ובעולם כתוצאה ממשבר ה-Subprime, התמתנות בקצב הצמיחה במשק, בשווקים הגלובליים, גידול ניכר בריבית בעולם ובמשק המקומי והתפתחויות אחרות בתנאים המקרו כלכליים שאינם בשליטת הבנק.

היקף הפעילות והרווח הנקי

הרווח הנקי של הפעילות הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-42 מיליון ש"ח, לעומת רווח של 53 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 20.7%. בניטרול השפעת רכיבים מסויימים, כמפורט להלן, היה הרווח מפעילות זו מסתכם ב-43 מיליון ש"ח, לעומת 57 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 24.6%.

ההפרשה לחובות מסופקים הסתכמה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-22 מיליון ש"ח, לעומת הקטנת הפרשה של 1 מיליון ש"ח בשנת 2007.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות פעילות בנייה ונדל"ן (במיליוני ש"ח):

פעילות מקומית				פעילות בינלאומית			
עסקים קטנים	מגזר עסקי	בנקאות מסחרית	סך-הכל	בנקאות מסחרית	מגזר עסקי	סך-הכל	סך-הכל
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2008							
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים							
- מחיצוניים	38	201	9	248	4	6	10
- בינמיגזרי	(22)	(142)	5	(159)	19	-	19
סך-הכל רווח מפעולות מימון	16	59	14	89	23	6	29
הכנסות תפעוליות ואחרות	4	4	4	12	3	1	4
סך-הכל הכנסות	20	63	18	101	26	7	33
הפרשה לחובות מסופקים	3	16	1	20	2	-	2
רווח נקי	8	16	9	33	6	3	9
רווח נקי, בניטרול רכיבים מסויימים*							
8	17	9	34	6	3	9	43
יתרה ממוצעת של נכסים	1,416	10,114	1,979	13,509	3,870	1,047	4,917
יתרה ממוצעת של התחייבויות							
704	2,568	472	3,744	861	3	864	4,608

* נוטרלו הרכיבים הבאים: השפעת שלושה רבעים מההפרשה בגין הסכם שכר לשנת 2008 על גידול בהתחייבות בגין הפרשות נלוות לשכר בבנק ובחברה מאוחדת ועלות ביצוע שיפורים ובדיקות באי די בי ניו יורק.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות פעילות בנייה ונדל"ן (במיליוני ש"ח) (המשך):

פעילות מקומית				פעילות בינלאומית			
עסקים קטנים	מגזר עסקי	מסחרית סך-הכל	בנקאות	מגזר עסקי	בנקאות	מסחרית סך-הכל	סך-הכל
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2007							
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים							
- מחיצוניים	19	83	17	119	10	5	134
- בינמיזרי	(4)	(29)	-	(33)	15	0	(18)
סך-הכל רווח מפעולות מימון	15	54	17	86	25	5	116
הכנסות תפעוליות ואחרות	4	4	4	12	2	1	15
סך-הכל הכנסות	19	58	21	98	27	6	131
הפרשה לחובות מסופקים	2	(4)	(1)	(3)	1	1	(1)
רווח נקי	8	29	12	49	2	2	53
רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים*							
	9	31	12	52	3	2	57
יתרה ממוצעת של נכסים	1,614	8,825	1,883	12,322	4,184	865	17,371
יתרה ממוצעת של התחייבויות							
	491	2,028	48	2,567	411	9	2,987

* נוטרלו הרכיבים הבאים: השפעת שלושה רבעים מההפרשה בגין הסכם שכר לשנת 2007 על גידול בהתחייבות בגין הפרשות נלוות לשכר בבנק ובחברה מאוחדת ועלות ביצוע שיפורים ובדיקות באי די בי ניו יורק.

מגבלות חקיקה, תקינה אילוצים מיוחדים החלים על הפעילות

חקיקה והסדרה בעניין הבטחת השקעות של רוכשי דירות. לפרטים אודות תיקונים בחוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) והוראות המפקח על הבנקים בנושא ליווי פיננסי של פרויקטים ועסקאות שחוק זה חל עליהם ובנושא נוסח כתב הערבות, ר' בפרק "חקיקה ופיקוח" להלן.
לפרטים נוספים אודות הפעילות בתחום בניה ונדל"ן, ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 145-139).

פעילות המשכנתאות - הלוואות לדיור

הפעילות כוללת את פעילות המשכנתאות בקבוצת דיסקונט בארץ (בנק מרכנתיל דיסקונט ובנק דיסקונט למשכנתאות). במסגרת מגזר זה נכללת פעילות מתן הלוואות לדיור (רכישה, בניה וכיו"ב) ומתן הלוואות עסקיות ולכל מטרה המובטחות במשכון דירת מגורים/נכס (לפרטים נוספים אודות תחומי הפעילות, ר' בדוח השנתי לשנת 2007, עמ' 146).

היקף הפעילות והרווח הנקי

היקפי ביצוע של הלוואות לדיור. בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 הסתכם היקף הלוואות לדיור שבוצעו בסך של 1,113 מיליון ש"ח, לעומת 381 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 192.1%. הסך האמור כולל כ-28 מיליון ש"ח הלוואות שמוחזרו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008, לעומת 16 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 75.0%.
הרווח הנקי מהפעילות הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-9 מיליון ש"ח, לעומת 8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 12.5%.
ההפרשה לחובות מסופקים במגזר הסתכמה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-1 מיליון ש"ח, לעומת 5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 80%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות פעילות המשכנתאות – הלוואות לדיור (במיליוני ש"ח):

פעילות מקומית			
משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות מסחרית	סך-הכל
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2008			
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים			
42	11	1	54
- מחיצוניים			
(15)	(5)	(1)	(21)
- בינמיגזרי			
27	6	-	33
סך-הכל רווח מפעולות מימון			
12	-	-	12
הכנסות תפעוליות ואחרות			
39	6	-	45
סך-הכל הכנסות			
-	1	(2)	(1)
הפרשה לחובות מסופקים			
6	1	2	9
רווח נקי			
6	1	2	9
רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים*			
11,612	1,320	94	13,026
יתרה ממוצעת של נכסים			
1,884	132	-	2,016
יתרה ממוצעת של התחייבויות			

* נוטרלו הרכיבים הבאים: השפעת שלושה רבעים מההפרשה בגין הסכם שכר לשנת 2008 על גידול בהתחייבות בגין הפרשות נלוות לשכר בבנק ובחברה מאוחדת.

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2007			
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים			
38	9	3	50
- מחיצוניים			
(9)	(1)	(3)	(13)
- בינמיגזרי			
29	8	-	37
סך-הכל רווח מפעולות מימון			
11	2	-	13
הכנסות תפעוליות ואחרות			
40	10	-	50
סך-הכל הכנסות			
3	2	-	5
הפרשה לחובות מסופקים			
5	3	-	8
רווח נקי			
5	3	-	8
רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים*			
9,636	1,473	100	11,209
יתרה ממוצעת של נכסים			
2,421	244	-	2,665
יתרה ממוצעת של התחייבויות			

* נוטרלו הרכיבים הבאים: השפעת שלושה רבעים מההפרשה בגין הסכם שכר לשנת 2007 על גידול בהתחייבות בגין הפרשות נלוות לשכר בבנק ובחברה מאוחדת.

מגבלות חקיקה

מגבלת ריכוזיות אשראי ענפית. על פי הוראות ניהול בנקאי תקין נדרשת הפרשה נוספת בגין ריכוזיות אשראי בהלוואות לדיור כאשר יתרת ההלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה לפי עומק הפיגור, בניכוי ההפרשה, עולה על 1.5% מיתרת ההלוואות לדיור. ליום 31 במרס 2008 היחס האמור בבנק דיסקונט למשכנתאות עמד על 1.97% וסכום ההפרשה שנדרש הגיע לסך של 1.5 מיליון ש"ח.

הצעת חוק בעניין הגנת דיור חלופי. לפרטים בדבר הצעת החוק, ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 199). בשלב זה לא ניתן להעריך כיצד ישפיע התיקון המוצע בחוק ההוצאה לפועל על התנהגות הבנקים למשכנתאות ולקוחותיהם.

חקיקה והסדרה בעניין הבטחת השקעות של רוכשי דירות. לפרטים אודות תיקונים בחוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) והוראות המפקח על הבנקים בנושא ליווי פיננסי של פרויקטים ועסקאות שחוק זה חל עליהם ובנושא נוסח כתב הערבות, ר' בפרק "חקיקה ופיקוח" להלן.

מבצע לשיווק משכנתאות - מתווה דיסקונט

הבנק יחד עם בנק דיסקונט למשכנתאות יצאו בחודש יולי 2007 במתווה משכנתא בריבית אטרקטיבית, שלווה בקמפיין פרסומי נרחב. המבצע נועד להגדיל את תיק האשראי של בנק דיסקונט למשכנתאות ואת חלקו בשוק המשכנתאות. בטרם כניסה למתווה בחן בנק דיסקונט למשכנתאות את הכדאיות הכלכלית של המתווה ומצא אותה רווחית. הבנק קובע מיהם הזכאים למתווה דיסקונט ומנפיק להם אישור זכאות לקבלת תנאי ריבית המתווה. בנק דיסקונט למשכנתאות מעמיד לבעלי אישור זכאות משכנתא בריבית אטרקטיבית, בכפוף לעמידתם בקריטריונים שקבע הבנק (נכון לחודש מרס 2008 משכורת של 4,000 ש"ח ומעלה או הון של מעל חצי מיליון ש"ח). הלקוח מחויב לעמוד בתנאים אלה במשך חמש שנים לפחות. במידה ולא עמד בתנאי הזכאות יעלה שיעור הריבית ללקוח בהתאם להנחיית הבנק (ובמקביל תועלה ריבית הפקדון באותו שיעור). אישור הזכאות על ידי הבנק מאפשר ללקוח לפנות לבנק דיסקונט למשכנתאות לקבלת הריבית האטרקטיבית, אך אינו מחייב את בנק דיסקונט למשכנתאות לאשר מתן הלוואות משכנתא במסלול המתווה או בכלל מאחר והוא אשר נושא בסיכון האשראי. הבנק מעמיד לבנק דיסקונט למשכנתאות מקורות בהתאם לתנאי המשכנתא ששווקה (back to back) בניכוי מרווח שנקבע מראש (להלן: "הפקדון"). הוסכם כי במקרים של פרעון מוקדם או מיחזור האשראי, יפרע או ימוחר במקביל הפקדון שהועמד על ידי הבנק. בהתאם להסדר הקיים מספר שנים בין הצדדים, בנק דיסקונט למשכנתאות משלם לבנק עמלה חד פעמית בגין הפניית לקוחות קיימים של הבנק. הטיפול החשבונאי אותו נקטו הבנק ובנק דיסקונט למשכנתאות בדוחותיהם הכספיים בקשר עם המבצע האמור הינו בהתאם לטיפול החשבונאי אותו הם נוקטים בעסקאות של מתן הלוואות אחרות לדיור ובעסקאות של קבלת פקדונות אחרים מבנקים או מתן פקדונות אחרים לבנקים. בעת היציאה לקמפיין נערך בנק דיסקונט למשכנתאות לגידול בביקושים. ההיערכות נעשתה במשותף עם הבנק, ובנק דיסקונט למשכנתאות נערך לגידול הצפוי בהיקף פניות הלקוחות אליו. הצלחת הקמפיין הפרסומי עלתה על המצופה ובאותה תקופה למעלה ממחצית מבקשי המשכנתאות לדיור בשוק פנו לבנק דיסקונט למשכנתאות. בהתאם לנתוני בנק ישראל, נתח השוק של בנק דיסקונט למשכנתאות בהלוואות משכנתא לדיור, שעמד בחודשים ינואר-יוני 2007 על כ-5.6%, עלה משמעותית בעקבות המתווה החדש ל-15.3% ברבעון הראשון של שנת 2008. בנק דיסקונט למשכנתאות מעריך כי נתח השוק בו ימצא בחודשים הבאים ימשיך להיות גבוה יחסית לזה שהיה ערב כניסתו למתווה. האמור הינו מידע צופה פני עתיד, המתבסס על הערכת בנק דיסקונט למשכנתאות בשים לב לגידול שנרשם בנתח השוק מאז הפעלת המתווה. סה"כ האשראי שניתן לדיור במסגרת מתווה דיסקונט ברבעון הראשון של שנת 2008 הסתכם בכ-887.9 מיליון ש"ח. סה"כ האשראי לדיור שניתן שלא במסגרת מתווה דיסקונט בתקופה האמורה הסתכם בכ-94.2 מיליון ש"ח. סה"כ הפקדונות שהעמיד הבנק במסגרת המתווה הסתכמו בסך של 818.7 מיליון ש"ח.

מגזר צמוד מדד	מגזר לא צמוד	מגזר צמוד מט"ח	סך-הכל
592.1	295.8	-	887.9
54.6	37.4	2.2	94.2
543.2	275.5	-	818.7

סך של 69.2 מיליון ש"ח הועמדו בתחילת חודש אפריל 2008, מזה 48.9 מיליון ש"ח במגזר צמוד המדד ו-20.3 מיליון ש"ח במגזר הלא צמוד בריבית משתנה פריים.

שיעור הריבית הממוצעת על הלוואות שניתנו במסגרת מתווה דיסקונט במגזר הצמוד למדד הינו 3.98%. שיעור הריבית הממוצעת על הלוואות שניתנו במסגרת מתווה דיסקונט במגזר הלא צמוד בריבית משתנה פריים הינו 4.33%. המקורות שהעמיד הבנק לבנק דיסקונט למשכנתאות הינם בשיעור הריבית על ההלוואות בניכוי מרווח כלכלי שנקבע מראש.

לפרטים נוספים אודות פעילות המשכנתאות - הלוואות לדיר, ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 145-152).

הפעילות הבינלאומית כללי

פעילות קבוצת בנק דיסקונט בחו"ל מתבצעת בעיקר באמצעות חברות הבת בארה"ב, בדרום אמריקה (כולל ציגויות) ובשווייץ ובאמצעות סניף הבנק באנגליה. הפעילות הבינלאומית מתאפיינת כפעילות עסקית מסחרית ובנקאות פרטית.

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

הרווח הנקי מהפעילות הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-61 מיליון ש"ח, לעומת 24 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 154.2%.

בניטרול השפעת רכיבים מסויימים, כמפורט להלן, היה הרווח מפעילות זו מסתכם ב-64 מיליון ש"ח לעומת 28 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 128.6%.

לא נדרשה הפרשה לחובות מסופקים בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008, לעומת הפרשה של 8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות הפעילות הבינלאומית (במיליוני ש"ח):

משקי בית	מגזר עסקי	מסחרית	בנקאות פרטית	בנקאות אחר	סך-הכל
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2008					
1	64	97	64	16	242
-	5	7	13	12	37
1	69	104	77	28	279
-	2	5	2	(9)	-
-	24	27	13	(4)	60
-	24	28	14	(4)	62
223	6,889	9,280	2,848	15,756	34,996
103	5,213	7,578	18,648	1,977	33,519

* נוטרלו הרכיבים הבאים: השפעת שלושה רבעים מההפרשה בגין הסכם שכר לשנת 2008 על גידול בהתחייבות בגין הפרשות נלוות לשכר בבנק ובחברה מאוחדת ועלות ביצוע שיפורים ובדיקות באי די בי ניו יורק.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות הפעילות הבינלאומית (במיליוני ש"ח) (המשך):

משקי בית	מגזר עסקי	מסחרית	בנקאות פרטית	בנקאות אחר	סך-הכל
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2007					
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים	1	32	73	45	73
הכנסות תפעוליות ואחרות	-	2	12	13	6
סך-הכל הכנסות	1	34	85	58	79
הפרשה לחובות מסופקים	-	3	3	1	8
רווח (הפסד) נקי	-	7	(4)	(4)	25
רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסוימים*	-	7	(2)	(3)	26
יתרה ממוצעת של נכסים	170	6,326	10,534	2,003	21,959
יתרה ממוצעת של התחייבויות	97	4,249	6,790	17,216	9,384

* עלות ביצוע שיפורים ובדיקות באי די בי ניו יורק.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

להלן יתוארו בקצרה מגבלות עיקריות שחלות על המגזר. **מגבלת החשיפה לשלוחות בחו"ל.** בהתאם למכתב הסדרה של המפקח על הבנקים, קיימת מגבלה לגבי היקף החשיפה של הבנק בגין פעילות שלוחותיו בחו"ל. שיעור החשיפה המירבי לשלוחות חו"ל עמד בעבר על 30%. בחודש מאי 2001 העלה המפקח על הבנקים את שיעור החשיפה המירבי ל-32%. שיעור החשיפה המחושבת של הבנק לשלוחות חו"ל עמד על 31.52% ביום 31 במרס 2008, בהשוואה לשיעור של 34.02% ביום 31 בדצמבר 2007. יציין כי במכתב ההסדרה של בנק ישראל לא נקבעה סנקציה לחריגה מהמגבלה האמורה. הבנק עוקב בתדירות חודשית אחר התפתחות שיעור החשיפה בגין פעילותו בשלוחות חו"ל. לפרטים נוספים אודות מגבלה זו, ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 152). לפרטים בדבר חקירה שנוהלה בארה"ב בעניינים הקשורים לדיני איסור הלבנת הון והשלכותיה על אי די בי ניו יורק, ר' בפרק "חברות מוחזקות עיקריות" להלן וביאור 3 לתמצית הדוחות הכספיים.

התפתחויות במגזר

ניירות ערך מגובי נכסים. לפרטים בדבר השקעות הבנק בניירות ערך מגובי נכסים, ר' לעיל: "מגזר הניהול הפיננסי" וביאור 2 לתמצית הדוחות הכספיים. לפרטים נוספים אודות "מגזר הפעילות הבינלאומית", ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 156-152).

חברות מוחזקות עיקריות

התרומה של החברות המוחזקות, בארץ ובחוץ לארץ, לתוצאות העסקיות של הבנק, בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 הסתכמה בהפסד בסך של 57 מיליון ש"ח, לעומת רווח בסך של 108 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ורווח בסך של 418 מיליון ש"ח בכל שנת 2007. בניטרול ההשפעה של חיסוי ההשקעה בחברות מאוחדות בחו"ל, בניכוי השפעת המס, היתה התרומה של החברות המוחזקות בארץ ובחוץ לארץ, לרווח הנקי של הבנק, בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008, מסתכמת ב-128 מיליון ש"ח לעומת 134 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ו-604 מיליון ש"ח בכל שנת 2007. להלן יובאו עיקרי ההתפתחויות בחברות המוחזקות העיקריות.

דיסקונט בנקורפ אינק.

הינה חברת בת בבעלות מלאה של הבנק. דיסקונט בנקורפ אינק. היא חברת אחזקות בנקאיות שהתאגדה על פי חוקי מדינת דלאוור. בנקורפ מחזיקה במלוא הבעלות והשליטה ב-אי די בי ניו יורק. אי די בי ניו יורק הינו הגדול בין הבנקים הישראליים הפועלים בחו"ל. בהתאם למסמכי היסוד של בנקורפ, אי די בי ניו-יורק לא ימכר על ידי בנקורפ, אלא אם ניתנה לכך הסכמה מראש של בנק דיסקונט. מגבלה זו נרשמה בתעודת המניה של מניות אי די בי ניו-יורק.

סך כל הנכסים ליום 31 במרס 2008 הסתכמו ב-9,409 מיליון דולר, לעומת 9,136 מיליון דולר בסוף שנת 2007, עליה בשיעור של 3.0%.

לפרטים בדבר השקעות אי די בי ניו יורק באגרות חוב מגובות משכנתא, ר' "התפתחות הנכסים וההתחייבויות" לעיל וביאור 2 לתמצית הדוחות הכספיים להלן.

סך כל האשראי ליום 31 במרס 2008, הסתכם ב-3,899 מיליון דולר, לעומת 3,758 מיליון דולר בסוף שנת 2007, עליה בשיעור של 3.8%.

סך כל הפקדונות ליום 31 במרס 2008, הסתכמו ב-5,853 מיליון דולר, לעומת 6,242 מיליון דולר בסוף שנת 2007, ירידה בשיעור של 6.2%.

הרווח הנקי בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 הסתכם ב-17 מיליון דולר, לעומת 10 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 70%, ולעומת 38 מיליון דולר בשנת 2007 כולה.

סך כל האמצעים ההוניים הסתכם ביום 31 במרס 2008 ב-642 מיליון דולר, לעומת 631 מיליון דולר ביום 31 בדצמבר 2007 עליה של 1.7%.

יחס ההון לרכיבי סיכון עמד ביום 31 במרס 2008 על 10.56%, בהשוואה ל-11.01% ביום 31 בדצמבר 2007. **התשואה להון העצמי** בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 הגיעה לשיעור של 11.8%, על בסיס שנתי, לעומת שיעור של 7.0% בתקופה המקבילה אשתקד, ולעומת שיעור של 6.8% בשנת 2007 כולה.

התרומה של השקעת הבנק בבנקורפ לתוצאות העסקיות של הבנק הגיעה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 להפסד בסך של 133 מיליון ש"ח, (לאחר ניכוי הפרשה למס בסך 9 מיליון ש"ח), לעומת הפסד בסך של 8 מיליון ש"ח (לאחר ניכוי הפרשה למס בסך של 8 מיליון ש"ח) בתקופה המקבילה אשתקד. התרומה האמורה מורכבת מהרווח הנקי של בנקורפ בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 (לאחר ניכוי הפרשה למס כאמור) בסך של 51 מיליון ש"ח ובניכוי הפרשי שער שליליים על ההשקעה בסך 184 מיליון ש"ח, לעומת רווח נקי בסך של 32 מיליון ש"ח (לאחר ניכוי הפרשה למס כאמור) בניכוי הפרשי שער שליליים על ההשקעה בסך של 40 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

במקביל להפרשי השער על ההשקעה האמורה, נרשמו בבנק בישראל, בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008, הכנסות מימון בגין עודף ההתחייבויות במטבע חוץ, שהבנק יצר כחיסוי להשקעה בבנקורפ.

חקירה בעניינים הקשורים לדיני איסור הלבנת הון. כמפורט בביאור 6 ד' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 (עמ' 304-307), בשנת 2005 ניהל משרד התובע המחוזי של ניו יורק חקירות במספר בנקים ומוסדות כספיים, בנושא עמידתם בחובות הנובעות מדיני איסור הלבנת הון וזאת בעניין העברת הכספים מברזיל לארה"ב. במסגרת חקירות אלה ובעקבותיהן, נחקר גם אי די בי ניו יורק. למיטב ידיעת הבנק, ממצאי החקירה הצביעו על כך שאי די בי ניו יורק לא פעל על פי הכללים הנוגעים לאיסור הלבנת הון, לא תיעד כראוי פרטי לקוחות והחלטות בנוגע לפעילויות חשודות, לא דיווח עליהן כראוי ולא קיים תוכנית ציות ראוייה בנושאים הקשורים להלבנת הון. כמו כן הצביעו ממצאי החקירה על כך שרוב הליקויים שנתגלו הועלו בביקורות קודמות שערכו רשויות הפיקוח. במקביל, נערכה באי די בי ניו יורק בדיקה (שגרתית) משותפת של מחלקת הבנקים של מדינת ניו יורק וה-FDIC (Federal Deposit Insurance Corporation) והתגלו ליקויים רבים בנושא יעילות הבקורות והדיווח בנושאי איסור הלבנת הון (AML) ומניעת מימון טרור.

כתב הוראות. בעקבות הממצאים האמורים, הוצאו על ידי מחלקת הבנקים של מדינת ניו יורק ועל ידי ה-FDIC (להלן: "רשויות הפיקוח") כתבי הוראות בהם נדרש אי די בי ניו יורק, להפסיק לפעול על פי הנהלים הקיימים עקב היותם לקויים, לתקן את הליקויים, לעבות את הליכי הבקרה והפיקוח, לקבוע תוכנית אכיפה ולתקן את הנהלים הקשורים בנושאים אלה, והכל בדרך ובמועדים שנקבעו על ידי הרשויות האמורות (להלן: "כתבי ההוראות").

ביום 15 בדצמבר 2005, אישר אי די בי ניו יורק כי הוא מסכים לפעול בהתאם לנדרש בכתבי ההוראות. הבנק, כחברה האם של אי די בי ניו יורק, הצהיר כי הוא מודע להסדרים דלעיל וקיבל על עצמו לפעול כמיטב יכולתו כדי להבטיח קיומן של ההתחייבויות האמורות.

במקביל ובנוסף, הגיע אי די בי ניו יורק, ביום 15 בדצמבר 2005, להסדר עם התובע המחוזי של ניו יורק לסיום החקירה בדרך של הסכם פשרה. בהסכם התחייב אי די בי ניו יורק לשתף פעולה עם התובע המחוזי. כן הכיר אי די בי ניו יורק בעובדות הנוגעות לחשבונות מסויימים, ובעובדה שהבקורות הפנימיים ונהלי הבנק וטיפולו בנושא איסור הלבנת הון תרמו לממצאים של רשויות הפיקוח. על פי תנאי ההסכם התחייב אי די בי ניו יורק לשלם סך של 8.5 מיליון דולר וכן לדווח תוך שנה לתובע המחוזי על כל הפעולות שנקטו לטיפול ניהולי הבנק ולתיקון הליקויים שנמצאו הן על ידי התובע המחוזי והן על ידי גורמי הפיקוח על הבנקים כמפורט בכתבי ההוראות, דיווח שבוצע בהתאם לנדרש. התובע המחוזי של מדינת ניו יורק הסכים שלא לתבוע את אי די בי ניו יורק וחברות הקשורות אליו בנוגע לחקירה.

יישום ההתחייבויות שבכתבי ההוראות. הנהלת אי די בי ניו יורק החלה מיד לאחר הוצאת כתבי ההוראות ביישום ההתחייבויות שבכתבי ההוראות ובהסכם שיתוף הפעולה עם התובע המחוזי ויישומן מתבצע על פי לוח הזמנים. אי די בי ניו יורק נדרשה לפעול בשלושה רבדים: האחד, הכנת תוכנית אכיפה מקיפה ליישום האמור בכתבי ההוראות. לצורך כך נשכרו שירותי חברת PwC אשר הכינה עבור אי די בי ניו יורק דוח בדיקת פערים (Gap Report). השני, בחינת פעולות ההנהלה הבכירה ביחס ליישום ממצאי ביקורת קודמים. לשם כך נשכרו שירותיה של חברת Promontory (חברה למתן שירותי ייעוץ פיננסיים, שאחד מתחומי ההתמחות שלה הוא מתן מענה ללקוחות המתמודדים עם דרישות רגולטוריות). הרובד השלישי, בדיקת כל העסקאות שעשה אי די בי ניו יורק בין השנים 2002-2005 (Look back) בכדי לאתר פעילות שנחזית להיות חשודה, וככזו טעונה דיווח. מרבית הפעילות הנדרשות הושלמו, ואי די בי ניו יורק ממשיכה בתהליך של חיזוק הבקורות והנהלים.

עלויות. בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 הסתכמה עלות ביצוע השיפורים והבדיקות לסך של 1.5 מיליון דולר. להערכת אי די בי ניו יורק, בהמשך שנת 2008 תידרשנה עלויות נוספות לביצוע שיפורים ובדיקות בסכום של בין 5 ל-7 מיליון דולר.

להערכת הבנק, לא הייתה לחקירה ולכתבי ההוראות המתוארים לעיל השפעה ניכרת על עסקי אי די בי ניו יורק, מעבר להגדלת ההוצאות והקטנת הרווח בשנים 2006-2007 שנבעו מנשיאת אי די בי ניו יורק בקנסות ובהוצאות הכרוכות בתיקון הליקויים.

להערכת הבנק, לאור הפעולות שנקטו לתיקון הליקויים, חשיפתו האפשרית בגין החקירה וכתבי ההוראות המתוארים לעיל היא נמוכה.

התפתחויות בשנת 2008. כמפורט בביאור 6 ד' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 (עמ' 306), דירקטוריון הבנק החליט בישיבתו מיום 1 באפריל 2007, בין היתר, על הקמת ועדת אד הוק אשר הוסמכה לדרוש ולקבל דיווחים, ככל שתמצא לנכון, בקשר לאי די בי ניו יורק ובנקורפ ובכלל זה בקשר לכל העסקאות וההסכמים שנעשו בחברות אלה שלא במהלך העסקים הרגיל, ולתת לדירקטוריון המלצות בקשר לכך.

בחודש פברואר 2008 הוגשו לדירקטוריון המלצות וועדת אד הוק לענייני ניו יורק. הוועדה המליצה כי חלק מהעסקאות שנבדקו על ידי ייבחנו על פי הכללים שאושרו במסגרת תוכנית "ממשל תאגידי" לקבוצת דיסקונט.

כמו כן ממליצה הוועדה, בין היתר, לקבוע כללים ונהלים בקשר להרכב דירקטוריון אי די בי ניו יורק ובקשר לאיתור ואישור מועמדים לדירקטוריון זה, והכל במטרה לחזק את אי התלות של דירקטוריון אי די בי ניו יורק בבעלי השליטה ולחזק את שליטת הבנק באי די בי ניו יורק; לקבוע כללי דיווח לדירקטוריון בקשר לאי די בי ניו יורק. דירקטוריון הבנק אימץ את המלצות הוועדה.

לפרטים בדבר הודעת צד ג' שהגיש Arab bank, ר' ביאור 5.6 לתמצית הדוחות הכספיים וביאור 19 ג', סעיף 15.7 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 (עמ' 353-354).

בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ

בנק מרכנתיל דיסקונט הינו בבעלות מלאה של הבנק.

סך כל הנכסים ליום 31 במרס 2008 הסתכם ב-18,864 מיליון ש"ח, לעומת 18,860 מיליון ש"ח בסוף שנת 2007. **האשראי לציבור** ליום 31 במרס 2008 הסתכם ב-13,276 מיליון ש"ח, לעומת 13,027 מיליון ש"ח בסוף שנת 2007 עליה בשיעור של 1.9%.

פקדונות הציבור ליום 31 במרס 2008 הסתכמו ב-15,801 מיליון ש"ח, לעומת 15,736 מיליון ש"ח בסוף שנת 2007, עליה בשיעור של 0.4%.

סך כל האמצעים ההוניים הסתכם ביום 31 במרס 2008 ב-1,407 מיליון ש"ח, לעומת 1,363 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2007, עליה בשיעור של 3.2%.

יחס ההון לרכיבי סיכון עמד ביום 31 במרס 2008 על 12.9%, לעומת 13.2% ביום 31 בדצמבר 2007. הדירקטוריון של בנק מרכנתיל דיסקונט החליט בסוף שנת 2007 לשמור יחס הלימות הון שלא יפחת מ-12%.

הרווח הנקי בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 הסתכם ב-34 מיליון ש"ח, לעומת סך של 44 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 22.7%, ולעומת 214 מיליון ש"ח בשנת 2007 כולה. הגורמים העיקריים אשר השפיעו על התוצאות העסקיות של בנק מרכנתיל דיסקונט בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד: עליה ברווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים (עליה של 22 מיליון ש"ח, המהווה 15.2%); עליה בהפרשה לחובות מסופקים (עליה של 19 מיליון ש"ח, המהווה 135.7%); ירידה בהכנסות התפעוליות והאחרות (ירידה של 19 מיליון ש"ח, המהווה 20.2%) ועליה בהוצאות התפעוליות והאחרות (עליה של 10 מיליון ש"ח, המהווה 6.8%).

העליה בהפרשה הספציפית לחובות מסופקים, בסך של 18 מיליון ש"ח, נובעת בעיקר מגידול בהפרשות בגין מספר לקוחות מצומצם, שחלה הרעה במצבם העסקי, לרבות גידול בהפרשות בגין לקוח גדול בענף הבניה, שנקלע לקשיים כספיים, עקב הסכם פשרה שחתם בנק מרכנתיל דיסקונט עם המנהל המיוחד שמונה לניהול עסקיו של אותו לקוח.

התשואה להון העצמי בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 הגיעה לשיעור של 10.2%, על בסיס שנתי, לעומת שיעור של 15.9% בתקופה המקבילה אשתקד, ו-17.2% בכל שנת 2007.

לפרטים בדבר בקשה לאישור תובענה שהוגשה נגד בנק מרכנתיל דיסקונט בעניין פרשה של הרצת מניות כתובענה ייצוגית, ר' ביאור 5.1 לתמצית הדוחות הכספיים וביאור 19 ג' סעיפים: 14.2 ו-15.1 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 (עמ' 142 ועמ' 351-352). לפרטים בדבר הודעת צד ג' שהגיש Arab bank, ר' ביאור 5.6 לתמצית הדוחות הכספיים, וביאור 19 ג', סעיף 15.7 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 (עמ' 353-354).

בדבר בקשה לאישור תובענה כייצוגית שהוגשה, בין היתר, נגד בנק מרכנתיל דיסקונט ונגד הבנק, בעניין תשלומים שקיבלו בגין עיקולים בהוצאה לפועל במדיה מגנטית, ר' ביאור 19 ג' סעיף 14.7 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 (עמ' 350).

חקירת חשדות לעבירות על חוק איסור הלבנת הון. לפרטים בדבר חקירת חשדות לעבירות על חוק איסור הלבנת הון, ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 164).

בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ

בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ הינו חברה בת של הבנק. ליום 31 במרס 2008 הבנק החזיק ב-100.0% מהון המניות ומכוח ההצבעה של בנק דיסקונט למשכנתאות (31 במרס 2007: 65.1%). זאת, בעקבות הצעת רכש מלאה למניות בנק דיסקונט למשכנתאות, שהושלמה בחודש מאי 2007 (לפרטים נוספים ר' ביאור 6 ט' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007, עמ' 312).

סך כל הנכסים ליום 31 במרס 2008 הסתכם ב-12,048.0 מיליון ש"ח, לעומת 11,503.1 מיליון ש"ח בסוף שנת 2007, עליה בשיעור של 4.7%.

האשראי לציבור ליום 31 במרס 2008 הסתכם ב-11,803.3 מיליון ש"ח, לעומת 11,200.2 מיליון ש"ח בסוף שנת 2007, עליה בשיעור של 5.4%.

סך כל האמצעים ההוניים הסתכם ביום 31 במרס 2008 ב-877.1 מיליון ש"ח, לעומת 870.7 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2007, עליה בשיעור של 0.7%.

יחס ההון לרכיבי סיכון עמד ביום 31 במרס 2008 על 9.9%, לעומת 10.6% ביום 31 בדצמבר 2007. **הרווח הנקי** בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 הסתכם ב-6.4 מיליון ש"ח, לעומת 8.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 24.7%, ולעומת 26.2 מיליון ש"ח בשנת 2007 כולה. הרווח הנקי בניטרול השפעת FAS 133 הסתכם ב-9.9 מיליון ש"ח, לעומת הפסד של 0.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

התוצאות העסקיות של בנק דיסקונט למשכנתאות ברבעון הראשון של שנת 2008 הושפעו, בין היתר, מירידה בהפרשה לחובות מסופקים (סך של 10.6 מיליון ש"ח, המהווה 97.9%) ומעליה בהוצאות התפעוליות והאחרות (סך של 6.6 מיליון ש"ח, המהווה 27.8%), כמחציתה בגין הוצאות שכר.

התשואה להון העצמי בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 הגיעה לשיעור של 3.0% על בסיס שנתי, לעומת שיעור של 4.1% בתקופה המקבילה אשתקד, ושיעור של 3.0% בשנת 2007 כולה.

התרומה של בנק דיסקונט למשכנתאות לתוצאות העסקיות של הבנק הסתכמה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-6.2 מיליון ש"ח, לעומת 5.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, וסך של 22.5 מיליון ש"ח בשנת 2008 כולה.

לפרטים בדבר תלויות בבנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ ר' ביאור 19 ג' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007: סעיף 14.5.1 (עמ' 348-349) בעניין גביית עמלות בגין ביטוחי חיים וביטוחי דירות של לווים, סעיף 15.3 (עמ' 352-353) בעניין ביטוח נכסים בסכום העולה על סכום הכינון שלהם, וסעיפים 14.5.2 ו-15.4 (עמ' 349 ועמ' 353) בעניין נזק נטען כתוצאה ממימוש בטוחות.

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן: "הבנק הבינלאומי") הינו חברה כלולה של הבנק. ליום 31 במרס 2008 הבנק מחזיק ב-26.4% מהון המניות וב-11.1% מזכויות ההצבעה.

חלק הבנק ברווח הנקי של הבנק הבינלאומי הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-24 מיליון ש"ח, לעומת 32 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

התשואה להון העצמי בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 הגיעה לשיעור של 6.6% על בסיס שנתי, לעומת שיעור של 10.5% בתקופה המקבילה אשתקד, ולעומת שיעור של 14.6% בשנת 2007 כולה.

יחס ההון לרכיבי סיכון עמד ביום 31 במרס 2008 על 11.6%, לעומת שיעור של 11.4% ביום 31 בדצמבר 2007. **רכישת בנק מסד.** ביום 14 במאי 2008 השלים הבנק הבינלאומי את העסקה לרכישת כל אחזקותיו של בנק הפועלים בע"מ (51%) בהון המניות המונפק והנפרע של בנק מסד, על פי הסכם שנחתם בין הצדדים ביום 25 בספטמבר 2007, כנגד תשלום סך של כ-236 מיליון ש"ח.

הנפקה בבנק הבינלאומי. לפרטים בדבר פרסום תשקיף מדף של הבנק הבינלאומי, להנפקת מניות ואופציות, בין בדרך של הצעת זכויות ובין בדרך של הצעה לציבור, והסדר אליו הגיע הבנק עם בנק ישראל בעניין מימוש המניות שיוצעו לבנק על פי התשקיף כבעל מניות בנק הבינלאומי, ר' ביאור 8 לתמצית הדוחות הכספיים. הבנק שקל אפשרות לנקוט בהליכים משפטיים נגד הבנק הבינלאומי בטענה, בין היתר, כי מהלך הנפקת הזכויות הינו מהלך שכל תכליתו להיטיב עם בעל השליטה, ומהווה קיפוח זכויותיו של הבנק כמיעוט, וניצול כוחו של בעל השליטה בבנק הבינלאומי לרעה וכי עליו לקבל אישורים ככזה.

בעקבות קיום המגעים בין הצדדים, בידיעת בנק ישראל ובהמשך לבקשתו, השהה הבנק בשלב זה את הגשת ההליכים.

בחודשים האחרונים מתנהלים מגעים מול המפקח על הבנקים במטרה לסייע לגבש הסדר בין הצדדים. ההסדר טרם גובש ולפי שעה קיימים חילוקי דעות בין הצדדים.

בהקשר לכך, הנחה הדירקטוריון את הנהלת הבנק לפעול כך שהיה ויגובש הסדר שיכלול מתווה במסגרתו יקטין הבנק את אחזקותיו בבנק הבינלאומי, אזי, מתווה כאמור יהיה כפוף לשמירת התנאים שיאפשרו המשך רישום השקעת הבנק בבנק הבינלאומי על בסיס שיטת השווי המאזני, תיקון הסכם בעלי המניות בבנק הבינלאומי משנת 1983 ותנאים נוספים ככל שיידרשו לצורך שמירת הזכויות של הבנק.

הסדר בין הבנק לבין הבנק הבינלאומי, אם וככל שיגובש, כפוף לאישור הדירקטוריון.

בדוחות הכספיים שפורסמו על ידי הבנק בעבר, הונח שהחזקה במניות הבנק הבינלאומי תהיה החזקה מתמשכת ובהתאם לכן לא נרשמה בעבר הפרשה למס בגין חלקו של הבנק ברווחים שנצברו בבנק הבינלאומי. נוכח האמור לעיל אין וודאות שתתקיים במלואה ההנחה של החזקה מתמשכת בהשקעה ולפיכך, ערך הבנק בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 הפרשה למס, בסך של כ-130 מיליון ש"ח, בגין חלק ההשקעה אשר להערכת הבנק לא ניתן להניח לגביו החזקה מתמשכת, כאמור לעיל.

המפקח על הבנקים ממשיך לנהל שיחות עם הבנק ועם הבנק הבינלאומי (בנפרד) במטרה לנסות ולגבש פתרון בין הצדדים. המפקח על הבנקים הציע לצדדים טיוטת מתווה, אשר לבנק הערות והסתייגויות לגביה. לאחרונה נפגשו הצדדים ישירות, במטרה לגבש הסדר, אך עד כה טרם גובש הסדר כלשהו.

לפרטים נוספים בעניין זה, ר' ביאור 6 ז' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 (עמ' 311-309).

לפרטים בדבר תובענה מסויימת שהוגשה נגד הבנק הבינלאומי ובקשה להכיר בה כיצוגית בעניין עמלות ביטוח חיים וביטוח נכסים שלא כדין, ר' ביאור 19 ג' 16 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 (עמ' 365), וביאור 6 לתמצית הדוחות הכספיים.

חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (כאל)

כרטיסי אשראי לישראל ("כאל") הינה חברה בת של הבנק. ליום 31 במרס 2008 הבנק החזיק 71.8% מזכויות ההון ו-79.0% מזכויות הצבעה בכאל. יתרת המניות מוחזקת בידי הבנק הבינלאומי. (לפרטים בדבר רכישת אמצעי שליטה בכאל, ר' ביאור 34 א' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 עמ' 403-402). כאל מתפעלת כרטיסי אשראי מסוג "ויזה", "דיינרס" ו-"MasterCard".

סך כל הנכסים ליום 31 במרס 2008 הסתכם ב-6,734 מיליון ש"ח, לעומת סך של 6,750 מיליון ש"ח בסוף שנת 2007, ירידה בשיעור של 0.2%.

סך כל ההון העצמי הסתכם ביום 31 במרס 2008 ב-571 מיליון ש"ח, לעומת סך של 519 מיליון ש"ח בסוף שנת 2007, עליה בשיעור של 10.0%.

יחס ההון לרכיבי סיכון עמד ביום 31 במרס 2008 על 15.5%, לעומת יחס של 14.6% בסוף שנת 2007. דירקטוריון כאל החליט על יעד של יחס הון לרכיבי סיכון בשיעור של 15.5%, אשר עד להשגתו לא יחולקו כלל דיבידנדים, ולאחר השגתו יחולקו דיבידנדים בהיקף שלא יפגע ביחס האמור.

סך כל ההכנסות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-237 מיליון ש"ח, לעומת 227 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 4%.

הרווח הנקי הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-52 מיליון ש"ח, לעומת 43 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 21%.

התשואה להון העצמי הגיעה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 לשיעור של 45.1%, במונחים שנתיים, בהשוואה לשיעור של 58.8% בתקופה המקבילה אשתקד, ולשיעור של 44.1% בשנת 2007 כולה.

התרומה של כאל לתוצאות העסקיות של הבנק הסתכמה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 בסך של 26 מיליון ש"ח, לעומת סך של 18 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

לפרטים בדבר שינויים בהסדרים בתחום כרטיסי האשראי בישראל, ר' ביאור 34 ג' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 (עמ' 403-405) וב"הפעילות בתחום כרטיסי אשראי" לעיל.

דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ

חברת דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ הינה חברה מאוחדת בבעלות מלאה של הבנק, הפועלת בתחום ההשקעות בקרנות השקעה פרטיות ובקרנות הון סיכון, בתחום הבנקאות להשקעות ובתחום חיתום להנפקות וניהולן (באמצעות חברה בת).

סך כל הנכסים ליום 31 במרס 2008 הסתכם ב-786 מיליון ש"ח, לעומת סך של 733 מיליון ש"ח בסוף שנת 2007, עליה בשיעור של 6.7%.

ההפסד בשלושת החודשים של שנת 2008 הסתכם בכ-11 מיליון ש"ח, לעומת רווח של כ-13 מיליון ש"ח בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2007.

התשואה להון העצמי בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 הגיעה לשיעור שלילי של 28.2%, במונחים שנתיים, לעומת שיעור חיובי של 16% בתקופה המקבילה אשתקד.

התרומה של השקעת הבנק בדיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות לתוצאות העסקיות של הבנק, הסתכמה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 בהפסד בסך של 16 מיליון ש"ח, לעומת רווח בסך של 0.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. (הפער בין הרווח הנקי של דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ לבין תרומתה לתוצאות העסקיות של הבנק נובע מהבדלים ביישום כללי חשבונאות).

בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008, השתתפה דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ, באמצעות חברה בת, בהנפקה אחת לציבור בהיקף כולל של כ-1 מיליארד ש"ח. זאת לעומת 6 הנפקות לציבור בהיקף כולל של 1.2 מיליארד ש"ח ו-5 הנפקות פרטיות בהיקף של 2.5 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

לעניין כתב אישום שהוגש נגד החברה ושני עובדים לשעבר שלה, החלטת בית המשפט לזכות אותם מהאישומים וערעור שהוגש על החלטה זו ר' ביאור 19 ג' 15.5 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 (עמ' 353).

יחסי עבודה

בחודש נובמבר 2007 נחתם הסכם שכר עם ועד הפקידים וההסתדרות, אשר על פיו תשולמנה לעובדי הבנק בדרג הפקידותי תוספות שכר לשנים 2007-2008, בשיעור ממוצע של 10% (5% לכל שנה). כמו כן, בהסכם התחייבו העובדים לשמירת השקט התעשייתי עד ליום 30 באפריל 2009, ביחס לנושאים שהוסדרו בו.

בחודש פברואר 2008 נחתם הסכם שכר, אשר על פיו תשולמנה לשנים 2007-2009 למרבית עובדי הבנק בדרג הניהולי, תוספות שכר בשיעור ממוצע של 15% לכל תקופת ההסכם, ולשאר אוכלוסית המנהלים, הכוללת עובדים בכירים ו/או בעלי שכר גבוה, תוספות שכר בשיעור ממוצע של 7% לכל תקופת ההסכם, ובנוסף מספר משכורות בונוס שתחולקנה על בסיס דיפרנציאלי. כמו כן, התחייבו הצדדים על שמירת השקט התעשייתי עד ליום 30 באפריל 2010, ביחס לנושאים שהוסדרו בהסכם.

לפרטים נוספים ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 173).

חקיקה ופיקוח

כללי

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והוראות שחלקם ייחודיים למערכת הבנקאית, וחלקם, גם אם אינם ייחודיים כאמור, משפיעים על מקטעים מהותיים מפעילותו. פקודת הבנקאות, חוקי הבנקאות השונים והוראות ניהול בנקאי תקין אשר מפרסם המפקח על הבנקים מעת לעת, מהווים את הבסיס החוקי והמרכזי לפעילותה של קבוצת הבנק. אלו מגדירים, בין היתר, את גבולות הפעילות המותרת לבנק, את הפעילות המותרת לחברות בת וחברות קשורות לקבוצת הבנק ואת תנאי השליטה והבעלות בהן, את מערכות היחסים בין הבנק ללקוחותיו, את השימוש בנכסי הבנק ואת אופן הדיווח על הפעילות האמורה למפקח על הבנקים ולציבור. בצידם כפוף הבנק לחקיקה עניפה המסדירה את פעילותו בשוק ההון הן עבור לקוחותיו והן עבור עצמו (למשל בתחום יעוץ ההשקעות וניהול תיקי לקוחות, ייעוץ פנסיוני, השקעות משותפות בנאמנות, כלל הפעילות של קופות הגמל, דיני ניירות ערך ומגבלות על פעילות בתחום הביטוח). חוקים נוספים, בנושאים ייחודיים, מטילים על בנקים, והבנק בכללם, חובות וכללים ספציפיים. כך למשל החקיקה הקשורה באיסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, חוק נתוני אשראי, חקיקה הקשורה בהלוואות לדיוור, דיני הערבות וכו'. בנוסף לאלה קיימת חקיקה נוספת שבשל הקשר שלה לפעילות הבנק יש לה השפעה רבה על התנהלותו. לעניין זה ראוי להזכיר, בין היתר, את חוקי ההוצאה לפועל, דיני פירוקים וכינוסים, חוקים המתייחסים למגזרים ספציפיים (רשויות מקומיות, נטלי משכנתאות, המגזר החקלאי) וחוקי מס שונים. פעילותו של הבנק נתונה לפיקוח וביקורת של הפיקוח על הבנקים וכן של גורמים מפקחים נוספים בתחומי פעילות ספציפיים, דוגמת רשות ניירות ערך והממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר. גורמים אלה עורכים מעת לעת ביקורות בבנק בקשר עם תחומי הפעילות השונים. במסגרת החקיקה שהתקבלה בעקבות ועדת בכר, נקבעה במרבית החוקים החלים על פעילות הבנק האפשרות להטיל עליו עיצומים כספיים בגין הפרות של הוראות החוקים והוראות חקיקת המשנה (לרבות חוזרים והנחיות) שהוצאו או יוצאו מכוחם. להלן, בתמצית, פירוט של שינויי חקיקה ויחזמות חקיקה רלוונטיים לתקופת הדוח אשר משפיעים או עשויים להשפיע באופן משמעותי על פעילות הבנק. לפרטים נוספים אודות יחזמות חקיקה שונות, ר' "חקיקה ופיקוח" בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 195-206).

לפרטים בדבר חקיקה והסדרה בנושא העמלות הבנקאות, ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמוד 196-198) וביאור 8 לתמצית הדוחות הכספיים.

חקיקה והסדרים בנושא העמלות הבנקאיות

ביטול "חוק התיאומים"

חבות המס של התאגידים בישראל מחושבת, בין היתר, על פי הוראת "חוק התיאומים" (שנחקק בעקבות חוקי מס קודמים באותו נושא), שאושר בתקופה בה שררו במדינת ישראל שיעורי אינפלציה גבוהים מאוד ונועד למנוע תשלום מס על רווחים אינפלציוניים. לאור הירידה המתמשכת בשיעורי האינפלציה, לשיעורים המקובלים בעולם המערבי, והציפיה להמשך מגמת היציבות, יזם משרד האוצר את ביטול חוק התיאומים. ביום 6 במרס 2008 פורסם חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 20), התשס"ח-2008 (להלן - "התיקון"). בהתאם לתיקון, תחולתו של חוק התיאומים תסתיים בשנת המס 2007, ומשנת המס 2008 לא יחול עוד הוראות החוק, למעט הוראות המעבר שמטרתן למנוע עיוותים בחישובי המס. בהתאם לתיקון, בשנת המס 2008 ואילך לא תחושב עוד התאמה של ההכנסות לצרכי מס לבסיס מדידה ריאלי. כמו כן, תופסק ההצמדה למדד של סכומי הפחת על נכסים קבועים ושל סכומי הפסדים מועברים לצרכי מס, באופן שסכומים אלה יתואמו עד למדד של סוף שנת המס 2007, והצמדתם למדד תיפסק ממועד זה ואילך.

במסגרת התיקון האמור תוקנו גם הגדרות "רווח" ו-"שכר" בחוק מע"מ, כך שמס רווח יחושב לאחר ניכוי מס שכר והגדרת שכר לצורך חישוב מס שכר תכלול גם את תשלום חלק המעביד בגין דמי ביטוח לאומי. לפרטים נוספים, ר' ביאור 10 לתמצית הדוחות הכספיים.

חוק איסור השקעה בתאגידים המקיימים קשר עם אירן, התשס"ח-2008

ביום 8 באפריל 2008 פורסם החוק האמור אשר מטרתו למנוע השקעה של מוסדות פיננסיים ישראלים בתאגידים המקיימים "קשר עסקי מהותי" עם איראן. בהגדרת "מוסד פיננסי" בחוק נכלל גם "תאגיד בנקאי". במסגרת החוק הוטל איסור על השקעה בתאגידים המקיימים קשר עסקי מהותי עם איראן, אשר יכלול ב"רשימה" שתפורסם על פי החוק. הגדרת "השקעה" בחוק כוללת הלוואות לתקופה קצובה העולה על 5 שנים, בסכום העולה על 5% מההון העצמי של התאגיד הלווה. בוצעה ההשקעה בטרם הוכלל התאגיד ברשימה, על המוסד הפיננסי למכור את אחזקותיו במשך תקופה קצובה, אך אין חובה להעמיד לפרעון הלוואה שניתנה לתאגיד בטרם הוכלל ברשימה. במסגרת החוק הוטלה על המוסד הפיננסי אחריות פלילית בשל ביצוע השקעה בניגוד לאמור בו וכן על מנהל כללי, מנהל פעיל, או עובד בכיר האחראי לאותו תחום בהנהלה הראשית של המוסד הפיננסי, ודינה של העבירה עד שנה מאסר. החוק נכנס לתוקף עם פרסומו, ואולם יישומו תלוי ב"רשימה", אשר טרם פורסמה. להערכת הבנק, השפעת החוק לא תהיה מהותית.

חקיקה והסדרה בעניין הבטחת השקעות לרוכשי דירות

בעקבות קריסת קבוצת בניה גדולה, החלו יוזמות חקיקה שונות, פרטיות וממשלתיות, בעניין הבטחת השקעות לרוכשי דירות. הפיקוח על הבנקים פרסם ביום 4 בפברואר 2008 את הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 326 בנושא "ליווי פיננסי", שתחול על הסכמי ליווי שייחתמו החל ביום 1 ביוני 2008. ההוראה חלה על מימון קבלני בניה בשיטת ליווי פיננסי סגור, ביחס לנכסים, עסקאות וזכויות שחל עליהם חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה-1974 (להלן "חוק המכר"). ההוראה נועדה להבטיח כי תשלומיהם של רוכשי דירות יופקדו לחשבון הפרוייקט בלבד וכי תוצא בגינם ערבות לפי חוק המכר או תינתן לרוכש בטוחה אחרת בהתאם לחוק. לפיכך נדרשים התאגידים הבנקאיים לחייב את הקבלנים בהסכמי המימון לכלול הוראות שונות בהסכמים למכירת הדירות לרוכשים ובכלל זה חיוב לבצע את התשלומים עבור הדירה הנרכשת באמצעות שוברים שינפיק הבנק המלווה. השוברים יכללו בין היתר זיהוי חד משמעי של חשבון הליווי אליו יש להפקיד את הכספים ושל הדירה הספציפית בגינה מופקד כל תשלום. הבנק, בנק מרכנתיל דיסקונט ובנק דיסקונט למשכנתאות נערכים ליישום ההוראה. בחודש אפריל 2008 פורסמו שני תיקונים לחוק המכר, שייכנסו לתוקף בחודש אוקטובר 2008. החוק המתוקן מטיל על הבנק הנותן מימון לפרוייקט בניה באמצעות חשבון ליווי את החובה להמציא לרוכש ערבות בנקאית לפי חוק המכר בגין כל תשלום ששולם באמצעות השובר או לוודא כי ניתנה לרוכש בטוחה אחרת בהתאם לחוק. בנק (או תאגיד אחר) הנותן לרוכש הלוואה לרכישת דירה חייב ליידע את מקבל הלוואה על החוק ועל זכויותיו על פיו ולהעביר את כספי הלוואה למוכר רק לאחר שוידא שניתנה לרוכש בטוחה על פי החוק. הרף הקבוע בחוק המכר, אשר מעבר לו חלה חובת המוכר להמציא ערבות בנקאית או בטוחה אחרת וחובה על הבנק המממן את הרוכש או את המוכר לוודא המצאת בטוחה כזו, הופחת מ-15% ממוחיר הדירה הנמכרת ל-7%. שר הבינוי והשיכון יקבע, בהסכמת המפקח על הבנקים, את נוסח הערבות שיוציאו התאגידים הבנקאיים לרוכשים. הפרת החובות שהוטלו על הבנקים לפי התיקון בחוק תהווה עבירה פלילית בגינה ניתן להטיל קנס. בנוסף הוסמך המפקח על הבנקים להטיל על תאגיד בנקאי שיפר את חובותיו על פי התיקון בחוק עיצום כספי. כן רשאי המפקח על הבנקים להורות לתאגיד הבנקאי המפר הוראות אלו לתקן ההפרה ולהורות על דרכים לתיקונה.

במקביל הפיץ המפקח על הבנקים בחודש אפריל 2008 הוראה מחייבת לכל התאגידים הבנקאים בדבר הנוסח האחיד של הערבות, אשר תיכנס לתוקף ביום 1 ביוני 2008. על פי הנוסח האחיד ניתן יהיה לחלט ערבות במקרים בהם נבצר מהקבלן באופן מוחלט למסור את הדירה, גם כאשר אינו חדל יכולת פרעון וכן ניתן יהיה לחלט ערבות במקרה בו ההסכם למכירת הדירה בוטל כדין והקבלן אינו יכול להשיב לרוכש את הכספים ששולמו על ידו.

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים (שהעיקריים בהם פורטו בביאור 1 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. רמת ההסדרה של הדיווח הכספי של תאגידים בנקאיים הינה מהגבוהות בתחומי הדיווח הכספי בישראל. הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו הינן מקיפות, מפורטות, ומוגיעות לעיתים עד כדי הכתבת הנוסחים שתאגיד בנקאי מחויב לנקוט בהם. עם זאת, ישנם תחומים בהם יישום המדיניות החשבונאית כרוך במידה גבוהה של הערכה ואומדן, אשר נערכים על ידי הנהלת התאגיד הבנקאי במהלך עריכת הדוחות הכספיים. יישומם של כללי החשבונאות המקובלים והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו על ידי הנהלת הבנק, כרוך איפוא לעיתים בהנחות, הערכות ואומדנים שונים המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות לרבות התחייבויות תלויות, ועל התוצאות הכספיות המדווחות של הבנק. ייתכן שהתממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים. חלק מהאומדנים ומההערכות בהם נעשה שימוש, כרוך במידה רבה של אי ודאות או רגישות למשתנים שונים. אומדנים והערכות מסוג זה שהשתנותם עשויה להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים נחשבים לאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים". הנהלת הבנק בדעה כי האומדנים והערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים ונעשו על פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי. סקירה תמציתית של הערכות ואומדנים חשבונאיים בנושאים "קריטיים" הובאה בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 210-206).

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בקבוצה, ובכלל זה, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית, תכנית הביקורת השנתית והשיקולים בקביעתה נכללו בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 215-217). ברבעון הראשון של שנת 2008 הוגשו ונידונו דוחות כלהלן:

- הדוח הרבעוני על פעילויות הביקורת הפנימית ברבעון הרביעי של שנת 2007 הוגש ביום 26 בפברואר 2008 ונידון בוועדת הביקורת ביום 24 במרס 2008;
- הדוח השנתי על פעילויות הביקורת הפנימית בשנת 2007 הוגש ביום 26 בפברואר 2008 ונידון בוועדת הביקורת ביום 28 באפריל 2008. הדוח טרם נידון בדירקטוריון;
- הדוח הרבעוני על פעילויות הביקורת הפנימית ברבעון הראשון של שנת 2008 הוגש ביום 12 במאי 2008 וטרם נידון.

הביקורת הפנימית בקבוצה

לפרטים בדבר "תביעות תלויות נגד הבנק" ו-"הליכי גביית חובות" ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 211-210), וביאורים 4 ו-5 לתמצית הדוחות הכספיים.

הליכים משפטיים

בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 211) תוארה קובלנה פלילית שהוגשה בחודש יולי 2006 נגד הבנק ונגד מספר בעלי תפקידים בו. ביום 8 באפריל 2008 זוכו הנאשמים. לפרטים בדבר עתירה נוספת לבג"צ שהגיש בנק יחב נגד שר האוצר, החשב הכללי במשרד האוצר והבנק, אשר נדחתה ביום 22 במאי 2008, ר' לעיל בסעיף "בנקאות קמעונאית - מגזר משקי הבית" בפרק "פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים".

הליכים משפטיים נוספים שהבנק צד להם

הליכים של רשויות

1. בדוח השנתי לשנת 2007 (עמוד 212) הובאו פרטים בדבר חקירה שניהלה רשות ההגבלים העסקיים בעניין "הסדרים כובלים". ביום 19 במרס 2008 קבל הבנק הזמנה לשימוע מרשות ההגבלים העסקיים. בהזמנה נאמר כי נוכח ממצאי חקירת רשות ההגבלים העסקיים, בוחנת הממונה על ההגבלים אפשרות להפעיל סמכותה על פי דין ולקבוע כי התקיימו הסדרים כובלים בין בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק המזרחי, הבנק הבינלאומי הראשון והבנק שעניינם העברת מידע בנוגע לעמלות. בהזמנה פורטו עניינים אשר ביחס אליהם שוקלת הממונה, בין היתר, להתייחס בקביעתה וניתנה לבנק האפשרות להביא עמדתו בפניה בטרם תעשה שימוש בסמכותה כאמור. עמדת הבנק טרם הוגשה.
 2. לפרטים בדבר חקירה בעניינים הקשורים לדיני איסור הלבנת הון באי די בי ניו יורק, ר' לעיל "דיסקונט בנקורפ אינק." בסעיף "חברות מוחזקות עיקריות" וביאור 3 לתמצית הדוחות הכספיים.
 3. כאמור בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 212), בעקבות ביקורות שנערכו בבנק בשנת 2006, נפתחה נגד הבנק חקירה בחשד לביצוע עבירה, לכאורה, על חוק שעות עבודה ומנוחה התשי"א-1951, ואף הוטלו על הבנק קנסות מינהליים בעניין זה. ביום 16 באפריל 2008 קיבל הבנק מאגף פיקוח על חוקי עבודה במשרד התעשייה במסחר והתעסוקה היתר מיוחד, בהתאם לחוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951, להעביד עובדים במנוחה השבועית, בתוקף עד ליום 31 בדצמבר 2008.
 4. כאמור בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 201), ביום 6 בפברואר 2008 הועברה לבנק הודעה על הגשת בקשה להטלת עיצום כספי, בה פורטו ליקויים שנמצאו במהלך הביקורת ואשר מהווים הפרה לכאורה של צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א-2001 וצו איסור הלבנת הון (דרכים ומועדים להעברת דיווח של תאגידים בנקאיים והגופים המפורטים בתוספת השלישית לחוק, למאגר מידע), התשס"ב-2002. הבנק התבקש להגיש את עמדתו בכתב ואת בקשתו להופיע בפני הוועדה להטלת עיצום כספי. ביום 17 באפריל 2008 הגיש הבנק את תגובתו בכתב לבקשה להטלת העיצום. שימוע בעל פה טרם נערך. להערכת הבנק, ככל שיוטלו עליו עיצומים, הם לא יהיו בסכומים מהותיים.
 5. לפרטים בדבר הודעה על כוונה לדרוש קנס אזרחי מתכלית בית השקעות, בעקבות ביקורת של רשות ניירות ערך, ר' לעיל "פעילות בשוק ההון" בפרק "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסוימים".
 6. לפרטים בדבר בקשת נתונים על ידי רשות ניירות ערך בנוגע לפעילות בתחום ייעוץ השקעות, ר' לעיל "פעילות בשוק ההון" בפרק "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסוימים".
- לפרטים בדבר הליכים נוספים של רשויות ר' בדוח השנתי לשנת 2007 (עמ' 212-211).

מעורבות ותרומה לקהילה

בנק דיסקונט פועל למען הקהילה מיום היווסדו, מתוך תפיסה ניהולית כוללת שעל פיה פעילות למען הקהילה היא חלק ממחויבות עסקית חברתית ותרבותית. את העשייה החברתית והמעורבות הקהילתית מבצע הבנק באמצעות תרומות; חסויות; פרויקט צל"ש; קרן מפעלות דיסקונט לתרבות ואמנות ופרויקט "למען".

פרויקט "למען" – עובדי דיסקונט למען הקהילה

ברבעון הראשון של שנת 2008 נמשכה הפעילות העניפה, תוך התמקדות בפעילות התנדבותית במסגרת עמותות שונות הפועלות למען נוער במצבי סיכון ומצוקה ובסיוע לעמותות שונות אשר תומכות בנזקקים. ראויים לציון הפרויקטים והפעילויות הבאים, אשר התקיימו ברבעון הראשון של שנת 2008:

סיוע לקראת חג הפסח. בהתאם למסורת שנוצרה בבנק, נרתם הבנק אף השנה לסייע למשפחות מעוטות יכולת בהכנה לקראת חג הפסח. הבנק רכש כרטיסי מזון טעונים בסך של 250 ש"ח לכל כרטיס, עבור כ-1,200 משפחות נזקקות. חלוקת הכרטיסים נעשתה על ידי עובדי הבנק מיחידות המטה ומסניפי הבנק בכל רחבי הארץ, אשר חילקו את הכרטיסים למשפחות נזקקות בתיאום עם מחלקות הרווחה ביישובים השונים.

אירוע שנתי "הזנק דיסקונט". במסגרת האירוע, שנערך בחודש פברואר 2008, הוענק מלגות ללימודים אקדמאים מטעם קרן נסים אלג'ם ז"ל, לעשרה נערים בוגרי פרויקט הזנק דיסקונט. באותו אירוע נמכרו כל היצירות שנאספו במסגרת פרויקט "קיר אמן". (כזכור במסגרת פרויקט "קיר אמן" הציע הבנק את סניפיו ברחבי הארץ לשמש במה לאמנים לחשיפת יצירותיהם לציבור. הבנק רכש יצירה אחת מתוך כל תערוכה שנערכה, וכל אמן תרם אף הוא יצירה אחת). חלק מהיצירות שנמכרו נרכשו על ידי הבנק לאוסף האמנות של הבנק. התמורה ממכירת התמונות, ותרומות נוספות שנאספו במהלך האירוע, ישמשו לחלוקת מלגות נוספות כאמור לבוגרי פרויקט הזנק דיסקונט.

תערוכת "אוסף בנק דיסקונט - רכישות נבחרות". ביום 1 במרס 2008 נפתחה התערוכה במוזיאון אשדוד לאומנות. התערוכה חושפת לציבור 86 יצירות אומנות המשלבות עשייה של אמנות ישראלית בת זמננו לצד יצירות של בכירי האמנים המייצגים את האמנות הישראלית במיטבה ונכללים באוסף הבנק החל משנות ה-60. התערוכה תוצג במשך כחצי שנה ותתקיים בתמיכת הבנק וחברות נוספות בקבוצת דיסקונט.

תרבות ואמנות

ברבעון הראשון של שנת 2008 ניתנו חסויות לפעילויות בתחומים שונים. ראויות לציון החסויות הבאות:

ועידת עסקיים וסביבה. חסות לוועידה שנערכה בחודש ינואר 2008 בגני התערוכה בתל אביב, ועסקה בנושאי צמיחה כלכלית בת קיימא, רגולציה סביבתית, טכנולוגיות ירוקות וניהול סביבתי.

כנס מחקר ופיתוח בערבה. חסות לכנס שנערך בחודש פברואר 2008 ובמסגרתו הוצגו הישגי המחקר והפיתוח של האיזור. הכנס עסק השנה בהדגשת הקשר בין פיתוח חקלאות בת קיימא לבין בעיות והישגים בתחום המים במדבר.

לשכת מנתבי מערכות מידע בישראל. חסות לכנס השנתי של הלשכה, שנערך בחודש מרס 2008.

כנס הרצליה. חסות לכנס שנערך בחודש ינואר 2008 ועסק במאזן החוסן והביטחון הלאומי של ישראל בשנת ה-60 לקיומה.

חסויות

חסויות בתחום איכות הסביבה, מדע ועסקים

כנס בינלאומי בנושא **אתיקה רפואית יהודית**, שהתקיים בלוצרן, שווייץ, בתחילת חודש מרס 2008.

כנס בנושא **אוטיזם לאורך מעגל החיים** של בית החולים לילדים בתל השומר על שם אדמונד ולילי ספרא.

חסויות בתחום הבריאות

חסות לתערוכת **שימור "בתי הבאר"** של תל אביב יפו, שהתקיימה בחודש פברואר 2008 בגלריית השדרה, בהשתתפות דני קרוון, אורי לוין, לימור אדרי, וסטודיו שימור - אוניברסיטת תל אביב.

חסות בתחום האמנות

שונות

שינויים בגרעין השליטה בבנק

ביום 11 באפריל 2008 נמסרה לבנק הודעה מאת ה"ה מתיו ברונפמן ורובין שראן, מבעלי השליטה בבנק, ולפיה מתקיים משא ומתן למכירת החזקות Treetops Acquisition Group II Ltd. (בשליטת מר רובין שראן) בבנק לקבוצה בראשות מר מתיו ברונפמן.

עוד נמסר לבנק כי בכוונת הצדדים האמורים להגיע להסכם בתוך 45 ימים, וכי עסקה כאמור כפופה לחוקים הרלבנטיים ולקבלת אישורים רגולטורים.

Treetops Acquisitions Group II Ltd. מחזיקה בבנק 10.4%. (לפרטים נוספים אודות השליטה בבנק, ר' בדוח השנתי לשנת 2007, עמ' 180-195).

ביום 24 באפריל 2008 נמסרה לבנק הודעה מאת מר מתיו ברונפמן, מבעלי השליטה בבנק, המתייחסת לפרסומים בתקשורת בדבר כוונתיה של קבוצת ברונפמן בעניין מכירה של מניות הבנק לכשתמומש האופציה שבידי בעלי השליטה, לרכישת מניות נוספות מאת הממשלה, לפיה בשלב זה ובעתיד הקרוב כוונתה היא למכור עד 10% ממניות הבנק.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

כללי. ביום 27 באפריל 2008, פרסם המפקח על הבנקים הוראת שעה בעניין: "גילוי בדוח הדירקטוריון בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים". ההוראה מאמצת את הנחית רשות ניירות ערך בנושא זה, שאושרה על ידי בחודש יולי 2007. על פי ההוראה הוטל על התאגידים הבנקאים לכלול בדוחות הדירקטוריון, הרבעוניים והשנתיים, מידע בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים.

בקרת העל בבנק. דירקטוריון הבנק הינו האורגן המופקד על בקרת העל בבנק. הדירקטוריון מינה את "ועדת המאזן", המופקדת מטעמו על הפיקוח, הבקרה וההכוונה של תהליך אישור הדוחות הכספיים בבנק, ומגישה לדירקטוריון, בסיום עבודתה, את המלצותיה בנוגע לאישור הדוחות הכספיים. וועדת המאזן כוללת שישה דירקטורים, שחמישה מהם הינם דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית כלהלן: שלמה זוהר* - יו"ר הדירקטוריון; מר יצחק פורר* - יו"ר ועדת מאזן; מר בן ציון גרניט*, פרופ' בן ציון זילברפרב*, מר יוסף זינגר*, מר צבי שטרייגולד. **תהליך אישור הדוחות הכספיים ביניים.** תהליך אישור הדוחות הכספיים ביניים כולל את השלבים והאורגנים הבאים:

ועדת גילוי. כחלק מיישום הוראות בנק ישראל בנושא הגילוי בדוחות הכספיים המתבססת על סעיף 302 בחוק (Sarbanes Oxley ר' בסעיף "שונות" להלן), הוקמה בבנק ועדת גילוי, בראשות המנהל הכללי של הבנק ובה חברים חברי ההנהלה הבאים: מר יוסי ברסי, סמנכ"ל בכיר - חשבונאי ראשי; גב' אסתר דויטש, סמנכ"ל - היועצת המשפטית ומנהלת הסיכונים המשפטיים; גב' דורית בן סימון, סמנכ"ל - ראש החטיבה הפיננסית ומנהלת הסיכונים של הבנק; מר אהוד ארנון, סמנכ"ל - ראש החטיבה העסקית ומנהל סיכוני האשראי; מר נעם הנגבי, סמנכ"ל בכיר - ראש חטיבת תפעול ומידע. לדיוני הוועדה מוזמנים מזכירת הבנק וגורמים נוספים בבנק. המבקר הפנימי ורואי החשבון המבקרים מוזמנים אף הם לדיוני וועדת גילוי, כמשקפים. הועדה מתכנסת אחת לרבעון (או פעמיים, אם עולה הצורך בכך) ודנה בנושאי גילוי מהותיים, בהתאם לעקרונות שנקבעו במסגרת מדיניות הגילוי שאימץ דירקטוריון הבנק.

ועדת מאזן. כאמור, הוועדה דנה בטיוטת הדוחות הכספיים של הבנק, וממליצה לדירקטוריון ביחס אליהם, וכן דנה בדוחות הכספיים של הבנק בלבד (לא מאוחד).

לקראת הדיון בוועדת מאזן, נמסרת לעיונם של חברי הוועדה טיוטת הדוחות הכספיים בצירוף מסמכים נוספים שנועדו לסייע בהבנה וניתוח של הדוחות הכספיים, ופרטים נרחבים בנושא חובות בעייתיות וההפרשות לחובות מסופקים. ועדת המאזן מקיימת דיון מפורט בדוחות בו נוטלים חלק גם נושאי משרה בכירה הקשורים לדווח הכספי (המנהל הכללי, החשבונאי הראשי, וגורמים נוספים בבנק, אם עולה הצורך בכך). לדיון מוזמנים, כמשקפים, רואי החשבון המבקרים של הבנק.

במסגרת הדיון נמסרים לוועדה דיווחים של החשבונאי הראשי בנושאים הקשורים לדוחות הכספיים, או נושאים שיש להם השלכה על הדוחות הכספיים, כגון הוראות רגולטוריות חדשות או כאלה שצפויות להתקבל. הוועדה מוסמכת לדון ולהחליט בעניין גילוי על מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים.

במסגרת הדיון בדוחות הכספיים הוועדה דנה בעניינם של לקוחות שהפרשה שמומלץ לבצע בגין חובותיהם לבנק עולה על סכום שקבע הדירקטוריון, וממליצה לדירקטוריון על סכום ההפרשה שיש לבצע בנינם.

לועדת המאזן, כמו גם לועדת הביקורת של הדירקטוריון, נמסר דיווח על הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח הכספי, אם עולה הצורך בכך, ועל תרמית, במידה ובוצעה, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי. רואי החשבון המבקרים מדווחים על ממצאים שעלו, אם עלו, במהלך סקירת הדוחות הרבעוניים ועל עניינים אחרים שלדעת רואי החשבון יש להביאם לידיעת חברי ועדת המאזן.

בתום הדיון מגישה ועדת המאזן את המלצותיה לדירקטוריון בנוגע לאישור הדוחות הכספיים, לקראת הדיון שעורך הדירקטוריון בדוחות הכספיים.

דירקטוריון הבנק. לאחר הדיון בוועדת המאזן מתקיים דיון נוסף במליאת הדירקטוריון, לצורך אישור הדוחות הכספיים. לקראת הדיון נמסרת לחברי הדירקטוריון הטיטה המתוקנת של הדוחות הכספיים (לאחר ששולבו בה ההמלצות וההחלטות שהתקבלו בוועדת המאזן), בצורך המסמכים שהונחו בפני חברי ועדת המאזן לצורך הדיון בדוחות הכספיים.

לדיון במליאת הדירקטוריון מוזמנים גם נושאי משרה בכירה הקשורים לדיווח הכספי (המנהל הכללי, החשבונאי הראשי וגורמים נוספים בבנק, אם עולה הצורך בכך). לדיון מוזמנים כמשקיפים גם רואי החשבון המבקרים של הבנק.

הדיון כולל סקירת הדוחות הכספיים על ידי המנהל הכללי והחשבונאי הראשי ודיווח על יישום המלצות ועדת המאזן. רואי החשבון המבקרים מדווחים על ממצאי סקירת הדוחות הרבעוניים, ככל שהיו, ועל עניינים אחרים שלדעת רואי החשבון ראוי להביאם לידיעת חברי הדירקטוריון.

במהלך הדיון מפנים חברי הדירקטוריון להנהלה ולגורמים אחרים הקשורים לדיווח הכספי שאלות ובקשות לקבלת הבהרות לגבי נושאים שונים שנכללו (או שאמורים היו להיכלל) בדוחות הכספיים. בתום הדיון, בכפוף לקבלת תשובות מספקות מצד הנהלת הבנק, מאשר הדירקטוריון את הדוחות הכספיים.

הרחבת הגילוי בדוחות הרבעוניים

ביום 18 במרס 2008, פרסם המפקח על הבנקים הוראות המרחיבות את הגילוי הקיים בדוחות הרבעוניים של התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי. זאת, במסגרת התאמת הוראות הדיווח לציבור לדרישות הגילוי והמדידה שנקבעו בתקן חשבונאות מס' 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בדבר "דיווח כספי לתקופות ביניים" ולאור ההבדלים שמצא הפיקוח בין היקף הגילוי של תאגידים בנקאים בישראל לבין היקף הגילוי של תאגידים בנקאיים בארה"ב. על פי ההוראות יתווספו לדוחות הרבעוניים פרטים כלהלן:

1. סקירת ההנהלה הרבעונית תכלול פרטים נוספים, כלהלן:
 - החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית, על בסיס מאוחד (תוספת המבוססת על תוספת ד' לסקירת ההנהלה השנתית);
 - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק, על בסיס מאוחד (תוספת המבוססת על תוספת ו' לסקירת ההנהלה השנתית);

2. תמצית הדוחות הכספיים הרבעוניים תכלול דוחות וביאורים נוספים, המבוססים על מתכונת הדיווח בדוחות הכספיים השנתיים, כלהלן:
- דוח מורחב על השינויים בהון העצמי;
 - דוח על תזרימי מזומנים רבעוני;
 - ביאור רבעוני על ניירות ערך;
 - ביאור רבעוני על הלימות ההון;
 - ביאור רבעוני על התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות, שיקלול מידע על מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, ומידע על התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות;
 - ביאור רבעוני על היקף הפעילות במכשירים נגזרים;
 - ביאור רבעוני על רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות נטו;
3. לגבי נושאים שלא נכללו במתכונת הדיווח המינימאלית, יידרש תאגיד בנקאי לבחון האם נדרש גילוי לפי תקן 14. בנוסף, לגבי גילוי על סיכון אשראי ועל סיכונים אחרים שלא נכללו במתכונת המינימאלית (כמו אשראי לציבור וסיכון אשראי לפי גודל לווא), יידרש התאגיד הבנקאי לבחון בכל מועד דיווח האם חלו שינויים מהותיים, לעומת המידע שנכלל בדוח השנתי, המצדיקים הכללת ביאור בנושא בדוח הרבעוני.
- ההוראות החדשות יחולו על הדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים ושל חברות כרטיסי אשראי ליום 30 ביוני 2008 ואילך. עם זאת, נקבע בהוראת מעבר שתאגידים כאמור רשאים שלא לכלול בדוחות הכספיים הרבעוניים בשנת 2008 את הדוח הרבעוני על החשיפה לשינויים בשיעור הריבית ואת הדוח הרבעוני על תזרימי המזומנים. כן נקבעו בהוראות המעבר הקלות בעניין הצגת מספרי השוואה בנושאים מסוימים בדוחות הרבעונים בשנים 2008-2009.

הצהרות לגבי גילוי בדוחות כספיים

בעקבות השערוריות החשבונאיות שנחשפו בארה"ב לפני מספר שנים, נחקק בארה"ב חוק סרבנס-אוקסלי (Sarbanes-Oxley Act of 2002), במטרה לשפר את דיוק, אמינות ושקיפות הדיווח של החברות, ובכך להשיב את אמון הציבור בהם.

ברוח דרישות סעיף 302 לחוק האמור, והוראות שפירסמה על פיו רשות ניירות ערך האמריקאית (SEC), קבע המפקח על הבנקים הוראה בעניין הצהרה לגבי גילוי בדוחות רבעוניים ושנתיים של תאגידים בנקאיים. הבנק וחברות הבת הבנקאיות בארץ שכרו את שירותיו של משרד רואי חשבון חיצוני, על מנת שייעץ, יסייע, ידריך וילווא אותם בהיערכותם לקראת החתימה של ההצהרה כנדרש.

במטרה לבסס הצהרות אלה, בחן הבנק, בסיוע חיצוני כאמור, את התהליכים העיקריים של הפקת והעברת מידע הקשור לדוחות הכספיים ביחידות השונות של הבנק ונבחנו הבקורות המיושמות בתהליכים אלה. במסגרת בחינה זו מופו תהליכי העברת המידע ותועדו במפורט, לרבות הבקורות המיושמות בתהליכים, וגובשו בקורות חדשות, נוספות, שהוטמנו בתהליכי העבודה.

המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי שלו בשיתוף הנהלת הבנק העריכו, בהסתמך על ממצאי הבחינה המפורטת האמורה, את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי והחשבונאי הראשי הגיעו למסקנה כי לתום תקופת הדיווח, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 31 במרס 2008 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הדיווח הכספי.

מובהר כי, בשלב זה, ההצהרה לגבי גילוי בדוחות הכספיים אינה אמורה לכסות את ההיבטים הרחבים של הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי שנקבעו בסעיף 404 (ר' להלן). בכלל זה, הבנק טרם עשה שימוש במודל בקרה פנימית לשם בחינת האפקטיביות שלה, כנדרש בסעיף 404 האמור.

בחודש דצמבר 2005 הפיץ המפקח על הבנקים חוזר בעניין האמור, לפיו על התאגידים הבנקאיים להיערך לכלול בדוחותיהם הכספיים, החל בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, הצהרה בדבר אחריות ההנהלה להקמה ולתחזוק של מערך ונהלי בקרה פנימית נאותים על דיווח כספי וכן הערכה לתום שנת הכספים של אפקטיביות המערך ונהלי הבקרה הפנימית על דיווח כספי. במקביל, רואי החשבון המבקרים של התאגידים הבנקאיים יידרשו להמציא חוות דעת שבהכנתה הם יידרשו ליישם את התקנים הרלבנטיים שיאומצו או שיתפרסמו על ידי ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) והכל, בהתאם לדרישות סעיף 404 לחוק סרבנס-אוקסלי האמריקאי ולהוראות ה-SEC שפורסמו מכוחו. (ביום 4 במרס 2008 הפיץ המפקח על הבנקים טיוטת הוראות בעניין מתכונת חוות דעת רואי החשבון המבקרים, שעתידיה להיכלל בדוח השנתי של התאגידים הבנקאיים ושל חברות כרטיסי אשראי לשנת 2008 ואילך. על פי המתכונת המוצעת, תיכלל בדוח השנתי, בנוסף לחוות דעת המבקרים על הדוחות הכספיים, גם חוות דעת נפרדת לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי). החוזר מנחה את התאגידים הבנקאיים להשלים עד ליום פרסום הדוח לרבעון הראשון לשנת 2006 את ההיערכות המקדימה לביצוע הפרוייקט - תכנון הפרוייקט (בבנק ובחברות הבנות) - מינוי צוות היגוי, מינוי צוות לפרוייקט, הגדרת הבקרה הפנימית והיקף העבודה, מטרותיה, תוצרי ביניים, קביעת מתודולוגיה, זיהוי חומרות ותוכנות שייעשה בהן שימוש, קביעת תוכניות עבודה, תקציבים, בניית תוכניות להכשרת עובדים, דרכי תקשורת בין הגורמים השונים ועוד. על התאגידים הבנקאיים להשלים את מכלול הפרוייקט במחצית הראשונה של שנת 2008, כך שביקורת רואי החשבון המבקרים תחל לכל המאוחר בחודש יוני 2008 ותסתיים עד למועד הדיווח (31 בדצמבר 2008).

בחוזר צוין כי מודל הבקרה הפנימית COSO, שאליו מפנות רשויות הפיקוח בארה"ב, יכול לשמש את התאגידים הבנקאיים בישראל, במסגרת יישום הוראות סעיף 404, לצורך הערכת הבקרה הפנימית. מודל COSO מגדיר מהי בקרה פנימית, ומספק מתודולוגיות ואמות מידה לפיהן נבחנת האפקטיביות של מערך הבקרה הפנימית. יישום דרישת המפקח על הבנקים יחייב שדרוג ו/או הקמה של מערכות תשתית של בקורות פנימיות בבנק והדבר יחייב, להערכת הבנק, הקצאת משאבים רבים בשנים הקרובות, כספיים וניהוליים. הבנק וחברות הבת הבנקאיות בארץ שכרו את שירותיו של משרד רואי חשבון חיצוני, על מנת שיעץ, יסייע וידריך וילווה אותם בהיערכותם לביצוע הפרוייקט.

סיכום היערכות הבנק לעמידה בהוראות SOX Act 404 כפי שאומצו על ידי המפקח על הבנקים. הבנק וחברות הבת העיקריות התמקדו בשנת 2007 וברבעון הראשון של שנת 2008 בביצוע שלב תיעוד התהליכים המהותיים המשפיעים על הדיווח הכספי, מיפוי סיכוני הדיווח הכספי והבקורות המיושמות בתהליכים. במסגרת זו נבחנות הצעות לשיפור בקורות קיימות, אם נדרש, ולתוספת בקורות חדשות. בסוף שנת 2007 רכש הבנק, בשיתוף חברות הבת הבנקאיות בישראל, מערכת מידע ייעודית שתכיל את כל המידע שנצבר לגבי התהליכים שתועדו. בעתיד מיועדת המערכת לשמש ככלי מרכזי לניהול הפרוייקט ותפעולו באופן שוטף וגיבוש תוכנית לצמצום החשיפות, אם יעלו. בימים אלה, בד בבד עם השלמת עיקר שלב התיעוד, נערך הבנק לביצוע שלב בדיקות האפקטיביות של הבקורות.

**חוזר בעניין
"אחריות ההנהלה על
הבקרה הפנימית
על דיווח כספי -
SOX ACT 404"**

סקירת רואי החשבון המבקרים

בסקירה של רואי החשבון המבקרים על תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים בלתי מבוקרים של הבנק לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2008, הפנו רואי החשבון המבקרים את תשומת הלב לאמור בביאורים הבאים:

- ביאור 3 - בדבר חקירה שנוהלה בארצות הברית בעניינים הקשורים לדיני איסור הלבנת הון והשלכותיה על אי די בי ניו יורק (חברה מאוחדת).
 - ביאור 5 סעיף 5.1 - בדבר בקשה להכיר בתובענה מסוימת כתובענה ייצוגית וסעיף 5.6 בדבר הודעת צד ג' שהוגשה נגד הבנק ונגד חברות מאוחדות שלו.
- בביאורים הנ"ל הובאו פרטים בדבר הנושאים האמורים.

שינויים בדירקטוריון

ביום 3 באפריל 2008 הודיעה גב' טידה שמיר על התפטרותה מדירקטוריון הבנק, בתוקף מיום 6 באפריל 2008. יו"ר הדירקטוריון והדירקטוריון מודים לגב' שמיר על פועלה ותרומתה לבנק בשנות כהונתה.

ישיבות הדירקטוריון וועדותיו

בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008, קיים הדירקטוריון 9 ישיבות. כן התקיימו 17 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

ג'ורא עופר
המנהל הכללי

שלמה זהר
יו"ר הדירקטוריון

30 במאי 2008

שיעורי הכנסה והוצאה מימוניים של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽⁴⁾ סכומים מדווחים

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס						
2007			2008			
שיעור הכנסה (הוצאה)			שיעור הכנסה (הוצאה)			
כולל	ללא	הכנסות	כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת
נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון	נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון	ממוצעת ⁽²⁾
באחוזים			במיליוני שקלים חדשים			
מטבע ישראלי לא צמוד:						
6.20			6.22		988	65,013
872			57,512*		נכסים ⁽⁵⁾⁽⁴⁾	
			השפעת נגזרים: ⁽³⁾			
10			–		46	
190			15,630		נגזרים מגדרים	
5.93			5.70		1,601	114,798
(3.22)			(2.95)		(444)	(60,832)
			התחייבויות ⁽⁵⁾			
			השפעת נגזרים: ⁽³⁾			
(1)			(10)		(2)	(46)
(177)			(14,333)		(623)	(48,784)
(3.59)			(3.96)		(1,069)	(109,662)
2.34			3.27		סך-הכל התחייבויות	
2.98			1.74		פער הריבית	
מטבע ישראלי צמוד למדד:						
4.45			6.65		379	23,341
231			21,097		נכסים ⁽⁵⁾⁽⁴⁾	
			השפעת נגזרים: ⁽³⁾			
(11)			384		5	430
4.16			6.62		384	23,771
(2.70)			(5.86)		(264)	(18,406)
			התחייבויות ⁽⁵⁾			
			השפעת נגזרים: ⁽³⁾			
(8)			(1,107)		(156)	(3,922)
(2.71)			(7.74)		(420)	(22,328)
1.45			0.79		סך-הכל התחייבויות	
1.75			(1.12)		פער הריבית	

* סווג מחדש.
הערות לטבלה ראה בעמ' 78.

שיעורי הכנסה והוצאה מימוניים של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾ (המשך) סכומים מדווחים

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס							
2007				2008			
שיעור הכנסה (הוצאה)				שיעור הכנסה (הוצאה)			
כולל	ללא	הכנסות	יתרה	כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת	השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת
נגזרים	נגזרים	מימון	(2)	נגזרים	נגזרים	מימון	(2)
		במיליוני שקלים חדשים				במיליוני שקלים חדשים	
מטבע חוץ: (6)							
		(0.34)	(63)	74,214	(18.66)	(3,279)	65,177
נכסים (5)(4)							
השפעת נגזרים: (3)							
			*2	*681		(135)	705
			*(158)	*36,422		(1,506)	39,325
							ALM-1
		(0.78)	(219)	111,317	(17.43)	(4,920)	105,207
סך-הכל נכסים							
		2.04	377	(73,229)	21.77	4,169	(70,038)
התחייבויות (5)							
השפעת נגזרים: (3)							
			*(3)	*(681)		103	(726)
			*184	*(37,054)		1,143	(36,382)
							ALM-1
		2.00	558	(110,964)	18.73	5,415	(107,146)
סך-הכל התחייבויות							
		1.22	1.70		1.30	3.11	
פער הריבית							

* סווג מחדש.
הערות לטבלה ראה בעמ' 78.

שיעורי הכנסה והוצאה מימוניים של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽⁴⁾ (המשך) סכומים מדווחים

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס							
2007				2008			
שיעור הכנסה (הוצאה)				שיעור הכנסה (הוצאה)			
כולל	ללא	הכנסות	יתרה	כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת	השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת
נגזרים	נגזרים	מימון	(2)	נגזרים	נגזרים	מימון	(2)
(3)	(3)			(3)			
באחוזים		במיליוני שקלים חדשים		באחוזים		במיליוני שקלים חדשים	
סך-כל:							
הנכסים הכספיים שהניבו							
2.75		1,040	152,823	(4.89)	(1,912)	153,531	(5)(4) הכנסות מימון
השפעת נגזרים:							
		2	691		(135)	751	נגזרים מגדרים
		21	52,436		(888)	89,494	נגזרים משובצים ו-ALM
2.08		1,063	205,950	(4.73)	(2,935)	243,776	סך-הכל נכסים
ההתחייבויות הכספיות							
(0.53)		(198)	(148,584)	8.96	3,461	(149,276)	(5) שגרמו להוצאות מימון
השפעת נגזרים:							
		(4)	(691)		101	(772)	נגזרים מגדרים
		(1)	(52,494)		364	(89,088)	נגזרים משובצים ו-ALM
(0.40)		(203)	(201,769)	6.41	3,926	(239,136)	סך-הכל התחייבויות
1.68		2.22		1.68	4.07		פער הריבית
		*35			(18)		בגין אופציות
בגין מכשירים נגזרים אחרים (לא כולל אופציות, נגזרים בגידור, ב-ALM ונגזרים משובצים שהופרדו)							
		*16			18		(3)
		129			103		(7) והכנסות מימון אחרות
		(18)			(29)		הוצאות מימון אחרות
רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים							
		1,022			1,065		
הפרשה לחובות מסופקים (לרבות הפרשה כללית ונוספת)							
		(96)			(93)		
רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים							
		926			972		

* סווג מחדש.
הערות לטבלה ראה בעמ' הבא.

שיעורי הכנסה והוצאה מימוניים של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾ (המשך)
סכומים מדווחים

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס	
2007	2008
יתרה ממוצעת ⁽²⁾	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
במיליוני שקלים חדשים	

סך-כל:

152,823	153,531	הנכסים הכספיים שהניבו הכנסות מימון ⁽⁴⁾⁽⁵⁾
989	1,947	נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽⁸⁾
*4,001	3,770	נכסים כספיים אחרים ⁽⁵⁾
(607)	(595)	הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים
157,206	158,653	סך-כל הנכסים הכספיים

סך-כל:

(148,584)	(149,276)	התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון ⁽⁵⁾
(1,056)	(2,188)	התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים ⁽⁸⁾
*(4,310)	(4,204)	התחייבויות כספיות אחרות ⁽⁵⁾
(153,950)	(155,668)	סך-כל ההתחייבויות הכספיות
3,256	2,985	סך-הכל עודף נכסים כספיים על התחייבויות כספיות
*5,350	6,666	נכסים לא כספיים
(227)	(278)	התחייבויות לא כספיות
8,379	9,373	סך-כל האמצעים ההוניים

* סוג מחדש.

הערות:

- (1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.
- (3) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.
- (4) מהיתרה הממוצעת של הנכסים נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי ההוגן של איגרות חוב למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין איגרות חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" (לרבות בגין איגרות חוב שהועברו מהתיק הזמין למכירה לתיק המוחזק לפדיון) 2008 - בסך (106) מיליון ש"ח במגזר הלא צמוד, (15) מיליון ש"ח במגזר הצמוד למדד ו-52 מיליון ש"ח במגזר מטבע חוץ. 2007 - בסך (186) מיליון ש"ח במגזר הלא צמוד, (10) מיליון ש"ח במגזר הצמוד למדד ו-(138) מיליון ש"ח במגזר במטבע חוץ.
- (5) למעט מכשירים נגזרים.
- (6) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (7) לרבות רווחים/הפסדים ממכירת השקעות באיגרות חוב ומהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר.
- (8) יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).

שיעורי הכנסה והוצאה מימוניים של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽⁴⁾ (המשך)

סכומים מדווחים

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס							
2007				2008			
שיעור הכנסה (הוצאה)				שיעור הכנסה (הוצאה)			
כולל	ללא	הכנסות		כולל	ללא	הכנסות	
השפעת	השפעת	(הוצאות)	יתרה	השפעת	השפעת	(הוצאות)	יתרה
נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון	ממוצעת ⁽²⁾	נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון	ממוצעת ⁽²⁾
במיליוני דולר של ארה"ב*				במיליוני דולר של ארה"ב*			
באחוזים				באחוזים			
מטבע חוץ-נומינלי ב-\$ ארה"ב: ב ⁽⁶⁾							
5.80				5.44			
250				237			
17,620				17,794			
				נכסים ⁽⁴⁾⁽⁵⁾			
				השפעת נגזרים: ⁽³⁾			
3				(30)			
**176				202			
				נגזרים מגדרים			
77				216			
**8,727				11,003			
				נגזרים משובצים ו-ALM			
330				423			
26,523				28,999			
5.07				5.96			
				סך-הכל נכסים			
(3.91)				(3.39)			
(167)				(159)			
(17,351)				(19,014)			
				התחייבויות ⁽⁵⁾			
				השפעת נגזרים: ⁽³⁾			
				</			

* תרגום הנתונים השקליים על בסיס נומינלי לשער היציג של הדולר של ארצות הברית.

** סווג מחדש.

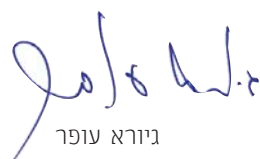
הערות:

- (1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.
- (3) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.
- (4) מהיתרה הממוצעת של הנכסים נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין איגרות חוב זמינות למכירה (לרבות בגין איגרות חוב שהועברו מהתיק הזמין למכירה לתיק המוחזק לפדיון) 2008 - בסך 19 מיליון דולר.
- (5) 2007 - בסך (33) מיליון דולר של ארה"ב.
- (6) למעט מכשירים נגזרים.
- (6) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

הצהרה (Certification)

אני, גיורא עופר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") ליום 31 במרס 2008 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות השינויים בהון העצמי של הבנק לימים ולתקופות המדווחים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח של הבנק. וכן:
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - (ג) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של הדירקטוריון ולוועדת מאזן של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

 גיורא עופר
 המנהל הכללי

30 במאי 2008

הצהרה (Certification)

אני, יוסף ברסי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") ליום 31 במרס 2008 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי של הבנק לימים ולתקופות המדווחים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח של הבנק. וכן:
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - (ג) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של הדירקטוריון ולוועדת מאזן של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

יוסף ברסי, סמנכ"ל בכיר
חשבונאי ראשי

30 במאי 2008

לכבוד הדירקטוריון של בנק דיסקונט לישראל בע"מ

א.ג.ב.,

**הנדון: סקירת תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים בלתי מבוקרים
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2008.**

לבקשתכם, סקרנו את תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים של בנק דיסקונט לישראל בע"מ והחברות המאוחדות שלו: מאזן ליום 31 במרס 2008, דוח רווח והפסד ודוח על השינויים בהון העצמי לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. סקירתנו נערכה בהתאם לנהלים שנקבעו על-ידי לשכת רואי חשבון בישראל. הנהלים כללו, בין השאר: קריאת דוחות הביניים הנ"ל, קריאת פרוטוקולים של אסיפות בעלי המניות ושל ישיבות הדירקטוריון וועדותיו, וערכת ברורים עם האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים. הומצאו לנו דוחות של רואי חשבון אחרים בדבר סקירת תמצית דוחות ביניים של חברות כלולות אשר ההשקעה בהן היא בסך של 406 מיליון ש"ח ליום 31 במרס 2008, וחלק הבנק בתוצאות שלהן הוא הפסד בסך של 12 מיליון ש"ח לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך.

מאחר שהסקירה שנערכה היא מצומצמת בהיקפה ואינה מהווה בדיקה בהתאם לתקני ביקורת מקובלים, אין אנו מחויבים דעה על תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

בביצוע סקירתנו, לרבות עיון בדוחות רואי-חשבון אחרים, כאמור לעיל, לא בא לידיעתנו דבר המצביע על כך שיש צורך בשינויים מהותיים בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים ליום 31 במרס 2008 ולתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך, כדי שאלה יחשבו כדוחות הערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

אנו מפנים את תשומת הלב לביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים כלהלן:

א. לביאור 3 בדבר חקירה שנוהלה בארצות הברית בעניינים הקשורים בדיני איסור הלבנת הון והשלכותיה על אי די בי ניו יורק (חברה מאוחדת).

ב. לביאור 5 סעיף 5.1 בדבר בקשה להכיר בתובענה מסוימת כתובענה ייצוגית וסעיף 5.6 בדבר הודעת צד ג' שהוגשה כנגד הבנק וחברות מאוחדות שלו.

זיו האפט
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

30 במאי 2008

תמצית מאזן מאוחד סכומים מדווחים

מבוקר	בלתי מבוקר	
31.12.07	31.03.07	31.03.08
במיליוני שקלים חדשים		
נכסים		
19,850	24,021	16,820
37,278	*39,627	36,711
346	149	5
101,899	*90,789	103,761
374	17	1,414
2,008	*1,464	2,000
2,780	2,645	2,855
*4,184	*3,882	5,809
168,719	162,594	169,375
התחייבויות והון		
130,518	*126,852	127,466
5,072	9,548	5,145
125	96	247
5,895	*1,953	6,994
7,437	6,432	8,245
*10,321	*9,057	11,923
159,368	153,938	160,020
147	418	161
9,204	8,238	9,194
168,719	162,594	169,375

* סווג מחדש.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

יוסף ברסי
סמנכ"ל בכיר
חשבונאי ראשי

ג'ורא עופר
המנהל הכללי

שלמה זהר
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

30 במאי 2008

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד

סכומים מדווחים

מבוקר	בלתי מבוקר	לשנה שהסתיימה	לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס
31.12.07	2007	2008	
במיליוני שקלים חדשים			
רווח מימוני			
4,225	1,022	1,065	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
447	96	93	הפרשה לחובות מסופקים
3,778	926	972	רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
הכנסות תפעוליות ואחרות			
*2,214	531	568	עמלות תפעוליות
58	50	(30)	רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו
*300	68	20	הכנסות אחרות
2,572	649	558	סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות
הוצאות תפעוליות ואחרות			
3,030	787	859	משכורות והוצאות נלוות
819	190	216	אחזקה ופחת בניינים וציוד
1,217	253	279	הוצאות אחרות
5,066	1,230	1,354	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,284	345	176	רווח מפעולות רגילות לפני מסים
566	167	133	הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות
718	178	43	רווח מפעולות רגילות לאחר מסים
45	41	10	חלקו של הבנק ברווחים מפעולות רגילות של חברות כלולות, לאחר השפעת מס
763	219	53	רווח נקי לפני חלקם של בעלי מניות חיצוניים
(56)	(17)	(15)	חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים מפעולות רגילות לאחר מסים של חברות מאוחדות
707	202	38	רווח נקי מפעולות רגילות
558	3	(3)	רווח (הפסד) נטו, מפעולות בלתי רגילות לאחר מסים
1,265	205	35	רווח נקי
רווח למניה (בשקל חדש) למניה בת 0.1 שקל חדש⁽¹⁾			
0.72	0.21	0.04	רווח נקי מפעולות רגילות
0.57	–	–	רווח נטו, מפעולות בלתי רגילות לאחר מסים
1.29	0.21	0.04	רווח נקי
980,639	980,639	980,639	סך הכל כמות המניות לצורך החישוב הנ"ל (באלפים)

* סווג מחדש.

הערה:

(1) הרווח הבסיסי והמדולל למניה רגילה זהים.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

2008

תמצית דוחות כספיים ליום 31 במרס

דוחות כספיים

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי סכומים מדווחים

סך-כל ההון וקרנות ההון	עודפים ⁽²⁾⁽¹⁾	סך-כל ההון העצמי	סך-כל ההון וקרנות ההון	עודפים ⁽²⁾⁽¹⁾	סך-כל ההון העצמי
בלתי מבוקר					
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס					
2008			2007		
במיליוני שקלים חדשים					
יתרה לתחילת התקופה (מבוקר)					
יישום לראשונה של כללי חשבונאות חדשים					
בחברה בת בחו"ל					
רווח נקי לתקופה					
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות					
התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך					
זמינים למכירה לפי שווי הוגן					
התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים					
למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד					
השפעת המס המתייחס					
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
יתרה לסוף התקופה					

* סווג מחדש.

הערות:

(1) כולל סך של 2,704 מיליון ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה.

(2) העודפים כוללים:

- התאמות מתרגום השקעות ביחידות אוטונומיות והתאמות מתרגום מקורות המימון של ההשקעות והשפעת המס בגין ליום 31 במרס 2008 - (242) מיליוני ש"ח.
- התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו: ליום 31 במרס 2008 - 159 מיליוני ש"ח.
- הפסדים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים: ליום 31 במרס 2007 - 314 מיליוני ש"ח.
- הפסדים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים: ליום 31 במרס 2008 וליום 31 במרס 2007 - (1) מיליוני ש"ח.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי (המשך)
סכומים מדווחים

סך-כל ההון העצמי	סך-כל ההון וקרנות ההון	עודפים ⁽¹⁾⁽²⁾	
מבוקר			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007			
במיליוני שקלים חדשים			
7,965	3,817	4,148	יתרה ליום 1 בינואר 2007
1,265	-	1,265	רווח נקי לשנה
27	27	-	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
10	-	10	התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
			התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש
(92)	-	(92)	לדוח רווח והפסד
30	-	30	השפעת המס המתייחס
(1)	-	(1)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
9,204	3,844	5,360	יתרה ליום 31 בדצמבר 2007

הערות:

- (1) כולל סך של 2,704 מיליון ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה.
- (2) העודפים כוללים:
 - התאמות מתרגום השקעות ביחידות אוטונומיות והתאמות מתרגום מקורות המימון של ההשקעות והשפעת המס בגין ליום 31 בדצמבר 2007 בסך של (234) מיליוני ש"ח.
 - התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו ליום 31 בדצמבר 2007 - 197 מיליוני ש"ח.
 - הפסדים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים ליום 31 בדצמבר 2007 - (1) מיליוני ש"ח.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

1. מדיניות חשבונאית:

א. כללי. תמצית הדוחות הכספיים נערכה בהתאם לכללים החשבונאיים המשמשים לצורך עריכת דוחות כספיים ביניים. הדוחות הכספיים נערכו לפי אותם כללי חשבונאות שלפיהם נערכו הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2007, פרט לאמור בסעיף ב' להלן. יש לעיין בדוחות כספיים אלה בהקשר לדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2007 ולביאורים אשר נכללו בהם.

ב. יישום לראשונה של כללי חשבונאות

א. חברת הבת אי די בי ניו יורק אימצה, בתוקף מיום 1 בינואר 2008, את התקן החשבונאות האמריקאי SFAS 159: "The Fair Value Option for Financial Assets and Financial Liabilities".

עם אימוץ התקן העבירה אי די בי ניו יורק איגרות חוב מוניציפאליות בערך נקוב של 41.4 מיליון דולר ושווי הוגן של 42.8 מיליון דולר מתיק איגרות חוב מוחזקות לפדיון לתיק ניירות ערך למסחר. ההשפעה המצטברת בגין אימוץ SFAS 159, בסך של 780 אלף דולר (כ-3 מיליון ש"ח), נטו לאחר מס, נרשמה במישור לעודפים בהון העצמי.

פרטים בדבר המדיניות החשבונאות שמיישם הבנק בנושא ניירות ערך הובאו בביאור 1 ח' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007.

ב. חברת הבת אי די בי ניו יורק אימצה, בתוקף מיום 1 בינואר 2008, את EITF 06-04 בנושא "הטיפול החשבונאי בהיבטים של פיצויים נדחים ושל הטבות שלאחר פרישה בהקשר להסדרי ביטוח חיים מסוג Endorsment Split-Dollar". ה-EITF הגיע להסכמה שלצורך הסדר ביטוח חיים מסוג Endorsment Split-Dollar, על המעביד להכיר בהתחייבות להטבות עתידיות, בהתאם ל-SFAS 106 (אם במהות קיימת תוכנית הטבות שלאחר פרישה) או בהתאם ל-Opinion 12 (אם ההסדר מהווה במהות הסכם אישי לפיצויים נדחים), הנשען על חוזה מבסס עם העובד. עם אימוץ התקן לראשונה נרשמה תנועה בהון בסך של 1.7 מיליון דולר ארה"ב (כ-6 מיליון ש"ח), אשר הקטינה את העודפים.

ג. גילוי ההשפעה של כללים חדשים בתקופה שלפני יישומם. להלן יובאו פרטים אודות ההשפעה של תקני חשבונאות חדשים.

תקן חשבונאות מס' 29. בחודש יולי 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מס' 29, "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)" (להלן: "התקן") וזאת בהמשך להחלטת הוועדה המקצועית של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות מחודש נובמבר 2005. בהתאם להוראות התקן, תאגידים שחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, חל עליהם ומחוייבים לדווח על פי תקנות שהותקנו מכח חוק זה, יחוייבו לערוך את דוחותיהם הכספיים לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים החל בדוחות הכספיים לתקופה המתחילה ביום 1 בינואר 2008 ואילך.

האמור אינו חל על תאגידים שלפי תקנות ניירות ערך דוחותיהם הכספיים ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

האימוץ לראשונה של תקני IFRS ייעשה תוך יישום הוראות תקן 1 IFRS, שעניינו אימוץ לראשונה של תקני IFRS.

בהתייחס לאופן יישום התקן על ידי תאגידים בנקאיים, המפקח על הבנקים הודיע לתאגידים הבנקאיים כי:

- בכוונתו לקבוע באופן שוטף הוראות ליישום תקנים ישראליים שמפרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, המבוססים על תקני ה-IFRS, שאינם נוגעים לליבת העסק הבנקאי.

- במחצית השניה של שנת 2009 הוא יפרסם את החלטתו לגבי מועד היישום של תקני IFRS הנוגעים לליבת העסק הבנקאי. זאת כאשר הוא מביא בחשבון את תוצאות תהליך האימוץ של תקנים אלו בישראל מחד ואת התקדמות תהליך ה-convergence בין תקני הדיווח הבינלאומיים ובין התקנים האמריקאיים מאידך.

- לפיכך, בהתייחס לליבת העסק הבנקאי, דוחות כספיים של תאגיד בנקאי הערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ימשיכו להיות ערוכים לפי התקנים האמריקאיים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור.

תקן חשבונאות מס' 23. בחודש דצמבר 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מס' 23 "הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה". התקן מחליף את תקנות ניירות ערך (הצגת פעולות בין תאגיד לבין בעל שליטה בו בדוחות כספיים), התשנ"ו-1996, אשר אומצו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. התקן מושתת על העקרון לפיו בסיס ההערכה בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה הוא השווי ההוגן. הפרשים בין התמורה שנקבעה בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה לבין השווי ההוגן של אותן עסקאות ייזקפו להון העצמי. התקן מפרט את הטיפול החשבונאי לגבי סוגים נפוצים של עסקאות. התקן חל על עסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה שיבוצעו לאחר 1 בינואר 2007 וכן על הלוואה שניתנה לבעל השליטה או שהתקבלה מבעל השליטה לפני מועד תחילת התקן, ממועד תחולתו.

1. מדיניות חשבונאית (המשך)

ביום 4 במאי 2008 פרסם המפקח על הבנקים טיוטת הנחיות בדבר אופן אימוץ התקן על ידי התאגידים הבנקאים. על פי הטיוטה יחולו על עסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים. על סוגי עסקאות מסוימות, שעבורן לא נקבעה התייחסות בתקנים הבינלאומיים, יחולו כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. ההוראות שבתקן חשבונאות מס' 23 תיושמה על ידי התאגידים הבנקאים רק אם אינן סותרות את תקני החשבונאות הבינלאומיים או את תקני החשבונאות המקובלים בארה"ב, או בעסקאות שלגביהן לא נקבעו כללים מחייבים בתקנים ובכללי החשבונאות האמורים.

תקן חשבונאות מס' 13 (המתקן). בחודש מאי 2007 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מס' 13 (המתקן), "השפעת השינויים בשערי החליפין של מטבע חוץ" (להלן – "התקן"), העוסק בקביעת מטבע הפעילות של ישות או של פעילויות חוץ של ישות, בתרגום עסקאות במטבע חוץ, בתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ וכן בתרגום דוחות כספיים ממטבע הפעילות למטבע ההצגה. התקן חל על דוחות כספיים לתקופה המתחילה ביום 1 בינואר 2008 או לאחר מכן.

בהתאם לתקן, המונח "מטבע הדיווח" הוחלף בשני מונחים: "מטבע הפעילות" ו"מטבע ההצגה". "מטבע הפעילות" הוגדר כמטבע המשקף באופן הטוב ביותר את הסביבה הכלכלית בה פועלת הישות ואת עסקאותיה. בעת הכנת דוחות כספיים כל ישות – בין אם ישות העומדת בפני עצמה, ישות עם פעילויות חוץ (כמו חברה אם) או פעילות חוץ (כמו חברת בת או סניף) יקבעו את מטבע הפעילות שלה לפי קריטריונים שנקבעו לזיהוי מטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועלת הישות. "מטבע ההצגה" הוגדר כמטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים. תקן זה אינו חל על תזרימי מזומנים הנובעים מעסקאות במטבע חוץ או בתרגום תזרימי מזומנים של פעילות חוץ. דוח זה ייערך לפי הוראות גילוי דעת מס' 51 של לשכת רואי חשבון בישראל בדבר דין וחשבון על תזרימי המזומנים.

הוראות התקן ייושמו למפרע בדרך של הצגה מחדש של נתוני ההשוואה המתייחסים לתקופות קודמות.

לתאריך פרסום הדוחות טרם פורסמו הוראות המפקח על הבנקים בנוגע לאופן אימוץ התקן על ידי תאגידים בנקאיים, אם בכלל.

הוראה בנושא: "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". ביום 31 בדצמבר 2007 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (להלן: "ההוראה"). ההוראה מתאימה את כללי הדיווח החלים על התאגידים הבנקאים בישראל בנושא זה לאלו החלים על בנקים בארצות הברית והיא מבוססת, בין היתר, על תקני חשבונאות בארה"ב ועל הוראות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב וה-SEC. העקרונות שבבסיס ההוראה, מהווים שינוי מרחיק לכת ביחס להוראות הנוכחיות בנושא סיווג חובות בעייתיים ומדידת הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות אלו.

השינויים העיקריים שנכללו בהוראה, ביחס להוראות הקיימות, הינם:

- על התאגידים הבנקאיים לערוך הפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי, שתוערך באחד משני המסלולים הבאים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית", כמפורט להלן:
- "הפרשה פרטנית להפסדי אשראי" – תיושם בגין חוב שיתרתו החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות שלא כרוכות בויתור חשבונאי, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות) הינה 1 מיליון ש"ח או יותר וכן בגין חובות אחרים שמזוהים על ידי התאגיד הבנקאי לצורך הערכה פרטנית ואשר ההפרשה לירידת ערך בגינם אינה נכללת ב"הפרשה קבוצתית". ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי תיערך בהתבסס על הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, המהווים בשיעור ריבית האפקטיבי של החוב, או, כאשר החוב מותנה בביטחון או שהתאגיד הבנקאי קובע שצפויה תפיסת נכס, על פי השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי.
- "הפרשה קבוצתית" – תיושם עבור הפרשות לירידת ערך של קבוצות גדולות של חובות קטנים והומוגניים (כגון: חובות בכרטיסי אשראי, הלוואות לדיור וחובות צרכניים הנפרעים בתשלומים) וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי תיערך בהתבסס על שיעורי ההפסד שתועדו בעבר בגין כל אחת מהקבוצות ההומוגניות.
- הוגדרו סוגים חדשים של חובות בעייתיים, כגון:
- "סיכון אשראי נחות" (substandard) – מוגדר כאשראי שאינו מוגן באופן מספק על ידי בטחונות ו/או יכולת התשלום של החייב, באופן שקיימת אפשרות שהבנק יספוג הפסד מסוים בגין אשראי זה אם לא יתוקנו הליקויים.
- "חוב פגום" – אשראי שהתאגיד הבנקאי צופה כי לא יגבה במועד את כל הסכומים המגיעים בגינו, וההפרשה להפסדי אשראי בגינו נמדדת במסלול "הפרשה פרטנית".

1. מדיניות חשבונאית (המשך)

- על פי ההוראה יש להחיל את הסווג הנ"ל, גם על אשראי המצוי בפיגור העולה על 90 יום, חובות ש"אורגנו מחדש", ועל יתרות בחשבונות עובר ושב הנמצאים בחריגה, שהוגדרו כ"חובות בעייתיים בפיגור" בהתאם לסעיף 4 (ג) בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 325.
- על פי ההוראה נאסר על התאגידים לרשום הכנסות ריבית (לא כולל הפרשי הצמדה ושער על קרן החוב) על בסיס צבירה בגין חובות פגומים.
- "סיכון אשראי בסווג שלילי" (classified) – המונח מתייחס לקבוצת אשראים (לרבות סיכונים אשראי) בעייתיים הכוללת את כל האשראים שסווגו כ-"סיכון אשראי נחות" או כ-"חוב פגום".
- הוחמרו ההוראות בגין מחיקה חשבונאית של חובות בעייתיים. בין היתר נקבע בטיטוט ההוראה בנושא זה כי:
- יש למחוק חשבונאית כל חוב שנחשב בלתי ניתן לגביה, או חוב בעל ערך נמוך מאוד, שהותרו כנכס, אינה מוצדקת.
 - יש למחוק חשבונאית באופן מיידי (כנגד הפרשה להפסד אשראי), כל חלק של חוב העודף על שווי הבטחונות, שזוהה כסכום שאינו בר גביה.
 - אין לדחות מחיקה חשבונאית של חוב, שנערכה בגינו הפרשה להפסד אשראי, אלא אם צפויים אירועים ספציפיים שיחזקו את שווי החוב. דחיה זו לא תמשך, בדרך כלל, למעלה משנתיים.
- לגבי חובות בעייתיים שההפרשה בגינם נמדדת על בסיס "הפרשה קבוצתית", נקבע כי:
- חובות בפיגור המובטחים בביטחון שאינו דירת מגורים, או חובות שאינם מובטחים, יימחקו חשבונאית, אם תקופת הפיגור עולה על 150 יום.
 - בחובות המובטחים בביטחון דירת מגורים יש לקבל הערכת שווי מעודכנת ולמחוק את חלק החוב העודף על שווי הבטחון, אם תקופת הפיגור עולה על 180 יום.
 - חובות של יחידים בפשיטת רגל או של תאגידים שניתן לגביהם צו פירוק, יימחקו חשבונאית תוך 60 יום ממועד מתן צו הכינוס או הפירוק, לפי העניין.
- הורחבו דרישות הגילוי בדוחות הכספיים בגין חובות בעייתיים. על פי ההוראה יידרשו הבנקים, בין היתר:
- לפרט את המדיניות החשבונאית בכל הנוגע לשיטות ולתהליכים שיישם התאגיד הבנקאי בקביעת סכום ההפרשות להפסדי אשראי, לבסיס לפיו נקבעות הקבוצות שבגין נערכת ההפרשה להפסדי אשראי על "בסיס קבוצתי", לשיטות לפיהן נקבעים שיעורי ההפסד בקבוצות אלו, להשפעת השינויים בגורמים הסביבתיים על שיעורי ההפסד, לסיווג "חובות פגומים", לכללים למחיקת חובות, ולמדיניות בכל הנוגע להכרה בהכנסות ריבית בגין חובות פגומים.
 - לפרט בדוח הדירקטוריון את השינויים שחלו בתקופת הדו"ח בכל אחד ממרכיבי ההפרשה להפסדי אשראי, להסביר (במידת הצורך) את הסיבות לשוני (אם היה) שבין ההפרשה להפסדי אשראי לבין האומדן המקורי, לפרט את השינויים שחלו באיכות תיק האשראי של התאגיד הבנקאי בתקופה המדווחת, ולהסביר כיצד שינויים אלו השפיעו על ההפרשה להפסדי אשראי.
 - לתת גילוי כמותי נרחב "לחובות פגומים" שיכלול, בין היתר, מידע לגבי יתרת ה"חובות הפגומים" בחתכים שונים, הכוללים: אבחנה בין חובות פגומים "צוברים" לכאלה "שאינם צוברים", פירוט יתרת ה"חובות הפגומים" בכל אחד מהמסלולים לעריכת ההפרשה להפסדי אשראי, פירוט לגבי היתרה הממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדו"ח. מידע כמותי יינתן הן לגבי הכנסות הריבית שנזקפו בתקופת הדו"ח בגין "חובות פגומים" והן לגבי הכנסות הריבית שהיו אמורות להזקף בגינם על פי חוזה ההלוואה המקורי.
- נקבעו כללים לעריכת נהלים, לתיעוד ולבקרה פנימית בגין השיטות והתהליכים לזיהוי, מדידה, ודיווח של חובות בעייתיים והפרשות להפסדי אשראי בגינם. כללים אלו כוללים בין היתר:
- הטלת חובה על התאגידים הבנקאיים לפתח שיטה עקבית לקביעת ההפרשה להפסדי אשראי באמצעות תהליך שיטתי שיושם בעקביות. השיטה תתועד בכתב ותכלול הסברים וניתוחים מבוססים.
 - הטלת חובה על הנהלת התאגידים הבנקאיים לסקור תקופתית את השיטה לקביעת הפסדי אשראי, לבצע בדיקות לתקפותה (Validation), ולתעד את הקשר שבין ממצאי הסקירה התקופתית של תיק האשראי לבין יתרת ההפרשה להפסדי אשראי.
 - עדכון נהלי התאגיד הבנקאי בקשר לשיטה לקביעת הפסדי אשראי שיתייחסו, בין היתר, לשיטות לפיצול תיק האשראי, השיטות לזיהוי חובות בעייתיים שההפרשה להפסדי אשראי בגינם נמדדת על "בסיס פרטני", השיטות הקיימות למדידת הפרשה לירידת ערך והדרך לבחירת השיטה המתאימה ביותר עבור כל אחד מסוגי האשראי הבעייתיים, השיטות לקביעת קבוצות הומוגניות, השיטה לבחירת שיעורי ההפרשות להפסדי אשראי על "בסיס קבוצתי", השפעת גורמים סביבתיים על שיעור ההפרשות להפסדי אשראי, וכו'.

1. מדיניות חשבונאית (המשך)

4. תיעוד הגורמים ונושאי התפקידים בבנק המעורבים בקביעת ההפרשה להפסדי אשראי.
 5. תיעוד מכלול המערכות הקיימות בבנק, לרבות: מערכות המידע, מערכות דירוג האשראי והשיטות לזיהוי חובות בעייתיים ועריכת הפרשות להפסדי אשראי בהם נוקט התאגיד הבנקאי, המבטיחות את נאותות ההפרשות להפסד אשראי.
 6. תיעוד הבקורות הפנימיות המבטיח שתהליך קביעת ההפרשה להפסדי אשראי תואם את הוראות הדווח לציבור.
- על מערך הבקרה הפנימית לכלול תהליך של בקרת אשראי, לרבות: מערכת אפקטיבית לדירוג אשראי שתיושם באופן עקבי ותזהה מאפייני סיכון שונים באיכות האשראי, בקרה פנימית שתבטיח הכללת מלוא המידע הרלבנטי שנצבר בעת סקירת ההלוואות בתהליך קביעת ההפרשה להפסדי אשראי, ותקשורת ותיאום בין כל הגורמים המעורבים בתהליך קביעת דיווח ההפרשות להפסדי אשראי.
- ההוראה אינה מתייחסת להשלכות המיסוי הנובעות מיישומה. על פי הבהרות שנמסרו בדיונים עם הבנקים על טיטוט ההוראה, טרם פרסומה, והפיקוח על הבנקים יפעל אצל רשויות המס להסדרת הנושא.
- ההוראה תיושם בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי, החל מהדוחות ליום 1 בינואר 2010 ואילך. בעת יישום ההוראה לראשונה יידרשו התאגידים הבנקאיים למחוק חשבונאית את יתרות החובות הבעייתיים, העומדים באמות המידה שנקבעו בהוראה למחיקה חשבונאית, לבטל את כל ההכנסות הריבית שייצברו עד ליום 1 בינואר 2010 ולא ייגבו בפועל עד אותו מועד, בגין חובות פגומים שהוגדרו בהוראה וליצור הפרשות בהתאם לנדרש בהוראה. זאת, למעט חובות שאורגנו מחדש לפני 1 בינואר 2007 ושבמועד היישום לראשונה עומדים בתנאי ההסדר.
- ההוראה לא תיושם למפרע בדוחות כספיים לתקופות קודמות. התאמות של יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ליום 1 בינואר 2010 בהתאם לדרישות ההוראה יכללו ישירות בסעיף העודפים בהון העצמי.
- יישום ההוראה מחייב היערכות ושינויים מהותיים במערכות המידע הקיימות, שאינן מותאמות, בשלב זה, לדיווח על פי הכללים החדשים. כמו כן הכללים החדשים דורשים מכל בנק לגבש מתודולוגיה בנושאים שונים. בכלל זה, לדוגמא, הערכת ההשפעה על יתרת האשראי במסלול הקבוצתי לא ניתנת לביצוע ללא זיהוי וקביעת המודלים והפרמטרים המובילים לבניית קבוצות הומוגניות בעלות מאפייני סיכון דומים ואיסוף נתונים מספקים לצורך חישוב אומדן שיעור הפסדי העבר בכל קבוצת חובות.
- לאור האמור לעיל לא ניתן לכמת בשלב זה את ההשפעה הצפויה של יישום ההוראה בדוחות לשנת 2010 ואילך על תוצאות הפעילות של הבנק, לרבות ההשפעה של יישום ההוראה לראשונה על ההון העצמי ליום 1 בינואר 2010. עם זאת, צפוי כי יישום ההוראה ישפיע לרעה על תוצאות הפעילות של הבנק ועל מצבו הכספי.

2. ניירות ערך

א. המאוחד

בלתי מבוקר				
31 במרס 2008				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות- עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ⁽¹⁾	שווי הוגן ⁽¹⁾
במיליוני שקלים חדשים				
2,270	2,270	24	4	2,290
(1) איגרות חוב מוחזקות לפדיון				
(2) ניירות ערך זמינים למכירה				
29,316	29,340 ⁽²⁾	308	332	29,316
1,638	1,446 ⁽⁶⁾	193	1	1,638
30,954	30,786	501 ⁽³⁾	333 ⁽³⁾	30,954 ⁽⁴⁾
(3) ניירות ערך למסחר				
3,475	3,465	41	31	3,475
12	13	1	2	12
3,487	3,478	42 ⁽⁵⁾	33 ⁽⁵⁾	3,487
36,711	36,534	567	370	36,731

הערות:

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) כולל ניירות ערך שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת בחברה מאוחדת בחו"ל בשווי שוק של 6,994 מיליון ש"ח (כ-1,969 מיליון דולר).
- (3) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (4) כולל מניות ואגרות חוב שלא מתקיים לגביהם שווי הוגן זמין המוצגים לפי העלות בסך 909 מיליון ש"ח.
- (5) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (6) כולל השקעה בקרן של קרנות גידור סכום ההשקעה המקורי בקרן היה 407 מיליון ש"ח. מאז רכישת קרן הגידור ירד השווי הוגן באופן שאינו בעל אופי זמני ב-85 מיליון ש"ח, אשר נזקפו לדוח רווח והפסד.

2. ניירות ערך (המשך) א. המאוחד (המשך)

מבוקר				
31 בדצמבר 2007				
הערך במאזן	עלויות מופחתות (במניות- עלויות)	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן ⁽¹⁾
במיליוני שקלים חדשים				
3,345	3,345	23	14	3,354
(1) איגרות חוב מוחזקות לפדיון				
(2) ניירות ערך זמינים למכירה				
29,134	29,222 ⁽²⁾	164	252	29,134
1,760	1,476 ⁽⁶⁾	285	1	1,760
30,894	30,698	449 ⁽³⁾	253 ⁽³⁾	30,894 ⁽⁴⁾
(3) ניירות ערך למסחר				
3,026	3,021	42	37	3,026
13	13	1	1	13
3,039	3,034	43 ⁽⁵⁾	38 ⁽⁵⁾	3,039
37,287	37,077	515	305	37,287

הערות:

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) כולל ניירות ערך שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת בחברה מאוחדת בחו"ל בשווי שוק של 5,895 מיליון ש"ח (כ-1,533 מיליון דולר).
- (3) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (4) כולל מניות ואגרות חוב שלא מתקיים לגביהם שווי הוגן זמין המוצגים לפי העלויות בסך 909 מיליון ש"ח.
- (5) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (6) כולל השקעה בקרן של קרנות גידור סכום ההשקעה המקורי בקרן הגידור היה 407 מיליון ש"ח, מאז רכישת קרן הגידור ירד השווי ההוגן באופן שאינו בעל אופי זמני ב-44 מיליון ש"ח, אשר נזקפו לדוח רווח והפסד.

ב. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

תיק ניירות הערך של הבנק ליום 31 במרס 2008 כולל השקעה בניירות ערך מגובי נכסים, בעיקר איגרות חוב מגובות משכנתא (MBS) אשר מוחזקות בעיקר בידי חברה מאוחדת בחו"ל.

פרטים בדבר המונחים "נייר ערך המגובה במשכנתא MBS", "ניירות ערך מסוג העבר באמצעות - Mortgage Pass-Through", "התחייבויות משכנתא מובטחות - CMO - Collateralized Mortgage Obligation ו-"תיק חובות מאוגחים - CDO", הובאו בביאור 3 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007.

2. ניירות ערך (המשך)**ב. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)**

בלתי מבוקר			
31 במרס 2008			
רווח כולל אחר מצטבר ⁽¹⁾			
שווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו
עלות מופחתת	לשווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן
במיליוני שקלים חדשים			
1. ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):			
איגרות חוב זמינות למכירה			
א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):			
266	–	3	263
ניירות ערך בערבות GNMA			
7,688	26	70	7,644
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC			
7,954	26	73	7,907
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות			
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC CMO-1 ו-STRIPPED MBS):			
1,330	5	15	1,320
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA, FHLMC או GNMA או בערבותם			
92	5	–	97
כל שאר ניירות ערך מגובי משכנתאות			
1,422	10	15	1,417
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות אחרים			
9,376	36	88	9,324
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות (MBS)			
איגרות חוב מוחזקות לפידיון			
10	–	–	10
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC			
איגרות חוב למסחר			
7	–	–	7
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC			
9,393	36	88	9,341
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
2. ניירות ערך מגובי נכסים (ABS):			
3	–	–	3
אשראי לרכישת רכב			
2	–	–	2
אשראי שאינו לאנשים פרטיים			
5	–	–	5
סך-הכל ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
9,398	36	88	9,346
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

הערה:

(1) רווח כולל אחר מצטבר – לניירות ערך זמינים למכירה.

2. ניירות ערך (המשך)
ב. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

מבוקר			
31 בדצמבר 2007			
רווח כולל אחר מצטבר ⁽¹⁾			
הפסדים שטרם מומשו	רווחים שטרם מומשו	עלות מופחתת	שווי הוגן
מהתאמות לשווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן		
במיליוני שקלים חדשים			
1. ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):			
איגרות חוב זמינות למכירה			
א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):			
305	3	2	306
ניירות ערך בערבות GNMA			
7,763	73	40	7,796
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC			
8,068	76	42	8,102
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות			
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC CMO ו-1 STRIPPED MBS):			
476	-	3	473
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA, FHLMC או GNMA או בערבותם			
101	1	2	100
כל שאר ניירות ערך מגובי משכנתאות			
577	1	5	573
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות אחרים			
8,645	77	47	8,675
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות (MBS)			
איגרות חוב מוחזקות לפידיון			
11	-	-	11
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC			
איגרות חוב למסחר			
7	-	-	7
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC			
8,663	77	47	8,693
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
2. ניירות ערך מגובי נכסים (ABS):			
3	-	-	3
אשראי לרכישת רכב			
3	-	-	3
אשראי שאינו לאנשים פרטיים			
6	-	-	6
סך-הכל ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
8,669	77	47	8,699
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

הערה:
(1) רווח כולל אחר מצטבר - לניירות ערך זמינים למכירה.

2. ניירות ערך (המשך)**ב. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)**

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש:

פחות מ-12 חודשים				12 חודשים ומעלה
שווי	הפסדים	שווי	הפסדים	הפסדים
הוגן	שטרם מומשו	הוגן	שטרם מומשו	שטרם מומשו
במיליוני שקלים חדשים				
בלתי מבוקר				
31 במרס 2008				
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS) מסוג העבר				
1,028	5	1,600	21	באמצעות (Mortgage Pass Through):
453	11	9	-	ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים
1,481	16	1,609	21	סך-הכל
מבוקר				
31 בדצמבר 2007				
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS) מסוג העבר				
203	1	4,280	75	באמצעות (Mortgage Pass Through):
49	1	153	-	ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים
252	2	4,433	75	סך-הכל

ליום 16 במאי 2008, לאור ירידת הריבית בארה"ב, כלל תיק ניירות הערך מגובי המשכנתאות (MBS) רווחים שטרם מומשו בסך של כ-9 מיליון דולר. ג. ליום 31 במרס 2008 נכללו בתיק ניירות הערך הזמין למכירה של אי די בי ניו יורק איגרות חוב קונצרניות, לרבות איגרות חוב של בנקים, בהיקף כולל של כ-662 מיליון דולר (31 בדצמבר 2007: כ-530 מיליון דולר). יתרת איגרות החוב האמורות כללה, ליום 31 במרס 2008, הפסדים שטרם מומשו בסכום של כ-59 מיליון דולר (31 בדצמבר 2007: כ-26 מיליון דולר). ליום 16 במאי 2008 כללה יתרת איגרות החוב האמורות הפסדים שטרם מומשו בסכום של כ-56.7 מיליון דולר.

ד. מרבית ההפסדים שטרם מומשו ליום 31 במרס 2008, נובעים מניירות ערך להשקעה, והם מיוחסים לשינויים בשיעורי ריבית השוק שחלו לאחר קנייתם. 217 ניירות ערך היו במצב מתמשך של הפסד שלא מומש במשך תקופה של פחות מ-12 חודשים, ואילו 127 ניירות ערך היו במצב כזה במשך תקופה של 12 חודשים או יותר. באשר לניירות ערך המייצגים חוב, אין כאלה שעבר זמן פרעונם או כאלה שלגביהם מעריכה אי די בי ניו יורק כיום שאין סבירות שתצליח לגבות את כל הסכומים המגיעים לה בהתאם לתנאים של חוזה ההשקעה, כיוון שלא די בי ניו יורק יש את היכולת והכוונה להמשיך ולהחזיק בניירות הערך בעלי הפסד שלא מומש עד להתאוששות במחיר השוק (כאשר לגבי איגרות חוב הדבר יכול לקרות רק בעת מועד פדיונם), אי די בי ניו יורק והבנק אינם רואים בירידת הערך של השקעות אלה ליום 31 במרס 2008, ירידה בעלת אופי אחר מאשר זמני.

אי די בי ניו יורק קבעה שכל ההפסדים שלא מומשו המתייחסים לניירות ערך זמינים למכירה, הינם זמניים. בקביעה האם הפסדים שלא מומשו הינם בעלי אופי שאינו זמני, השתמשה אי די בי ניו יורק במחירי השוק לאחרונה ובדירוג ניירות הערך, היכן שקיים כזה. לא חלו ירידות במחירי השוק, פרט לאלה שאפשר לייחסן לשינויים בשיעורי הריבית, וכן לא הובחנו שינויים בדירוג היכולים להצביע על ירידת ערך בעלת אופי שאינו זמני. לאור האמור, לדעת הבנק, בהתבסס על ניתוחי אי די בי ניו יורק, לא היה צורך ברבעון הראשון של שנת 2008 בהפרשות לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני (31 בדצמבר 2007: פרט לנייר אחד, בשווי של כ-2 מיליון דולר, אשר בגינו נערכה הפרשה לירידת ערך בסך של כ-700 אלף דולר).

ה. בתיק הזמין למכירה של הבנק נכללו איגרות חוב קונצרניות במטבע חוץ בהיקף כולל של כ-1,168 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2007: 905 מיליון ש"ח). יתרת איגרות החוב האמורות כללה, ליום 31 במרס 2008, הפסדים שטרם מומשו בסכום של כ-49 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2007: כ-7 מיליון ש"ח).

ליום 30 באפריל 2008 כללה יתרת איגרות החוב האמורות הפסדים שטרם מומשו בסכום של כ-28 מיליון ש"ח.

3. אי די בי ניו יורק - חקירה בעניינים הקשורים לדיני איסור הלבנת הון ועניינים נוספים

חקירה בעניינים הקשורים לדיני איסור הלבנת הון. כמפורט בביאור 6 ד' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007, בשנת 2005 ניהל משרד התובע המחוזי של ניו יורק חקירות במספר בנקים ומוסדות כספיים, בנושא עמידתם בחובות הנובעות מדיני איסור הלבנת הון וזאת בעניין העברת הכספים מברזיל לארה"ב.

במסגרת חקירות אלה ובעקבותיהן, נחקר גם אי די בי ניו יורק. למיטב ידיעת הבנק, ממצאי החקירה הצביעו על כך שאי די בי ניו יורק לא פעל על פי כללים הנוגעים לאיסור הלבנת הון, לא תיעד כראוי פרטי לקוחות והחלטות בנוגע לפעילויות חשודות, לא דיווח עליהן כראוי ולא קיים תוכנית ציוד ראוייה בנושאים הקשורים להלבנת הון. כמו כן הצביעו ממצאי החקירה על כך שרוב הליקויים שנתגלו הועלו בביקורות קודמות שערכו רשויות הפיקוח. במקביל, נערכה באי די בי ניו יורק בדיקה (שגרתית) משותפת של מחלקת הבנקים של מדינת ניו יורק ה-FDIC (Federal Deposit Insurance Corporation) והתגלו ליקויים רבים בנושא יעילות הבקורות והדיווח בנושאי איסור הלבנת הון (AML) ומניעת מימון טרור.

כתב הוראות. בעקבות הממצאים האמורים, הוצאו על ידי מחלקת הבנקים של מדינת ניו יורק ועל ידי ה-FDIC (להלן: "רשויות הפיקוח") כתבי הוראות בהם נדרש אי די בי ניו יורק, להפסיק לפעול על פי הנהלים הקיימים עקב היותם לקויים, לתקן את הליקויים, לעבות את הליכי הבקרה והפיקוח, לקבוע תוכנית אכיפה ולתקן את הנהלים הקשורים בנושאים אלה, והכל בדרך ובמועדים שנקבעו על ידי הרשויות האמורות (להלן: "כתבי ההוראות").

ביום 15 בדצמבר 2005, אישר אי די בי ניו יורק כי הוא מסכים לפעול בהתאם לנדרש בכתבי ההוראות. הבנק, כחברה האם של אי די בי ניו יורק, הצהיר כי הוא מודע להסדרים דלעיל וקיבל על עצמו לפעול כמיטב יכולתו כדי להבטיח קיומן של ההתחייבויות האמורות. במקביל ובנוסף, הגיע אי די בי ניו יורק, ביום 15 בדצמבר 2005, להסדר עם התובע המחוזי של ניו יורק לסיום החקירה בדרך של הסכם פשרה. בהסכם התחייב אי די בי ניו יורק לשתף פעולה עם התובע המחוזי. כן הכיר אי די בי ניו יורק בעובדות הנוגעות לחשבוניות מסויימים, ובעובדה שהבקורות הפנימיים ונהלי הבנק וטיפולו בנושא איסור הלבנת הון תרמו לממצאים של רשויות הפיקוח. על פי תנאי ההסכם התחייב אי די בי ניו יורק לשלם סך של 8.5 מיליון דולר וכן לדווח תוך שנה לתובע המחוזי על כל הפעולות שנקטו לטיפול ניהולי הבנק ולתיקון הליקויים שנמצאו על ידי התובע המחוזי והן על ידי גורמי הפיקוח על הבנקים כמפורט בכתבי ההוראות, דיווח שבוצע בהתאם לנדרש. התובע המחוזי של מדינת ניו יורק הסכים שלא לתבוע את אי די בי ניו יורק וחברות הקשורות אליו בנוגע לחקירה.

יישום ההתחייבויות שבכתבי ההוראות. הנהלת אי די בי ניו יורק החלה מיד לאחר הוצאת כתבי ההוראות ביישום ההתחייבויות שבכתבי ההוראות ובהסכם שיתוף הפעולה עם התובע המחוזי ויישומן מתבצע על פי לוח הזמנים. אי די בי ניו יורק נדרשה לפעול בשלושה רבדים: האחד, הכנת תוכנית אכיפה מקיפה ליישום האמור בכתבי ההוראות. לצורך כך נשכרו שירותי חברת KPMG אשר הכינה עבור אי די בי ניו יורק דוח בדיקת פערים (Gap Report). השני, בחינת פעולות הנהלה הבכירה ביחס ליישום ממצאי ביקורת קודמים. לשם כך נשכרו שירותיה של חברת Promontory (חברה למתן שירותי ייעוץ פיננסיים, שאחד מתחומי ההתמחות שלה הוא מתן מענה ללקוחות המתמודדים עם דרישות רגולטוריות). הרובד השלישי, בדיקת כל העסקאות שעשה אי די בי ניו יורק בין השנים 2002-2005 (Look back) בכדי לאתר פעילות שנחזית להיות חשודה, וככזו טעונה דיווח.

מרבית הפעילות הנדרשות הושלמו, ואי די בי ניו יורק ממשיכה בתהליך של חיזוק הבקורות והנהלים.

עלויות. בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 הסתכמה עלות ביצוע השיפורים והבדיקות לסך של 1.5 מיליון דולר. להערכת אי די בי ניו יורק, בהמשך שנת 2008 תידרשנה עלויות נוספות לביצוע שיפורים ובדיקות בסכום של בין 5 ל-7 מיליון דולר. להערכת הבנק, לא הייתה לחקירה ולכתבי ההוראות המתוארים לעיל השפעה ניכרת על עסקי אי די בי ניו יורק, מעבר להגדלת ההוצאות והקטנת הרווח בשנים 2006-2007 שנבעו מנשיאת אי די בי ניו יורק בקנסות ובהוצאות הכרוכות בתיקון הליקויים. להערכת הבנק, לאור הפעולות שנקטו לתיקון הליקויים, חשיפתו האפשרית בגין החקירה וכתבי ההוראות המתוארים לעיל היא נמוכה.

התפתחויות בשנת 2008:

(1) כמפורט בביאור 6 ד' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007, דירקטוריון הבנק החליט בישיבתו מיום 1 באפריל 2007, בין היתר, על הקמת ועדת אד הוק אשר הוסמכה לדרוש ולקבל דיווחים, ככל שתמצא לנכון, בקשר לאי די בי ניו יורק ובנקורפ ובכלל זה בקשר לכל העסקאות וההסכמים שנעשו בחברות אלה שלא במהלך העסקים הרגיל, ולתת לדירקטוריון המלצות בקשר לכך.

3. אי די בי ניו יורק - חקירה בעניינים הקשורים לדיני איסור הלבנת הון ועניינים נוספים (המשך)

בחודש פברואר 2008 הוגשו לדירקטוריון המלצות וועדת אד הוק לענייני ניו יורק. הוועדה המליצה כי חלק מהעסקאות שנבדקו על ידי ייבחנו על פי הכללים שאושרו במסגרת תוכנית "ממשל תאגידי" לקבוצת דיסקונט. כמו כן המליצה הוועדה, בין היתר, לקבוע כללים ונהלים בקשר להרכב דירקטוריון אי די בי ניו יורק ובקשר לאיתור ואישור מועמדים לדירקטוריון זה, והכל במטרה לחזק את אי התלות של דירקטוריון אי די בי ניו יורק בבעלי השליטה ולחזק את שליטת הבנק באי די בי ניו יורק; לקבוע כללי דיווח לדירקטוריון בקשר לאי די בי ניו יורק. דירקטוריון הבנק אימץ את המלצות הוועדה.

(2) לפרטים בדבר תיקונים להסכם השכירות מחודש ספטמבר 2005, לפיו השכיר אי די בי ניו יורק בשכירות משנה את הקומה ה-12 בבנין אותו שכר אי די בי ניו יורק ובו שוכנים משרדיו, לחברה בשליטת מר מתיו ברונפמן, מבעלי השליטה בבנק, ר' ביאור 9 א' להלן.

4. תובענות שונות נגד הבנק וחברות מאוחדות שלו

כמפורט בביאור 19 ג' 14 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007, נגד הבנק ונגד חברות מאוחדות שלו תלויות ועומדות תובענות שונות, ובכלל זה תובענות ייצוגיות ובקשות להכיר בתובענות כתובענות ייצוגיות. לדעת הנהלת הבנק, המתבססת, בין היתר, על חוות דעת משפטיות, ו/או על עמדתן של הנהלות החברות המאוחדות שלו, אשר נסמכות על חוות דעת יועציהן המשפטיים, לפי העניין בהתאמה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, אם נדרשו.

סכום החשיפה בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק ונגד החברות המאוחדות שלו, שאפשרות התממשותן, כולן או חלקן, הינה אפשרית (Reasonably possible) הסתכם ביום 31 במרס 2008 בכ-212 מיליון ש"ח.

בביאור 19 ג', סעיפים 14 עד 16, לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007, הובא תיאור של הליכים משפטיים מהותיים המתנהלים כנגד הבנק וחברות הקבוצה. בביאור 1 ז' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 פורטו אמות המידה שעל פיהן מגדיר הבנק, דרך כלל, הליך משפטי כמהותי. להלן יובאו בתמצית עדכונים מהותיים בנוגע לתובענות מהותיות נגד הבנק וחברות מאוחדות שלו:

4.1 בביאור 19 ג' 14.6 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007, תוארה תביעה שהוגשה ביום 12 בספטמבר 2006 נגד הבנק, בנק לאומי לישראל בע"מ ("בנק לאומי") ובנק הפועלים בע"מ ("בנק הפועלים") (יחדיו "הבנקים הנתבעים"), ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית. התובעת אמדה את סכום התביעה בסך של 7 מיליארד ש"ח לכלל הבנקים הנתבעים, תוך שהיא שומרת על זכותה לתקן את הסכום בהתאם להתפתחויות בניהול התביעה.

התובעת טענה, כי הבנקים הנתבעים מרכזים בידיהם את רוב האשראי לציבור, וכי הם תיאמו ביניהם את המחירים של חמישה פרמטרים: שיעורי ריבית החובה הבסיסית (פריים); תוספת סיכון; תוספת ריבית חריגה; עמלת הקצאת אשראי; ודמי ניהול חשבון (יחדיו: "חמשת הפרמטרים") בכל הנוגע לאשראי שקלי לא צמוד בחשבונות בכלל, ובחשבונות חח"ד עסקי בפרט.

לטענת התובעת, הזהות במחירים של חמשת הפרמטרים בין הבנקים הנתבעים, מלמדת על קיומו של תיאום ביניהם. לשיטתה, התיאום הביא לבנקים רווחים עצומים, וגרם נזק עצום לציבור ולמשק. חלק מן הטענות בתביעה מתבסס על ממצאי דוח בכר ונתונים של בנק ישראל ודוחות כספיים של הבנקים הנתבעים, לשנים 1998-2005.

התובעת טענה, כי קמה לה עילת תביעה הן לפי חוק ההגבלים העסקיים, שכן מדובר בהסדר כובל אסור, והן לפי חוק הבנקאות (שירות ללקוח), שכן לטענתה הבנקים הנתבעים ניצלו את מצוקת הלקוחות, בורותם וחוסר ניסיונם על מנת לתת שירות בנקאי בתנאים בלתי סבירים. התובעת תבעה בגין הנזק האישי שנגרם לה בניהול חשבונה בבנק, וביקשה לתבוע בשם כל לקוחות הבנקים הנתבעים שקיבלו אשראי שקלי לא צמוד המבוסס על ריבית הפריים, ו/או ששילמו עמלת הקצאת אשראי בשיעור האחיד ו/או תוספת ריבית חריגה בשיעור האחיד, וכן בשם כל הלקוחות העסקיים שקיבלו אשראי שקלי לא צמוד בחח"ד, וחויבו בריבית המבוססת על ריבית הפריים ו/או בתוספת סיכון מקסימלית בשיעור האחיד ו/או בעמלת הקצאת אשראי בשיעור האחיד ו/או בתוספת ריבית חריגה בשיעור האחיד ו/או בדמי ניהול קבועים בסך הסכום האחיד. הסעדים אותם תבעה התובעת הם הפחתה רטרואקטיבית של מחירי חמשת הפרמטרים בעשר השנים האחרונות לכל לקוחות הבנקים הנתבעים. לחילופין נתבקש בית המשפט להורות על סעד אחר לטובת כלל חברי הקבוצה או לטובת הציבור.

הבנק הגיש תגובה לבקשה להכיר בתביעה כתובענה ייצוגית.

4. תובענות שונות נגד הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

ביום 21 בינואר 2007 אישר בית המשפט המחוזי את בקשת התובעת להכיר בתביעה כתובענה ייצוגית בעילות הנובעות מחוק ההגבלים העסקיים ("החלטת בית המשפט המחוזי").

בהחלטתו ציין בית המשפט, בין היתר, כי רשות ההגבלים העסקיים ("הרשות") מנהלת חקירה פלילית רחבת היקף "הגדולה ביותר שניהלה הרשות מאז ומעולם בחשד לביצוע עבירות על פי חוק ההגבלים העסקיים התשמ"ח 1988 בתעשיית הבנקאות", כפי שצוין במכתבו מיום 20 במאי 2007 של היועץ המשפטי של הרשות, שצורף על ידי התובעת לתיק בית המשפט. ביום 19 במרס 2008 קיבל הבנק הזמנה לשימוע מהרשות. בהזמנה נאמר, כי נוכח ממצאי חקירת הרשות בוחנת הממונה על הגבלים עסקיים ("הממונה") אפשרות להפעיל סמכותה על פי דין ולקבוע כי התקיימו הסדרים כובלים בין בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק המזרחי, הבנק הבינלאומי הראשון והבנק, שעניינם העברת מידע הנוגע לעמלות. בהזמנה פורטו עניינים אשר ביחס אליהם שוקלת הממונה, בין היתר, להתייחס בקביעתה וניתנה לבנק האפשרות להביא עמדתו בכתב בפניה בטרם תקבל הממונה החלטה אם לעשות שימוש בסמכותה כאמור. עמדת הבנק טרם נמסרה. ביום 9 באפריל 2008 הגישה התובעת ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי שדחה את בקשת התובעת לאשר את התובענה כתובענה ייצוגית גם בעילה של איסור פגיעה בנסיבות מיוחדות לפי חוק הבנקאות וכן על החלטת בית המשפט המחוזי שקבעה כי אין לתובעת עילה אישית נגד בנק הפועלים. ביום 15 באפריל 2008, הוגשה בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי.

על פי הסדר דיוני שקיבל תוקף של החלטה ביום 27 בנובמבר 2006, המשך ניהול התביעה הייצוגית בבית המשפט המחוזי יעוכב עד לאחר הכרעת בית המשפט העליון בבקשת רשות הערעור או בערעור על החלטת בית המשפט המחוזי, לפי העניין.

4.2 ביום 1 באפריל 2007 הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בנק הפועלים, בנק לאומי, הבנק הבינלאומי, הראל בית השקעות בע"מ, כלל פיננסים בטוחה ניהול השקעות בע"מ, והחברה המרכזית לשירותי בורסה (נ.ע.) בע"מ. התובעים טוענים כלפי הבנק שהחל משנת 2004 הבנק גבה מאילנות קרנות נאמנות בע"מ, שהייתה בשליטתו, עמלות בגין פעולות בניירות ערך ובמטבע חוץ בשיעור העולה על השיעור הנגבה מלקוחות אחרים. התובעים טוענים כי גם לאחר מכירת אילנות המשיך הבנק לגבות עמלות בשיעור גבוה מהמותר וזאת כחלק מהסכם המכירה של אילנות. התובעים תובעים מכל הנתבעים סך של 386 מיליון ש"ח ומייחסים לבנק נזק בסך כולל של כ-62 מיליון ש"ח. הוגשה תגובת הבנק לבקשה להכיר בתביעה כתובענה ייצוגית. טרם נקבע מועד לדיון.

4.3 בביאור 19 ג' 14.5.2 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 תוארה תביעה כספית בסכום של 50 מיליון ש"ח, שהגישו ביום 18 באפריל 2007 חייבים של בנק דיסקונט למשכנתאות והערבים לחובותיהם. לטענת התובעים נגרמו להם נזקים שונים, בעיקר כתוצאה מהליכים משפטיים למימוש בטוחות שנקט נגדם בנק דיסקונט למשכנתאות לפרעון חובותיהם, בסכומים של מיליוני ש"ח. לטענת התובעים הבנק אחראי לנזק הנטען מכח היותו חברת האם של בנק דיסקונט למשכנתאות. התובעים ביקשו פטור מתשלום אגרה בגין התביעה. ביום 24 בדצמבר 2007 דחה בית המשפט את הבקשה לפטור מאגרה. התובעים לא שילמו את האגרה, וביום 6 בפברואר 2008 פנו לבית המשפט בבקשה להורות על מחיקת התביעה בלא צו להוצאות. ביום 13 בפברואר 2008 הוגשה תגובת בנק דיסקונט למשכנתאות, לפיה בנק דיסקונט למשכנתאות יהיה מוכן לוותר על פסיקת הוצאות, ובלבד שייקבע כי הגשת תביעה חדשה בגין אותו נושא ואותן עילות, תותנה בתשלום הוצאות בפועל. ביום 6 באפריל 2008 נמחקה התביעה, תוך שבית המשפט קובע כי היה ותוגש התביעה פעם נוספת, תוך תשלום אגרה, יחוייבו התובעים בתשלום הוצאות הליך זה.

4.4 ביום 25 בספטמבר 2007 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית נגד הבנק. התביעה מוערכת על ידי התובע בסך של כ-61 מיליון ש"ח.

ביסוד התביעה עומדת הטענה כי הבנק גבה מלקוחותיו שלא כדין עמלות קניה/מכירה של ניירות ערך. לטענת התובע הבנק גבה עמלות מינימום בגין ביצועים חלקיים של פעולות רכישה אחת שחולקה למספר פעולות משנה. כתוצאה מכך סכום העמלות הכולל ששולם על ידי הלקוח, גבוה יותר מסכום העמלה שהיה הלקוח משלם לו הרכישה בוצעה בפעולה אחת.

הוגשה תגובת הבנק לבקשה להכיר בתביעה כתובענה ייצוגית. דיון מקדמי נקבע ליום 5 ביוני 2008.

לדעת הנהלת הבנק סכום התביעה מופרז ביותר.

5. בקשות לאשר תובענות מסוימות נגד הבנק וחברות מאוחדות שלו כתובענות ייצוגיות ותובענות אחרות שלא ניתן להעריך בשלב זה את סיכוייהן

נגד הבנק ונגד חברות מאוחדות שלו תלויות ועומדות בקשות לאשר תובענות מסוימות כתובענות ייצוגיות ותובענות אחרות, אשר לדעת הבנק, בהתבסס על חוות דעת יועציו המשפטיים, ו/או על עמדת ההנהלות של החברות המאוחדות, אשר נסמכת על חוות דעת יועציהן המשפטיים, לפי העניין בהתאמה, לא ניתן להעריך בשלב זה את סיכוייהן ולפיכך לא נערכה בגינן הפרשה.

5.1 בקשה להכיר בתובענה מסוימת נגד הבנק כתובענה ייצוגית:

בביאור 19 ג' 15.1 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 תוארה תובענה שהוגשה בחודש דצמבר 2002 כנגד הבנק וכנגד בנק מרכנתיל דיסקונט, ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית. התובע מעלה טענות נגד הבנק לפיהן הבנק איפשר פתיחת חשבונות פיקטיביים בעת ההנפקה של תאגיד מלקוחות הבנק ונתן אשראי למאות "לקוחות קש" ללא בטחונות, ואיפשר בשלב מאוחר יותר "להריץ" את המניות. סכום הנזק האישי מוערך על ידי התובע בכ-5.7 מיליון ש"ח. סכום הנזק הכולל, הנקוב בבקשה לתובענה ייצוגית כנגד הבנק ונגד בנק מרכנתיל דיסקונט ביחד, מוערך על ידי התובע בכ-500 מיליון ש"ח.

בית המשפט האריך את המועד להגשת התגובה לבקשת האישור עד להכרעה בבקשות מקדמיות שהגישו הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט, כך שבשלב זה ההליך מעוכב למעשה עד להכרעה בבקשות המקדמיות.

פרטים אודות התובענה שהוגשה נגד בנק מרכנתיל דיסקונט, בעילות שונות, הובאו בביאור 19 ג' סעיף 14.2 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007. פרטים בדבר תובענה נוספת שהוגשה נגד הבנק וצד ג' בקשר לאותה פרשה, הובאו בביאור 19 ג' סעיף 14.3 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007.

5.2 בביאור 19 ג' 15.2 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 תוארה בקשה לפטור מאגרה שהוגשה ביום 1 בספטמבר 2004 לבית המשפט המחוזי בתל אביב בגין תביעה בסך של 500 מיליון ש"ח שהוגשה על ידי מפרקי חברה נגד כארבעים נתבעים וכללם הבנק. בית המשפט קיבל חלקית את בקשת הפטור והעמיד את האגרה על סך של 320 אלף ש"ח.

התביעה נגד הבנק מתמצית בשלוש עילות בלבד, שעניינן נזק בסך של 4 מיליון דולר בגין עסקה שבוצעה בין החברה בפירוק לצד ג' למכירת נכס המשועבד לבנק ואשר לטענת המפרקים נמכר בשווי מופחת משווי האמיתי; שחרור בעלי מניות של אחת החברות בקבוצה מערבותם לחובות החברה לבנק בסכום של 3 מיליון ש"ח; החזרת ממסרים דחויים לידי החברה שבפירוק מבלי שהוצגו בחשבון החברה ובכך נגרם נזק של 9 מיליון ש"ח.

יצוין כי המפרקים טוענים שהתנהגות הבנק כמפורט לעיל הביאה לחיסולה הסופי של החברה ואולם אין הם נוקבים בנזק שיש לייחס לבנק בעילה זו.

ביום 3 באוקטובר 2006 הגיש הבנק כתב הגנה. נקבע דיון מקדמי ליום 6 בדצמבר 2007. הבנק הגיש ביום 16 בינואר 2008 בקשה לתיקון כתב התביעה שהוגש נגדו כך שיוגדר במדויק סכום התביעה כנגד הבנק. ביום 28 בפברואר 2008 הגיש הבנק בקשה לדחות את התביעה על הסף מחמת התיישנות. התובעות הגישו ביום 10 בפברואר 2008 בקשה להשיית כל ההליכים בתיק עד שיגבשו עמדתן לאור החלטת בית המשפט לדחות את התביעה נגד מספר נתבעים מחמת התיישנות. בית המשפט דחה את הבקשה לעיכוב ההליכים. בית המשפט טרם דן בבקשות הבנק שצוינו לעיל.

5.3 בקשה לאשר תובענה מסוימת נגד בנק דיסקונט למשכנתאות כייצוגית:

בביאור 19 ג' 15.3 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 תוארה בקשה שהגישו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב שניים מלווי בנק דיסקונט למשכנתאות ביום 19 ביוני 2000, לאשר תובענה כתובענה ייצוגית נגד בנק דיסקונט למשכנתאות ונגד הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ, בה מבוטחים נכסי הלווים. סכום התובענה 105 מיליון ש"ח. בין היתר טוענים הלווים כי בנק דיסקונט למשכנתאות ביטח את נכסיהם בסכום העולה על סכום הכינון של הנכסים, וכי סכום הביטוח הועלה מעבר לעליית המדד.

ביום 25 בדצמבר 2000 החליט בית המשפט כי הטענות בתובענה זו דומות לטענות שהוגשו בתובענות הייצוגיות המפורטות בביאור 19 ג' 14.5.1 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007, ועל כן החליט בית המשפט לדחות את הדיון בתובענה האמורה עד למועד קבלת החלטות בתובענות הנ"ל. התיק הועבר לדיון בבית המשפט המחוזי במחוז מרכז. בית המשפט המחוזי במחוז מרכז החליט כי התיק מעוכב עד החלטה בעליון בעניין דומה, בהתאם להחלטה שניתנה בתיק זה על ידי בית המשפט המחוזי כבר בשנת 2000.

5. בקשות לאשר תובענות מסוימות נגד הבנק וחברות מאוחדות שלו כתובענות ייצוגיות ותובענות אחרות שלא ניתן להעריך בשלב זה את סיכוייהן (המשך)

5.4 ביום 12 בדצמבר 2007 הוגשה תביעה על ידי חברה (וחברת האם שלה) שקיבלה מימון מבנק דיסקונט למשכנתאות לבניית מרכז מסחרי. על פי ספרי בנק דיסקונט למשכנתאות עומד חוב החברה על סך של כ-63 מיליון ש"ח. בתביעה נתבע סעד הצהרתי כי החברה אינה חייבת דבר לבנק דיסקונט למשכנתאות, וכי בנוסף בנק דיסקונט למשכנתאות חייב לחברה סך של 25 מיליון ש"ח. בד בבד עם הגשת התביעה הוגשה בקשה לפטור מאגרה. לטענת התובעת בנק דיסקונט למשכנתאות התרשל במימוש משכנתא על נכס המקרקעין ששועבד לטובתו, בעיקר בכך שהשתתה במכירת הנכס. בין היתר נטען כי בנק דיסקונט למשכנתאות הפר את חובת הזהירות, חובת הנאמנות, התנהג בחוסר תום לב ובניגוד לדרך המקובלת ופגע בנושה.

בגין התובענה לא שולמה אגרה ולכן התרת התביעה על כנה, או התרת סכומה, מותנים באישור בית המשפט שטרם ניתן. היועץ המשפטי לממשלה הגיש תגובה לבקשה לפטור מאגרה והתנגד לה. התובעת הגישה תגובה לתגובת היועץ המשפטי לממשלה.

5.5 דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ (להלן: דש"ה) הליך משפטי.

ביום 21 בדצמבר 1999 הוגש לבית משפט השלום בתל-אביב כתב אישום כנגד מספר גופים בהם דש"ה ושני עובדים לשעבר שלה, כאשר העבירות המיוחסות לחברה כמו גם לעובדיה הינן עבירות על חוק ניירות ערך, אשר נעברו לכאורה במהלך השנים 1994–1995. דש"ה כפרה באישום. ביום 18 במאי 2006 החליט בית המשפט, בין היתר, לזכות את דש"ה ואת שני העובדים לשעבר שלה מהעבירות שיוחסו להם. ביום 26 ביוני 2006 הגישה פרקליטות המדינה ערעור על פסק הדין. הדיון בערעור נקבע ליום 5 ביוני 2008.

5.6 ביום 6 באפריל 2007 הגיש Arab bank הודעות צד ג' בחמש תובענות שהגישו נגדו בשנת 2005 אלפי נפגעי טרור ישראלים, יורשיהם או מנהלי עזבונו, בבית המשפט בניו יורק, לתשלום פיצוי עקב מעורבותו הנטענת של Arab bank בפעולות הקשורות למימון טרור, סיוע למעשי השמדת עם וסיוע לביצוע פשעים נגד האנושות. התביעות מתבססות על הדין האמריקאי, אינן מכומתות והן מפנות בין היתר לחוקים הקובעים פיצוי קבוע לכל נפגע ללא הוכחת נזק.

Arab bank הגיש את הודעות צד ג' נגד הבנק ונגד בנק הפועלים, אי.די.בי. ניו יורק ומרכנתיל דיסקונט בע"מ. ההודעות אינן נוקבות בסכום, אינן מחלקות את האחריות בין צדדי ג', מנוסחות באופן כללי וטוענות כי ככל שיחויב Arab bank הרי שעל הבנק ועל צדדי ג' האחרים לשפות אותו במלוא הסכום בו יחויב.

Arab bank מתמקד בכך שצדדי ג' הם בנקים ישראלים ואינו מציג כל תימוכין הקושרים את הבנק לפעולות נשוא התובענות שהוגשו נגדו. הבנק, בנק מרכנתיל דיסקונט ואי.די.בי. ניו יורק הגישו בקשה לסילוק על הסף של ההודעה לצד ג'. הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט טוענים כי אין סמכות בינלאומית לבית המשפט בארה"ב וכי הפורום בארה"ב אינו נאות.

בתגובה שהוגשה על ידי Arab Bank נטען, בין היתר, כי למערכת המשפט האמריקאית יש סמכות שיפוט כלפי דיסקונט ומרכנתיל, שכן אי.די.בי. ניו יורק מהווה זרוע ארוכה של דיסקונט בארה"ב, ודי בכך כדי לקנות סמכות על כל קבוצת דיסקונט. ביום 30 בנובמבר 2007 הוגשה לבית המשפט תשובה מטעם קבוצת דיסקונט.

התובעים הגישו אף הם התנגדות לבקשת הודעת צד ג' בתביעות.

טרם נקבע מועד לדיון בבקשות שהגישו הבנקים והתובעים.

יצוין כי בטרם הוגשו הודעות צד ג' נגד הבנק פנה Arab bank בדרישה לגילוי מסמכים כללי במסגרת הדיונים שבינו לבין התובעים. הבנק הגיש התנגדות לבקשה זו, הן מטעמי סמכות שיפוט והן מטעמים אחרים. בקשה זו תלויה ועומדת וטרם הוכרעה.

בתחילת חודש פברואר 2008 הגיש Arab bank לבית המשפט בניו יורק הודעות צד ג' במסגרת תביעה נוספת שהוגשה נגדו. הודעות צד ג' הוגשו נגד הבנק, בנק מרכנתיל דיסקונט ו-אי.די.בי. ניו יורק. התובעים בתביעה זו הינם חיילי צה"ל, אזרחי ארה"ב שנפגעו במהלך שירותם הצבאי. הטענות של Arab bank דומות לטענות בתביעות הקודמות ואולם כאן נטענות טענות נוספות, לפיהן הבנקים הישראלים ידעו ביחס להעברות בנקאיות מסוימות כי הן אסורות ונועדו לצרכים לא רשמיים, או שעצמו עיניהם ברשלנות נוכח מידע כזה. בכוונת הבנקים להגיש בקשה לדחיה על הסף גם בגין הודעת צד ג' זו.

5. בקשות לאשר תובענות מסוימות נגד הבנק וחברות מאוחדות שלו כתובענות ייצוגיות ותובענות אחרות שלא ניתן להעריך בשלב זה את סיכוייהן (המשך)

בשלב ראשוני זה, נוכח העובדה שטרם נדונה הבקשה לדחיה על הסף, טרם הוחלט מה תהיה הפרוצדורה לשמיעת התיק, אם בכלל, וטרם הועברו מסמכים וחומר ראיתי בין הצדדים במסגרת הליכי גילוי מוקדם ובשים לב לכך שבשלב זה לא ברור מה סכומי התביעה, אין דרך להעריך את החשיפה לבנק.

5.7 ביום 25 בספטמבר 2007 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאשר את התובענה כתובענה ייצוגית נגד הבנק. המבקשים טוענים כי הבנק מבטל הטבה שניתנת ללקוחות הרוכשים פקדונות באמצעות האינטרנט מבלי שניתן גילוי מלא ללקוחות על שיעור ההטבה שבוטלה; כי הבנק גבה עמלת קניה/מכירה של יחידות השתתפות בקרנות נאמנות ללא הצדקה; וכי הבנק גבה ביתר דמי ניהול מינימליים בחשבונות ניירות ערך במקרים מסוימים ו/או גבה ביתר עמלת מינימום בביצוע פעולות בניירות ערך. המבקשים טוענים לנזק אישי של כ-205 ש"ח. המבקשים מעריכים את הנזק לכלל חברי הקבוצה בסך של כ-219 מיליון ש"ח. יצוין כי הסכומים נקבים על ידי המבקשים באופן שרירותי, ללא כל הפניה לבסיס ראיתי כלשהו לתמיכה בחישוביהם. על פני הדברים נראה כי הסכום הנתבע מופרז ביותר. ביום 3 באפריל 2008 הגיש הבנק תגובה לבקשה. התיק נקבע לדיון מקדמי ליום 2 ביולי 2008.

5.8 ביום 6 בפברואר 2008 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לפטור מאגרה בגין תביעה בסך כ-96 מיליון ש"ח. התביעה הוגשה על ידי בעל השליטה בחברה, חייבת של הבנק, שניתן לגביה הן צו כינוס נכסים והן צו פירוק. התובע טוען כי ברשלנות ובחוסר תום לב הבנק הגיש בקשה לצו כינוס נכסים נגד החברה ובשלב מאוחר יותר הגיש בקשה לפירוק החברה וזאת חרף העובדה שסך נכסיה של החברה עלה על היקף חובותיה לבנק. התובע מייחס לבנק אחריות למעשי ו/או מחדלי כונס הנכסים ו/או מפרק החברה אשר גרמו לחברה, לטענתו, נזק כבד. על פני הדברים אין כל בסיס עובדתי ו/או משפטי לתביעת התובע נגד הבנק והסכומים הנתבעים מופרזים ביותר. כל עוד לא אושרה בקשת הפטור או לא שולמה האגרה, התביעה אינה נחשבת כמוגשת. ביום 9 באפריל 2008 הוגשה תגובת הבנק לבקשה לפטור מאגרה. טרם הוגשה תגובת התובע לתגובת הבנק. בשלב מוקדם זה, בטרם ניתנה החלטה בבקשה לפטור מאגרה, לא ניתן להעריך את סיכויי התביעה.

6. בקשות לאישור תובענות מסויימות נגד הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ כתובענות ייצוגיות

בדוחות הכספיים של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, במסגרת פירוט של בקשות לאישור תביעות ייצוגיות שתלויות ועומדות נגד בנק זה וחברות בנות שלו, אשר לדעת הנהלת הבנק הבינלאומי, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, לא ניתן להעריך בשלב זה את סיכוייהן ולא נערכה בגינן הפרשה, צוין, בין היתר, ההליך הבא:

בשנת 1997, הוגשו תביעות בבית המשפט המחוזי בתל אביב נגד שתי חברות בנות של הבנק הבינלאומי, הבנק הבינלאומי הראשון למשכנתאות בע"מ ובנק עצמאות למשכנתאות ולפיתוח בע"מ (להלן: "הבנקים למשכנתאות בקבוצת הבינלאומי"), אשר מוזגו בינתיים עם ולתוך הבנק הבינלאומי, ובנקים למשכנתאות אחרים, בהן נטען, בין היתר, כי הבנקים האמורים גבו מהלווים עמלות ביטוח חיים וביטוח נכסים שלא כדין וכי הלווים זכאים להשבת סכומי עמלות אלה. תביעות אלה הסתכמו בכמיליארד וחצי ש"ח (בערכים נומינליים). כן הוגשה בקשה להכיר בתביעות אלה כתובענות ייצוגיות. התביעות והבקשה הנ"ל לא כללו את אופן חישוב הסכום האמור ולא כללו פירוט איזה חלק מן הסכום מיוחד לבנקים למשכנתאות בקבוצת הבינלאומי.

בחודש נובמבר 1997 ניתנה החלטה של בית המשפט המחוזי, לגבי התביעה שהוגשה בחודש יולי 1997, לפיה נדחתה התביעה במתכונת של תובענה ייצוגית על פי חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 וחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988. עם זאת פסק בית המשפט, כי ניתן לדון בתביעה לסעד הצהרתי במסגרת תקנה 29 לתקנות סדרי הדין האזרחי ביחס לעילות שנוצרו קודם ליום 10 במאי 1996 (יום פרסום תיקוני החוקים הנ"ל בענין תובענות ייצוגיות).

בחודש דצמבר 1997 הגישו הבנקים הנ"ל לבית המשפט העליון בקשת רשות לערער על ההחלטה הנ"ל וכן בקשה לעיכוב ביצוע ההליכים עד לקבלת פסיקתו בערעור זה. בקשת הרשות לערער ועיכוב ביצוע ההליכים נענתה על ידי בית המשפט העליון.

בדיון שנערך בבית המשפט העליון בערעור הנ"ל ביום 25 בנובמבר 2001, קיבלו הצדדים את הצעת בית המשפט העליון לעכב את הדיונים בערעורים עד למתן פסק דין בערעור אחר התלוי ועומד בבית המשפט העליון, בו נדונה תחולתה ותנאיה של תקנה 29 לתקנות סדר הדין האזרחי, שאלה שעומדת אף בלב הערעור הנ"ל.

ביום 2 באפריל 2003 ניתן פסק הדין בערעור האחר בעניין מעמדה ותחולתה של תקנה 29 לצורך הגשת תובענה ייצוגית. אשר על כן, ביום 10 באפריל 2003 החליט בית המשפט העליון, כי הצדדים יגישו את עמדתם בכתב לעניין קיום המשך הליכי הערעור בתיק. כל הצדדים כבר הגישו את עמדתם כאמור. טרם ניתנה החלטה של בית המשפט העליון בעניין.

ביום 1 בספטמבר 2005 ניתן פסק דין בדיון הנוסף בעניין מעמדה ותחולתה של תקנה 29, אשר הותיר את ההלכה על כנה. בכך נסתם למעשה הגולל, לפחות בשלב זה, על השימוש בתקנה 29 כמכשיר להגשת תובענות ייצוגיות.

בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, שפורסם ביום 12 במרץ 2006, נקבעו הסדרים חדשים, שונים במהותם מן הדין אשר נהג ערב חקיקת החוק, לגבי הגשת תובענות ייצוגיות. על פי החוק רשאי בית המשפט להחיל את הוראות החוק אף על תובענות אשר היו תלויות ועומדות ערב חיקוקו, בתנאים אשר נקבעו בחוק. עד למועד פרסום הדוחות הכספיים של הבנק הבינלאומי לא הוגשו בקשות כאמור על ידי מי מהתובעים כאמור לעיל. לאחרונה, בהמלצת בית המשפט העליון, פנו כל הצדדים לתביעה לגישור.

ההכנסות ברוטו שנרשמו בבנק הבינלאומי מפעילות משכנתאות, מדמי ניהול ושירותים בגין ביטוחי חיים של מקבלי הלוואות וביטוחי הנכסים שנמסרו כבטחון במסגרת פעילות המשכנתאות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-3.7 מיליון ש"ח, לעומת 4.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד ו-16 מיליון ש"ח בשנת 2007. אם תתקבלנה התביעות כאמור, יביא הדבר להקטנה משמעותית בהכנסות הבנק הבינלאומי.

7. הנפקת זכויות בבנק הבינלאומי

פרטים בדבר פרסום תשקיף מדף של הבנק הבינלאומי, להנפקת מניות ואופציות, בין בדרך של הצעת זכויות ובין בדרך של הצעה לציבור, והסדר אליו הגיע הבנק עם בנק ישראל בעניין מימוש המניות שיוצעו לבנק על פי התשקיף כבעל מניות בנק הבינלאומי, הובאו בביאור 6 ז' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007.

הבנק שקל אפשרות לנקוט בהליכים משפטיים נגד הבנק הבינלאומי בטענה, בין היתר, כי מהלך הנפקת הזכויות היוו מהלך שכל תכליתו להיטיב עם בעל השליטה, ומהווה קיפוח זכויותיו של הבנק כמיעוט, וניצול כוחו של בעל השליטה בבנק הבינלאומי לרעה וכי עליו לקבל אישורים ככזה. בעקבות קיום מגעים בין הצדדים, בידיעת בנק ישראל ובהמשך לבקשתו, השהה הבנק בשלב זה את הגשת ההליכים. בחודשים האחרונים מתנהלים מגעים מול המפקח על הבנקים במטרה לסייע לגבש הסדר בין הצדדים. ההסדר טרם גובש ולפי שעה קיימים חילוקי דעות בין הצדדים.

בהקשר לכך, הנחה הדירקטוריון את הנהלת הבנק לפעול כך שהיה ויגובש הסדר שיכלול מתווה במסגרתו יקטין הבנק את אחזקותיו בבנק הבינלאומי, אזי, מתווה כאמור יהיה כפוף לשמירת התנאים שיאפשרו המשך רישום השקעת הבנק בבנק הבינלאומי על בסיס שיטת השווי המאזני, תיקון הסכם בעלי המניות בבנק הבינלאומי משנת 1983 ותנאים נוספים ככל שיידרשו לצורך שמירת הזכויות של הבנק. הסדר בין הבנק לבין הבנק הבינלאומי, אם וככל שיגובש, כפוף לאישור הדירקטוריון.

בדוחות הכספיים שפורסמו על ידי הבנק בעבר, הונח שהחזקה במניות הבנק הבינלאומי תהיה החזקה מתמשכת ובהתאם לכן לא נרשמה בעבר הפרשה למס בגין חלקו של הבנק ברווחים שנצברו בבנק הבינלאומי. נוכח האמור לעיל אין וודאות שתתקיים במלואה ההנחה של החזקה מתמשכת בהשקעה ולפיכך, ערך הבנק בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 הפרשה למס, בסך של כ-130 מיליון ש"ח, בגין חלק ההשקעה אשר להערכת הבנק לא ניתן להניח לגביו החזקה מתמשכת כאמור לעיל.

המפקח על הבנקים ממשיך לנהל שיחות עם הבנק ועם הבנק הבינלאומי (בנפרד) במטרה לנסות ולגבש פתרון בין הצדדים. המפקח על הבנקים הציע לצדדים טיוטת מתווה, אשר לבנק הערות והסתייגויות לגביה. לאחרונה נפגשו הצדדים ישירות במטרה לגבש הסדר, אך עד כה טרם גובש הסדר כלשהוא.

8. חקיקה בנושא העמלות הבנקאיות

בראשית חודש יולי 2007 פורסם תיקון לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) בנושא עמלות הבנקים. התיקון מקנה לנגיד בנק ישראל ולמפקח על הבנקים סמכויות פיקוח נרחבות על מחירי השירותים הבנקאיים, וכן סמכות לקבוע את רשימת השירותים שבגינם יוכלו בנקים לגבות עמלות ואת אופן חישובן ("התעריפונים").

לפרטים אודות עיקרי התיקון הובאו בביאור 36 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007.

בעקבות אישור החוק, פרסם נגיד בנק ישראל ביום 8 בינואר 2008, את כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח-2008. בתוספת לכללים פורסמו תעריפון העמלות המלא (החל על לקוחות שמקבלים שירות בנקאי מלא) ותעריפונים מצומצמים (אשר יחולו על מגזרי לקוחות שמקבלים שירותים בנקאיים חלקיים, כגון: שירותי ניהול חשבון עובר ושב, שירותים בגין הלוואות לדירור ושירותים בגין כרטיסי אשראי, בלבד). הלקוחות עליהם חלים התעריפונים האמורים כוללים שני פלחי לקוחות: יחידים, ותאגידים שמחזור הכנסותיהם השנתי אינו עולה על מיליון ש"ח (להלן: "עסקים קטנים").

השינויים העיקריים שבאו לידי ביטוי בכללים ובתעריפונים שצורפו אליהם הינם:

- מספר העמלות הכוללות בתעריפונים החדשים הופחת משמעותית בהשוואה למספרן כיום (בשיעור של כ-66%) והובהר כי לא ניתן יהיה לגבות עמלות ממגזרי הלקוחות עליהם חלה ההוראה, שאין כלולות בתעריפונים החדשים;
- יחיד יהיה פטור מתשלום דמי ניהול קבועים בגין חשבון עובר ושב, למעט תשלום בגין פעולות המבוצעות בחשבונו על ידי פקיד או באמצעות ערוצים ישירים, כמפורט להלן;
- ניתן יהיה לגבות עמלה בגין הקצאת מסגרת אשראי מלקוח יחיד, רק אם הלקוח לא ניצל כלל את מסגרת האשראי שהוקצתה לו. לקוח שניצל את מסגרת האשראי, בחלקה או במלואה, יחוייב בריבית או בעמלת הקצאת אשראי, הגבוה מביניהן;
- נאסר לגבות עמלה בגין טיפול באשראי מעסקים קטנים ומלקוחות יחידים, בגין הלוואות בהיקף שאינו עולה על 50,000 ש"ח. כמו כן, נאסר לגבות עמלה זו בעת חידוש מסגרת אשראי שאינו כרוך בשינוי או בהגדלת בטחונות. במקרה של הגדלת מסגרת אשראי, ניתן יהיה לגבות עמלה רק בגין תוספת האשראי;
- נערכה הבחנה בין עמלות שייגבו בגין שירותים בחשבון עובר ושב, אשר ניתנים על ידי פקיד (וכללים רשימה סגורה של 8 סוגי פעולות), לבין עמלות שייגבו בגין שירותים כאמור, אשר ניתנים באמצעות ערוצים ישירים (וכללים רשימה סגורה של 10 סוגי פעולות). על התאגידים הבנקאיים הוטל להודיע ללקוחותיהם על תעריפי השירותים נשוא התעריפונים, עד ליום 5 באפריל 2008. נגיד בנק ישראל, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי לדחות בצו את מועד התחילה, לתקופה שלא תעלה על שלושה חודשים נוספים. לבקשת התאגידים הבנקאיים, פנה נגיד בנק ישראל לוועדת הכלכלה של הכנסת וביקש את אישורה לדחות את מועד התחילה לתקופה של שלושה חודשים, עד ליום 5 ביולי 2008. ועדת הכלכלה של הכנסת אישרה ארכה עד ליום 1 ביולי 2008.
- הבנק הכין תעריפון בהתאם למתכונת שנקבעה בכללים האמורים והגיש אותה לבנק ישראל. חברות בנות נוספות בקבוצה עשו כן אף הן. נוכח הרפורמה המקיפה בתחום זה והעובדה שטרם התחיל השימוש בפועל בתעריפון החדש, קיים קושי ממשי להעריך את ההשלכות של הכללים החדשים על הכנסות הקבוצה בעתיד.
- להערכת הבנק, לאחר השלמת המהלך תיפגענה הכנסות הקבוצה מעמלות תפעוליות בסכום המוערך, בהערכה ראשונית, בעשרות מיליוני ש"ח לשנה.

9. אישור עסקאות

- א. אישור תיקונים להסכם עם בעל שליטה.** כמתואר בביאור 6 ד' ובביאור 22 ט (1) לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007, בחודש ספטמבר 2005, עוד בטרם הושלמה רכישת השליטה בבנק, נחתם הסכם לפיו השכיר אי די בי ניו יורק בשכירות משנה את הקומה ה-12 בבנין אותו שוכר אי די בי ניו יורק ובו שוכנים משרדיו, לחברה בשליטת מר מתיו ברונופמן, מבעלי השליטה בבנק. (להלן: "בעל השליטה"; להלן: "הסכם 2005"). בחודש ינואר 2007, פנה אי די בי ניו יורק למשרד עורך דין חיצוני, המלווה את אי די בי ניו יורק בעניינים רגולאטורים, בבקשה לערוך בדיקה בנוגע לעסקאות שנעשו בין אי די בי ניו יורק לבין בעל השליטה וחברות הקשורות אליו. הבדיקה נועדה לוודא שעסקאות אלה קיבלו את כל האישורים הנדרשים על פי הדין החל בארה"ב מכח היותן עסקאות עם בעל שליטה וכן ליתן המלצות בקשר לעסקאות אלה ובקשר לנושא בכללותו. בחודש נובמבר 2007, הוגש דוח הבדיקה לדירקטוריון אי די בי ניו יורק. בדוח הבדיקה הומלץ, בין היתר, לקבל חוות דעת שמאי בקשר לגובה דמי השירות הראויים לקומה ה-12 נכון למועד דוח הבדיקה, ולתקן את הסכם 2005 בהתאם, אם וככל שיתברר שיש צורך בכך. לאור חוות דעת השמאי, ניהל אי די בי ניו יורק משא ומתן לשינוי דמי השכירות והוסכם על העלאתם. תיקון הסכם 2005 נידון ואושר על ידי האורגנים המוסמכים באי די בי ניו יורק, והוא לאישור האורגנים המוסמכים בבנק כעיסקה מזכה. בהחלטות שהתקבלו ביום 13 באפריל 2008 וביום 15 באפריל 2008, על ידי ועדת הביקורת ועל ידי דירקטוריון הבנק, בהתאמה, אושרו תיקונים להסכם 2005 שהם בעיקרם, העלאת תעריף דמי השכירות בכ-3.25 דולר ארה"ב לרגל מרובע. סכום דמי השכירות השנתיים שישולם יהיה כ-324,000 דולר ארה"ב המשקף כ-52.7 דולר ארה"ב לרגל מרובע. בנוסף, להבטחת התחייבויות השוכרת על פי הסכם 2005 ניתנה על ידי בעל השליטה ערבות אישית לא מוגבלת בסכום וכן הועמד פקדון כספי בסך של כ-81,000 דולר ארה"ב.
- ב. ביטוח אחריות נושאי משרה.** ביום 22 במאי 2008 אישרה אסיפה כללית של הבנק כי הבנק יתקשר בפוליסה לביטוח אחריות נושאי משרה בבנק ובחברות שהבנק מחזיק בהן, במישרין או בעקיפין, 50% או יותר בהון או בזכויות ההצבעה, לתקופה של שנה אחת, המתחילה ביום 1 באפריל 2008 ומסתיימת ביום 31 במרס 2009. פרטי הפוליסה הם כמתואר בביאור 19 ג' 10 ט' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007. פוליסת הביטוח חלה, בתנאים זהים, הן לגבי נושאי משרה המכהנים כיום והן לגבי נושאי משרה שיהיו לפני תקופת הביטוח, ובכלל זה שני נושאי משרה לשעבר שכיהנו כדירקטורים בחברות מאוחדות ושהיו גם בעלי שליטה בבנק.
- ג. אישור תשלומים לדירקטור לשעבר בגין כהונה כדירקטור באי די בי ניו יורק.** ביום 22 במאי 2008 החליטה אסיפה כללית של הבנק לאשר תשלומים לדירקטור לשעבר שכיהן בבנק עד ליום 27 בדצמבר 2007, בגין כהונתו כדירקטור באי די בי ניו יורק. הדירקטור כיהן כדירקטור בדירקטוריון הבנק מיום 27 בדצמבר 2001 ועד ליום 27 בדצמבר 2007. הדירקטור כיהן כדירקטור חיצוני על פי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין (להלן: "הוראה 301") וכיו"ר ועדת הביקורת. בחודש דצמבר 2005 מונה הדירקטור לתפקיד דירקטור באי די בי ניו יורק וזאת כחלק מהפעולות שנקט הבנק לחיזוק השליטה והפיקוח באי די בי ניו יורק, בעקבות החקירה בנושא איסור הלבנת הון. בחודש מרס 2007, אישר הפיקוח על הבנקים את המשך כהונתו של הדירקטור כדירקטור באי די בי ניו יורק, לרבות בוועדת הציות שם, במקביל לכהונתו כדירקטור חיצוני בבנק על פי הוראה 301. אישור הפיקוח הוכפף לתקנות החברות (עניינים שאינם מהווים זיקה), התשס"ז-2006, בכל הקשור לגמול שרשאי הדירקטור לקבל. מהפיקוח נמסר כי עמדתם מתייחסת לתקופה שהחל ממועד מכתבם. בהתאם, לא שולם לדירקטור גמול בגין כהונתו באי די בי ניו יורק בגין התקופה שהחל מיום 1 באפריל 2007 ועד ליום 27 בדצמבר 2007. יצייון כי בתקופה זו שולמו לדירקטור הוצאות, כמפורט להלן.

התשלומים שאושרו על ידי האסיפה הכללית:

- תשלומים ששולמו לדירקטור בגין התקופה שמיום 1 בינואר 2006 ועד ליום 31 במרס 2007: עם מינויו של הדירקטור כדירקטור באי די בי ניו יורק שולם לו גמול דירקטורים בסכומים כפי שנקבעו לגבי הדירקטורים האחרים באי די בי ניו יורק, בגין כהונתם בדירקטוריון ובוועדותיו. בהתאם לכך שולם לדירקטור על ידי אי די בי ניו יורק סך כולל של 180,000 דולר ארה"ב בגין השתתפות בישיבות הדירקטוריון וועדות אי די בי ניו יורק.
- תשלומים בגין התקופה שמיום 1 באפריל 2007 ועד ליום 27 בדצמבר 2007. הגמול בגין תקופה זו ישולם על פי הכללים הקבועים בתקנות החברות (עניינים שאינם מהווים זיקה), התשס"ז-2006 ובתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000 (כנוסחן עובר לתיקון מחודש מרס 2008). התשלומים האמורים ישולמו על ידי אי די בי ניו יורק.
- החזר הוצאות: במהלך התקופה שמיום 1 בינואר 2006 ועד ליום 27 בדצמבר 2007, שולמו הוצאות הטיסה של הדירקטור (על ידי הבנק), אש"ל יומי וכן הוחזרו לו הוצאות הלינה בניו יורק (שולמו על ידי אי די בי ניו יורק).

10. ביטול חוק התיאומים

ביום 6 במרס 2008 פורסם חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 20), התשס"ח 2008 (להלן "התיקון"). בהתאם לתיקון, תחולתו של חוק התיאומים תסתיים בשנת המס 2007, ומשנת המס 2008 לא יחולו עוד הוראות החוק, למעט הוראות המעבר שמטרתן למנוע עיוותים בחישובי המס.

בהתאם לתיקון, בשנת המס 2008 ואילך לא תחושב עוד התאמה של ההכנסות לצרכי מס לבסיס מדידה ריאלי. כמו כן, תופסק ההצמדה למדד של סכומי הפחת על נכסים קבועים ושל סכומי הפסדים מועברים לצרכי מס, באופן שסכומים אלה יתואמו עד למדד של סוף שנת המס 2007, והצמדתם למדד תיפסק ממועד זה ואילך. הוצאות המס של הקבוצה ברבעון הראשון של שנת 2008 גדלו בסך של כ-6 מיליון ש"ח כתוצאה מהאמור לעיל.

במסגרת התיקון האמור תוקנו גם הגדרות "רווח" ו-"שכר" בחוק מע"מ, כך שמס רווח יחושב לאחר ניכוי מס שכר והגדרת שכר לצורך חישוב מס שכר תכלול גם את תשלום חלק המעביד בגין דמי ביטוח לאומי. התיקון האמור הקטין את הוצאות המס של הקבוצה ברבעון הראשון של שנת 2008 בסך של כ-10 מיליון ש"ח.

נספח א'**רווח מאוחד מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים**

סכומים מדווחים

בלתי מבוקר		
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		
2007	2008	
במיליוני שקלים חדשים		
א. בגין נכסים**		
964*	(526)	מאשראי לציבור
–	5	מאשראי לממשלה
(9)	(44)	מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים
(32)	(474)	מפקדונות בבנקים
1	2	מניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
114*	(908)	מאיגרות חוב ⁽¹⁾
1,038	(1,945)	סך-הכל
ב. בגין התחייבויות**		
(126)*	2,998	על פקדונות הציבור
–	2	על פקדונות הממשלה
(17)	(7)	על פקדונות בבנק ישראל וממזומנים
(4)	200	על פקדונות מבנקים
15*	397	על ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(66)	(130)	על איגרות חוב
(198)	3,460	סך-הכל
ג. בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ופעילויות גידור		
20*	(524)	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM***
51	–	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
71	(524)	סך-הכל
ד. אחר		
30	33	עמלות מעסקי מימון
19	60	רווחים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה, נטו
		רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות
5	21	לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר, נטו
16	(46)	הכנסות מימון אחרות
57	35	הכנסות ריבית בגין חובות בעייתיים
2	–	רווח ממכירת הלוואות
(18)	(29)	הוצאות מימון אחרות
111	74	סך-הכל
1,022	1,065	סך-כל הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
(52)	141	מזה: הפרשי שער, נטו
ה. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הרווח מפעולות מימון		
(2)*	(33)	הוצאות מימון בגין נכסים (סעיף א')
–	(1)	הוצאות מימון בגין התחייבויות (סעיף ב')

* סוג מחדש.

** כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

*** מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

הערה:

(1) הכנסות המימון מניירות ערך מגובי משכנתא (MBS) הסתכמו בכ-24 מיליון דולר, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. לאחר תרגום ההוצאות לשקלים ורישום השפעת הפרשי שער כתוצאה מירידת שער החליפין של השקל מול הדולר, נרשמו הוצאות מהשקעות בניירות ערך אלה בסך של 560 מיליון ש"ח (31.3.07: 52 מיליון ש"ח).

נספח ב'

1. הפרשה לחובות מסופקים - מאוחד

סכומים מדווחים

בלתי מבוקר							
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס							
2007				2008			
הפרשה ספציפית ⁽¹⁾				הפרשה ספציפית ⁽¹⁾			
סך-הכל	הפרשה נוספת ⁽²⁾	לפי עומק הפיגור	אחרת	סך-הכל	הפרשה נוספת ⁽²⁾	לפי עומק הפיגור	אחרת
במיליוני שקלים חדשים							
6,114	675	5,278	161	5,975	663	5,149	163
174	14	144	16	203	4	186	13
(75)	(11)	(50)	(14)	(107)	(33)	(62)	(12)
(3)	–	(3)	–	(3)	–	(3)	–
96	3	91	2	93	(29)	121	1
(363)	–	(362)	(1)	(175)	–	(173)	(2)
(1)	–	(1)	–	(6)	–	(6)	–
5,846	678	5,006	162	5,887	634	5,091	162
167	82	85	–	199	73	126	–

הערות:

(1) בהלוואות אחרות, לא כולל הפרשה בגין ריבית על חובות מסופקים לאחר שהחובות נקבעו כמסופקים.

(2) כולל יתרת הפרשה כללית לחובות מסופקים.

נספח ב' (המשך)**2. פרטים על אופן חישוב ההפרשה הספציפית בהלוואות לדיור במאוחד**

סכומים מדווחים

בלתי מבוקר					
הפרשה ספציפית					
סך-הכל	אחרת	לפי עומק הפיגור ⁽⁵⁾	יתרה בפיגור	יתרת חוב מאזנית ⁽⁴⁾	יתרת אשראי
במיליוני שקלים חדשים					
31 במרס 2008					
142	–	142	92	267	8,538
34	29	5	33	79	2,546
34	19	15	23	57	803
210	48	162	148	403	11,887
סך-הכל					
31 במרס 2007*					
141	–	141	90	310	7,221
29	24	5	28	67	1,549
36	20	16	26	73	837
206	44	162	144	450	9,607
סך-הכל					

* סווג מחדש.

הערות:

- (1) הלוואות שעל פי הוראות בנק ישראל, קיימת חובה לערוך בגינן הפרשה לפי עומק הפיגור.
- (2) הלוואות לדיור שיתרת כל אחת מהן עולה על 808 אלפי ש"ח. (31 במרס 2007: 779 אלפי ש"ח).
- (3) הלוואות במישכון דירת מגורים – נערך בהתאם לחוזר שפרסם בנק ישראל ביום 1 בינואר 2006, לפיו נקבע כי הלוואה לדיור לצורך הדיווח הכספי תכלול הלוואות שייתנו לכל מטרה במישכון דירת מגורים.
- (4) יתרת אשראי בעייתי (מעל עומק פיגור של 3 חודשים) ולאחר ניכוי יתרת הפרשות.
- (5) יתרת ההפרשה הספציפית מעבר להפרשה על פי עומק הפיגור בסך של 15.5 מיליון ש"ח (31 במרס 2007: 8.5 מיליון ש"ח).
- (6) מזה: אשראי בבנק 2008: 104 מיליון ש"ח, 2007: 102 מיליון ש"ח.

נספח ג'

דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

סכומים מדווחים

בלתי מבוקר							
31 במרס 2008							
סך-הכל	פריטים שאינם כספיים	⁽¹⁾ מטבע חוץ		מטבע ישראלי			
		מטבעות אחרים	אירו	דולר	צמוד למדד המחירים	לא צמוד	
במיליוני שקלים חדשים							
נכסים							
16,820	-	2,186	3,423	7,502	1,061	2,648	מזומנים ופקדונות בבנקים
36,711	1,650	214	1,437	17,177	2,568	13,665	ניירות ערך
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו							
5	-	-	-	-	-	5	במסגרת הסכמי מכר חוזר
103,761	-	4,086	4,954	25,332	19,127	50,262	אשראי לציבור
1,414	-	-	-	2	1,404	8	אשראי לממשלה
2,000	1,906	-	-	-	38	56	השקעות בחברות כלולות
2,855	2,855	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
5,809	457	473	263	2,309	39	2,268	נכסים אחרים
169,375	6,868	6,959	10,077	52,322	24,237	68,912	סך-כל הנכסים
התחייבויות							
127,466	-	3,113	9,986	46,239	11,543	56,585	פקדונות הציבור
5,145	-	56	149	3,010	456	1,474	פקדונות מבנקים
247	-	-	-	38	4	205	פקדונות הממשלה
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו							
6,994	-	-	-	6,994	-	-	במסגרת הסכמי רכש חוזר
8,245	-	-	-	-	6,747	1,498	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
11,923	219	630	132	1,879	453	8,610	התחייבויות אחרות
160,020	219	3,799	10,267	58,160	19,203	68,372	סך-כל ההתחייבויות
9,355	6,649	3,160	(190)	(5,838)	5,034	540	הפרש
השפעת מכשירים וגזרים שאינם מגדירים:							
-	-	(2,904)	26	4,067	(3,687)	2,498	מכשירים וגזרים (למעט אופציות)
-	-	(97)	(64)	706	-	(545)	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
אופציות מחוץ לכסף, נטו							
-	-	(3)	(100)	(289)	2	390	(במונחי נכס בסיס)
9,355	6,649	156	(328)	(1,354)	1,349	2,883	סך-כל כללי
-	-	(215)	(196)	1,283	-	(872)	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	1	(157)	(557)	(2,102)	337	2,478	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

הערה:

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

נספח ג' (המשך)
דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)
סכומים מדווחים

בלתי מבוקר						
31 במרס 2007						
סך-הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי	
		מטבעות אחרים	אירו	דולר	צמוד למדד המחירים	לא צמוד
במיליוני שקלים חדשים						
נכסים						
24,021	–	1,760	4,389	14,225	852	2,795
מזומנים ופקדונות בבנקים						
39,627	1,205	222	1,204	*18,732	*2,665	*15,599
ניירות ערך						
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר						
149	–	–	–	–	–	149
אשראי לציבור						
90,789	–	3,718	3,301	*25,693	*17,700	*40,377
אשראי לממשלה						
17	–	–	–	7	2	8
השקעות בחברות כלולות						
1,464	*1,451	–	–	2	7	4
בניינים וציוד						
2,645	2,645	–	–	–	–	–
נכסים אחרים						
3,882	*451	256	206	1,780	49	*1,140
162,594	5,752	5,956	9,100	60,439	21,275	60,072
סך-כל הנכסים						
התחייבויות						
126,852	–	2,715	8,712	*54,368	11,437	*49,620
פקדונות הציבור						
9,548	–	45	387	4,867	649	3,600
פקדונות מבנקים						
96	–	–	–	45	6	45
פקדונות הממשלה						
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר						
1,953	–	–	–	*1,953	–	–
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים						
6,432	–	–	–	–	5,957	475
התחייבויות אחרות						
9,057	211	251	152	1,229	123	*7,091
153,938	211	3,011	9,251	62,462	18,172	60,831
סך-כל ההתחייבויות						
8,656	5,541	2,945	(151)	(2,023)	3,103	(759)
הפרש						
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:						
–	–	20	51	(71)	–	–
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
–	–	(2,776)	67	2,794	(829)	744
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
–	1	(2)	12	(491)	–	480
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
–	–	(25)	(58)	40	49	(6)
8,656	5,542	162	(79)	249	2,323	459
סך-כל כללי						
–	1	–	21	(979)	–	957
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						
–	1	(5)	(346)	(412)	205	557
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						

* סוג מחדש.

הערה:

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

נספח ג' (המשך)
דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)
סכומים מדווחים

מבוקר							
31 בדצמבר 2007							
סך-הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי			
		מטבעות אחרים	אירו	דולר	צמוד למדד המחירים	לא צמוד	
במיליוני שקלים חדשים							
נכסים							
19,850	–	1,985	4,670	6,628	1,102	5,465	מזומנים ופקדונות בבנקים
37,278	1,773	185	1,319	17,736	2,685	13,580	ניירות ערך
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר							
346	–	–	–	–	–	346	אשראי לציבור
101,899	–	4,242	3,734	27,207	18,642	48,074	אשראי לממשלה
374	–	–	–	3	362	9	השקעות בחברות כלולות
2,008	1,931	–	–	–	32	45	בניינים וציוד
2,780	2,780	–	–	–	–	–	נכסים אחרים
4,184	441	241	314	1,789	30	*1,369	סך-כל הנכסים
168,719	6,925	6,653	10,037	53,363	22,853	68,888	התחייבויות
פקדונות הציבור							
130,518	–	3,039	10,003	50,832	11,578	55,066	פקדונות מבנקים
5,072	–	53	190	3,237	515	1,077	פקדונות הממשלה
125	–	–	–	45	5	75	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
5,895	–	–	–	5,895	–	–	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
7,437	–	–	–	–	6,570	867	התחייבויות אחרות
10,321	216	265	206	853	214	*8,567	סך-כל ההתחייבויות
159,368	216	3,357	10,399	60,862	18,882	65,652	הפרש
9,351	6,709	3,296	(362)	(7,499)	3,971	3,236	השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדירים:
–	–	(3,303)	596	5,489	(3,066)	284	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
–	–	–	(183)	33	–	150	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)							
–	–	(1)	(62)	(118)	2	179	סך-כל כללי
9,351	6,709	(8)	(11)	(2,095)	907	3,849	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
–	–	–	(217)	(312)	–	529	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
–	1	4	(141)	(1,004)	179	961	

* סוג מחדש.
הערה:
(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

2008

תמצית דוחות כספיים ליום 31 במרס

דוחות כספיים

נספח ד'**מגזרי פעילות**

מגזרי פעילות בפעילות קבוצת דיסקונט

סכומים מדווחים

בלתי מבוקר							
סך-הכל מאוחד	פיננסי		בנקאות פרטית	בנקאות מסחרית	בנקאות עסקית	עסקים קטנים	משקי בית
	ניהול פיננסי	חברות ריאליות					
במיליוני שקלים חדשים							
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2008							

רווח (הפסד) מפעולות מימון לפני

הפרשה לחובות מסופקים

1,065	(1,309)	(7)	732	427	218	349	655	- מחיצוניים
0	1,359	(4)	(642)	(245)	31	(154)	(345)	- בינמיגרי

סך-הכל רווח (הפסד)

1,065	50	(11)	90	182	249	195	310	מפעולות מימון
-------	----	------	----	-----	-----	-----	-----	---------------

558	(22)	7	30	43	55	95	350	הכנסות תפעוליות ואחרות
-----	------	---	----	----	----	----	-----	------------------------

1,623	28	(4)	120	225	304	290	660	סך-הכל הכנסות
-------	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	---------------

93	(9)	-	2	31	8	35	26	הפרשה לחובות מסופקים
----	-----	---	---	----	---	----	----	----------------------

35	(77)	(19)	15	23	72	29	(8)	רווח (הפסד) נקי
----	------	------	----	----	----	----	-----	-----------------

רווח (הפסד) נקי, בניטרול

93	(68)	(19)	17	28	80	39	16	רכיבים מסוימים*
----	------	------	----	----	----	----	----	-----------------

165,357	58,313	615	4,452	20,121	40,511	14,286	27,059	יתרה ממוצעת של נכסים
---------	--------	-----	-------	--------	--------	--------	--------	----------------------

155,984	15,722	248	37,831	16,651	18,897	11,001	55,634	יתרה ממוצעת של התחייבויות
---------	--------	-----	--------	--------	--------	--------	--------	---------------------------

* נוטרלו הרכיבים הבאים: השפעת שלושה רבעים מההפרשה בגין הסכם שכר לשנת 2008 על גידול בהתחייבויות בגין הפרשות נלוות לשכר בבנק ובחברה מאוחדת ועלות ביצוע שיפורים ובדיקות באי די בי ניו יורק.

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2007*

רווח (הפסד) מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים								
1,022	174	–	69	219	272	223	65	– מחיצוניים
–	(38)	(1)	1	(70)	(64)	(50)	222	– בינמיגרי
סך-הכל רווח (הפסד)								
1,022	136	(1)	70	149	208	173	287	מפעולות מימון
649	14		33	44	76	90	392	הכנסות תפעוליות ואחרות
1,671	150	(1)	103	193	284	263	679	סך-הכל הכנסות
96	1		1	20	13	32	29	הפרשה לחובות מסופקים
205	30	6	1	–	90	30	48	רווח נקי
רווח נקי, בניטרול								
263	38	6	4	7	97	39	72	רכיבים מסוימים**
161,366	66,201	511	3,261	21,199	36,722	13,197	20,275	יתרה ממוצעת של נכסים
154,222	21,455	26	35,499	14,887	17,631	9,563	55,161	יתרה ממוצעת של התחייבויות

* סווג מחדש.

** נוטרלו הרכיבים הבאים: השפעת שלושה רבעים מההפרשה בגין הסכם שכר לשנת 2007 על גידול בהתחייבויות בגין הפרשות נלוות לשכר בבנק ובחברה מאוחדת ועלות ביצוע שיפורים ובדיקות באי די בי ניו יורק.

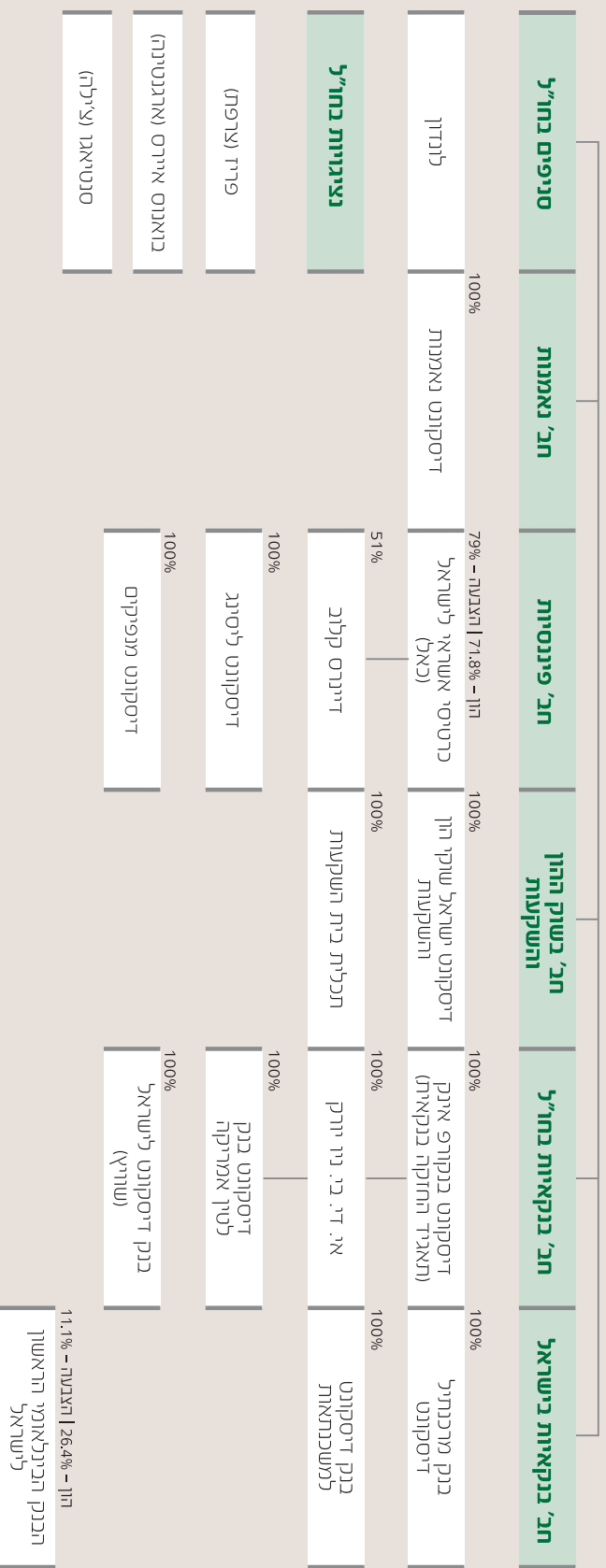
נספח ד' (המשך)

מגזרי פעילות בפעילות קבוצת דיסקונט (המשך)
סכומים מדווחים

מבוקר							
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007							
סך-הכל מאוחד	פיננסי		בנקאות פרטית	בנקאות מסחרית*	בנקאות עסקית*	עסקים קטנים	משקי בית*
	ניהול פיננסי	חברות ריאליות					
במיליוני שקלים חדשים							
רווח (הפסד) מפעולות מימון							
לפני הפרשה לחובות מסופקים							
4,225	585	(13)	134	1,234	1,244	897	144
– מחיצוניים							
–	(229)	(23)	180	(514)	(316)	(162)	1,064
– בינמיגרי							
סך-הכל רווח (הפסד) מפעולות מימון							
4,225	356	(36)	314	720	928	735	1,208
הכנסות תפעוליות ואחרות							
2,572	25	32	140	204	230	359	1,582
סך-הכל הכנסות							
6,797	381	(4)	454	924	1,158	1,094	2,790
הפרשה לחובות מסופקים							
447	7	–	5	124	60	128	123
רווח (הפסד) נקי							
1,265	(128)	19	43	103	347	227	654
רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסוימים*							
924	(30)	19	43	93	354	185	260
יתרה ממוצעת של נכסים							
165,124	65,065	958	3,950	21,096	37,515	11,923	24,617
יתרה ממוצעת של התחייבויות							
156,276	21,335	248	37,346	17,516	16,475	9,966	53,390

* נוטרלו הרכיבים הבאים: הוצאות עידוד פרישה מוקדמת, עלות שיפורים ובדיקות באי די בי ניו יורק, רווח ממכירת פעילות קופות הגמל, רווח ממכירת קה"ל, והפרשה למס בגין חלק הבנק ברווחי הבנק הבינלאומי הראשון.

תרשים מבנה האחריות של בנק דיסקונט

המשרד הראשי תל אביב, רחוב יהודה הלוי 23, 03-5145555.

סניפים בחו"ל London, United Kingdom: 65 Curzon Street

נציגויות בחו"ל Paris, France: 33 Rue Galilee

Buenos Aires, Argentina: Corrientes 447 6°

Santiago, Chile: Av. Vitacura 2771 Of. 804

חברות בת Israel Discount Bank of New York website: <http://www.idbbank.com>
בנקאיות בחו"ל Main New York Office: 511 Fifth Avenue. New York Branch: 1350 Broadway
 Beverly Hills, CA Branch: 9401 Wilshire Boulevard, Suite 600
 Downtown Los Angeles, CA Branch: 888 South Figueroa Street, Suite 550
 Aventura, FL Branch: Harbour Centre, 18851 NE 29th Avenue, Suite 600
 Miami, FL Branch: 1000 Brickell Avenue
 Grand Cayman (B.W.I.) Branch: P.O. Box 694GT, 11 Dr. Roy's Drive
 International Banking Facility: 511 Fifth Avenue
נציגויות תל-אביב, ישראל / פריס, צרפת / סנטיאגו, צ'ילה /
סאו פאולו, ברזיל / לימה, פרו.

Discount Bank Latin America, Uruguay

Montevideo Head Office: Rincon 390

סניפים באורוגואי: מונטבידאו / פונטה דל אסטר.

Israel Discount Bank (Switzerland) SA

Geneva, Switzerland Head Office: 100 Rue du Rhone

חברות בת בישראל **בנקאיות** בנק מרכנתיל דיסקונט | בנק דיסקונט למשכנתאות **שוק ההון** דיסקונט ישראל שוקי
 הון והשקעות | תכלית בית השקעות **פיננסיות** כרטיסי אשראי לישראל - כאל |
 דיינרס קלוב ישראל | דיסקונט ליסינג | דיסקונט מנפיקים **נאמנות** דיסקונט נאמנות

Website: www.discountbank.co.il